

“PAŞA Bank” ASC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

*31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il
müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə*

Mündəricat

Müstəqil auditorun hesabatı

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat.....	1
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabat.....	2
Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat.....	3
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat.....	4
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.....	5

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

1. Əsas fealiyyət.....	6
2. Hesabatların tərtibatının əsası	6
3. Mühasibat uçotu prinsiplerinin icmali	7
4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və qiymətləndirmələri	19
5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	22
6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	22
7. Investisiya qiymətli kağızları	23
8. Müştərilərə verilmiş kreditlər	25
9. Investisiya əmlakı	28
10. Əmlak və avadanlıqlar	29
11. Qeyri-maddi aktivlər	30
12. İstifadə hüququna olan aktivlər və icarə öhdəlikləri	31
13. Digər aktivlər və öhdəliklər	32
14. Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	33
15. Müştərilər qarşısında öhdəliklər	34
16. Buraxılmış borç qiymətli kağızları	34
17. Subordinasiyalı borclar	35
18. Törəmə maliyyə alətləri	35
19. Vergilər	35
20. Kapital	37
21. Təəhhüdələr və potensial öhdəliklər	38
22. Kredit zərəri üzrə xərc və digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	42
23. Xalis haqq və komissiya gəliri	43
24. İşçilər üzrə xərclər, ümumi və inzibati xərclər	43
25. Risklərin idarəe ediləsi	44
26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	55
27. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili	59
28. Aidiyyatlı olan şəxslər haqqında açıqlamalar	59
29. Maliyyə fealiyyətindən əməle gələn öhdəliklərdə dəyişikliklər	61
30. Kapitalın adekvatlığı	61
31. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr	62

Müstəqil auditorun hesabatı

"PAŞA Bank" ASC-nin Səhmdarlarına və Müşahidə Şurasına

Rəy

Biz "PAŞA Bank" ASC-nin və onun törəmə müəssisələrinin ("Qrup") 31 dekabr 2020-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər, konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir, konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlərdən və mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalindən ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim fikrimizcə, əlavə edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə nəticələrini və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına ("BAS") uyğun olaraq apardıq. Bizim həmin standartlar üzrə öhdəliklərimiz hesabatımızın "Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti" bölməsində təsvir olunur. Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Peşəkar mühasiblərin etika məcəlləsi"nə (o cümlədən Beynəlxalq Müstəqillik Standartlarına) ("MBESS Məcəlləsi") uyğun olaraq biz Qrupdan müstəqilik və biz MBESS Məcəlləsinə uyğun olaraq etika ilə bağlı digər öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin və Audit Komitəsinin məsuliyyəti

Rəhbərlik konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqçılıq və ya sahv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərliyin Qrupu lağv etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyəti olduğu və ya bunu etməkdən başqa heç bir real alternativi olmadığı hallar istisna olmaqla, rəhbərlik Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətlə bağlı məsələlərin (belə məsələlər varsa) açıqlanmasına və mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Audit Komitəsi Qrupun maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditü üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz ümumiyyətlə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmamasına kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək dərəcəsini ifadə edir, lakin BAS-a uyğun olaraq aparılmış audit nəticəsində mövcud olan bütün təhriflərin üzə çıxarılmasına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əmələ gələ bilər və fərdi və ya məcmu halda götürülməklə hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının əsasında istifadəçilərin qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlarla təsir göstərmələrini ehtimal etməyə əsas olacağı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin bir hissəsi olaraq biz audit zamanı peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- ▶ Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə cavab olaraq audit prosedurlarını layihəlaşdırır və həyata keçirir, eləcə də rəyimiz üçün əsas yaratmaq məqsədilə kifayət və münasib olan audit sübutunu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhvlər nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir, çünki fırıldaqçılığa gizli sözləşmə, saxtakarlıq, bilərəkdən səhv buraxma, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət qaydalarına əməl olunmaması daxil ola bilər.
- ▶ Müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işləniləbiləri hazırlanması məqsədilə audite aid olan daxili nəzarət elementləri haqqında anlayış əldə edir, lakin bu zaman Qrupun daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmürük.
- ▶ Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyini, uçot təxminlərinin və əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.
- ▶ Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının tətbiqinin münasibliyi və əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanaraq Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə doğuran hadisə və ya şəraitlərlə əlaqədar mühüm qeyri-müəyyənliyin olub-olmaması haqqında nəticə çıxarıraq. Mühüm qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu qənaətinə gələcəyimiz halda, biz auditor hesabatımızda konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqəti yönəltməliyik və ya, əgər bu cür açıqlamalar qeyri-münasib olarsa, rəyimizə düzəliş etməliyik. Bizim nəticələr audit hesabatımızın tarixinədək əldə etdiyimiz audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və ya şəraitlər Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməməsinə gətirib çıxara bilər.
- ▶ Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı, strukturu və məzmununu, eləcə də konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının müvafiq əməliyyat və hadisələri düzgün təqdim edib-etmədiyini qiymətləndiririk.
- ▶ Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları haqqında rəy bildirmək üçün Qrupa daxil olan müəssisələrin maliyyə məlumatları və fəaliyyəti ilə bağlı kifayət qədər audit sübutlarını əldə edirik. Biz qrup auditinin yönləndirilməsi, nəzarət edilməsi və nəticələrinə görə məsuliyyət daşıyıraq. Biz audit rəyinə görə müstəsna məsuliyyəti daşıyıraq.

Biz Audit Komitəsinin nəzərinə, digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış əhatə dairəsi, vaxtı və əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarətdə müəyyən etdiyimiz hər hansı əhəmiyyətli çatışmazlıqları çatdırırıq.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

11 mart 2021-ci il

Bakı, Azərbaycan

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat**31 dekabr 2020-ci il tarixinə**

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	2020	2019
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	5	1,200,544	1,185,839
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	456,425	624,394
İnvestisiya qiymətli kağızları	7	1,649,436	1,146,353
Törəmə maliyyə aktivləri	18	7,925	457
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	2,608,818	2,296,988
İnvestisiya emləki	9	34,981	43,202
Əmlak və avadanlıqlar	10	39,766	46,036
Qeyri-maddi aktivlər	11	45,619	50,421
Istifadə hüququ olan aktivlər	12	12,300	9,142
Cari mənfəət vergisi aktivləri		146	3,198
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	19	3,168	4,466
Diger aktivlər	13	52,583	29,943
Cəmi aktivlər		6,111,711	5,440,439
Öhdəliklər			
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	14	1,140,552	862,143
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	15	4,091,379	3,788,941
İcarə öhdəlikləri	12	13,339	9,537
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	16	149,137	136,031
Diger borc öhdəlikləri		4,058	-
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	18	7,422	137
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		12,798	560
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	19	9,342	13,037
Zəmanetlər və digər öhdəliklər üçün ehtiyat	21	10,546	10,550
Subordinasiyalı borclar	17	27,165	27,111
Diger öhdəliklər	13	54,038	32,336
Cəmi öhdəliklər		5,519,776	4,880,383
Kapital			
Səhmdar kapitalı	20	354,512	333,000
Əlavə ödənilmiş kapital	20	343	343
Bölgüsürlülməmiş mənfəət		174,167	143,432
Diger ehtiyatlar	20	2,239	1,983
İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə xalis realizasiya olunmamış gelir	20	20,299	4,668
Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat	20	(27,822)	(4,331)
Bankın səhmdarlarına aid olan cəmi kapital		523,738	479,095
Qeyri-nezareti payları		68,197	80,961
Cəmi kapital		591,935	560,056
Cəmi öhdəliklər və kapital		6,111,711	5,440,439

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını Bankın İdarə Heyəti adından imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər:

Taleh Kazimov

İdarə Heyətinin Sədri

Bəhruz Nəğıyev

Baş Maliyyə İnzibatçısı

11 mart 2021-ci il

Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabat**31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	<i>Qeydlər</i>	2020	2019
Faiz gəliri			
Müştərilərə verilmiş kreditlər		191,169	164,657
İnvestisiya qiymətli kağızları		59,579	56,586
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri		7,830	21,221
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbleğlər		7,085	14,639
Effektiv faiz dərəcəsini istifadə etməklə hesablanmış faiz gəlirləri		265,663	257,103
Maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları		1,632	557
Digər faiz gəlirləri		1,632	557
Faiz xərci			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		(35,987)	(33,985)
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər		(21,362)	(15,897)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları		(7,035)	(6,184)
Subordinasiyalı borclar		(1,426)	(592)
İcarə öhdəlikləri	12	(816)	(915)
Digər borc öhdəlikləri		(442)	(85)
		(67,068)	(57,658)
Xalis faiz gəliri		200,227	200,002
Maliyyə aktivləri üzrə kredit zərəri xərci	22	(22,061)	(19,343)
Kredit zərəri xərcindən sonra xalis faiz gəliri		178,166	180,659
Xalis haqq və komissiya gəliri	23	32,500	25,622
Ticarət qiymətli kağızlarından xalis (zərərlər)/gəlirlər		(7)	38
Xarici valyutadan xalis gəlirlər/(zərərlər):			
- diliñq əməliyyatları		22,864	25,665
- məzənnə fərqi		8,574	(300)
- xarici valyuta ilə törəmə alətlər		4,307	(1,484)
Digər gelir		1,018	1,842
Qeyri-faiz gəliri		69,256	51,383
İşçilər üzrə xərclər	24	(69,277)	(57,568)
Ümumi və inzibati xərclər	24	(47,849)	(45,525)
Köhnəlmə və amortizasiya	9, 10, 11,		
Müştərilərə veriləcək kreditlərdə dəyişikliklər üzrə yaranan xalis zərər	12	(21,025)	(18,512)
Lisenziyanın və rəqəmsal məhsulların dəyərsizləşməsi	8	(17)	(312)
Loyallıq programı əsasında alınmış millərin dəyərsizləşməsi	11	(3,217)	(2,985)
Kreditlə bağlı öhdəliklər və digər aktivlər üzrə ehtiyat	22	(691)	-
Digər əməliyyat xərcləri		(596)	(4,364)
Qeyri-faiz xərcləri		(89)	(353)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət		(142,761)	(129,619)
Mənfəət vergisi xərci	19	(25,178)	(25,326)
İl üzrə mənfəət		79,483	77,097
Mənfəət aiddir:			
- Bankın səhmdarlarına		76,413	73,734
- qeyri-nəzarət payının mülkiyyətçilərinə		3,070	3,363
		79,483	77,097

Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat**31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	<i>Qeydlər</i>	2020	2019
İl üzrə mənfəət		79,483	77,097
Digər ümumi gəlir			
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilməli olan digər ümumi gəlir:			
Digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyərlə investisiya qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərində xalis dəyişiklik	7	16,123	5,362
Digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyərlə investisiya qiymətli kağızları üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyatda dəyişikliklər	22	3,424	51
Digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyərlə investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis reallaşdırılmamış gəlirlər		19,547	5,413
Digər ümumi gəlirin komponentlərinə aid olan gəlir vergisi	19	(3,916)	(1,083)
Xarici valyuta üzrə mezənnə fərqi		(39,325)	(24,491)
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilməli olan xalis digər ümumi zərərlər		(23,694)	(20,161)
İl üzrə cəmi ümumi gəlir		55,789	56,936
Gəlir aiddir:			
- Bankın səhmdarlarına		68,553	63,959
- qeyri-nəzarət payının mülkiyyətçilərinə		(12,764)	(7,023)
		55,789	56,936

Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat**31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il üzrə**

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Bankın səhmdarlarına aiddir								
	Səhmdar kapitalı	Əlavə ödənilmiş kapital	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Üzrə xalis realizasiya olunmamış gəlir	Xarici valyutanın çevrilmesi			Qeyri-nazarət payları	Cəmi kapital
					İnvestisiya qiyməti kağızlan üzrə xalis	Digər ehtiyatlar	Üzrə ehtiyat		
1 yanvar 2019-cu il	333,000	-	114,930	338	1,983	9,774	460,025	87,984	548,009
İl üzrə mənfəət	-	-	73,734	-	-	-	73,734	3,363	77,097
İl üzrə digər ümumi gəlir/(zərər)	-	-	-	4,330	-	(14,105)	(9,775)	(10,386)	(20,161)
İl üzrə cəmi ümumi gəlir/(zərər)	-	-	73,734	4,330	-	(14,105)	63,959	(7,023)	56,936
Əlavə ödənilmiş kapital (Qeyd 20)	-	343	-	-	-	-	343	-	343
Bankın səhmdarlarına dividendlər (Qeyd 20)	-	-	(45,232)	-	-	-	(45,232)	-	(45,232)
31 dekabr 2019-cu il	333,000	343	143,432	4,668	1,983	(4,331)	479,095	80,961	560,056
İl üzrə mənfəət	-	-	76,413	-	-	-	76,413	3,070	79,483
İl üzrə digər ümumi gəlir/(zərər)	-	-	-	15,631	-	(23,491)	(7,860)	(15,834)	(23,694)
İl üzrə cəmi ümumi gəlir/(zərər)	-	-	76,413	15,631	-	(23,491)	68,553	(12,764)	55,789
Səhm kapitalının buraxılması (Qeyd 20)	21,512	-	-	-	-	-	21,512	-	21,512
Ehtiyatlara köçürmələr	-	-	(256)	-	256	-	-	-	-
Bankın səhmdarlarına dividendlər (Qeyd 20)	-	-	(45,422)	-	-	-	(45,422)	-	(45,422)
31 dekabr 2020-ci il	354,512	343	174,167	20,299	2,239	(27,822)	523,738	68,197	591,935

Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat**31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	<i>Qeyd</i>	2020	2019
Əməliyyat fealiyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faiz		271,342	250,025
Ödənilmiş faiz		(63,339)	(54,376)
Alınmış haqq və komissiya		60,430	48,553
Ödənilmiş haqq və komissiya		(27,463)	(23,347)
Ticarət qiymətli kağızlarından xalis gəlirlər		-	36
Xarici valyuta və xarici valyuta ilə törəmə alətlərlə diliñ əməliyyatlardan zərərləri çıxməqla realizasiya edilmiş gəlirlər		25,140	26,370
İşçilərlə bağlı ödənilmiş xərclər		(58,717)	(55,766)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər		(48,798)	(39,799)
Alınmış digər əməliyyat gəliri		2,767	864
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərdən dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fealiyyəti üzrə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti		161,362	152,560
Əməliyyat aktivlərində xalis (artma)/azalma			
Ticarət qiymətli kağızları		-	835
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		177,139	(286,495)
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(320,111)	(589,451)
Digər aktivlər		(5,334)	(4,765)
Əməliyyat öhdəliklərdə xalis artma/azalma			
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər		254,585	295,830
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		253,498	(140,318)
Digər borc öhdəlikləri		4,287	-
Digər öhdəliklər		(1,191)	(7,750)
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fealiyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti		524,235	(579,554)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(16,258)	(29,186)
Əməliyyat fealiyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		507,977	(608,740)
İnvestisiya fealiyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satılması və geri alınmasından daxiləlmələr		3,157,150	5,727,314
İnvestisiya qiymətli kağızlarının alınması		(3,640,801)	(5,393,962)
Əmlak və avadanlıqların satılmasından daxiləlmələr		135	117
Əmlak və avadanlıqların alınması və avans ödənişləri		(5,607)	(14,768)
Qeyri-maddi aktivlərin satın alınması		(5,292)	(10,019)
İnvestisiya əmlakının alınması		-	(174)
İnvestisiya fealiyyəti üzrə (istifadə edilmiş) / əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		(494,415)	308,508
Maliyyəlaşdırma fealiyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Səhm kapitalının emissiyasından daxiləlmələr	20	21,512	-
Buraxılmış istiqrazlardan daxiləlmələr	29	45,992	103,825
Buraxılmış istiqrazların geri alınması	29	(34,194)	(70,901)
Subordinasiyalı borçlardan daxiləlmələr	29	-	8,772
Ödənilmiş maliyyə lizinqi	12	(6,847)	(5,548)
Ödənilmiş dividendlər	20	(45,422)	(45,232)
Maliyyəlaşdırma fealiyyəti üzrə istifadə edilmiş xalis pul vəsaitləri		(18,959)	(9,084)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri		20,167	(7,878)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə gözlənilən kredit zərərinin dəyişməsinin təsiri	22	(65)	(13)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artma/(azalma)		14,705	(317,207)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin əvvəlinə	5	1,185,839	1,503,046
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin sonuna	5	1,200,544	1,185,839

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Əsas fəaliyyət

"PAŞA Bank" ASC ("Bank") 18 iyun 2007-ci ildə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi əsasında açıq tipli səhmdar cəmiyyət kimi təsis edilmişdir. Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") 28 noyabr 2007-ci ildə verdiyi 250 nömrəli bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

Bank və onun töremsə müəssisələri (birlikdə – "Qrup") əhalidən əmanətlər alır və kreditlər verir, ödənişləri köçürür, valyuta mübadiləsini aparır və kommersiya və özəl müştərilərinə digər bank xidmətlərini göstərir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın Azərbaycanda altı xidmət məntəqəsi (2019-cu il: beş) və üç filialı (2019-cu il: üç) və Gürcüstan Respublikasında yerləşən "PAŞA Bank Georgia" SC adlı və Türkiye Respublikasında yerləşən PAŞA Yatırım Bankası A.Ş. adlı iki töremsə müəssisəsi ("Töremsə müəssisələr") (2019-cu il: iki) var idi.

Bankın qeydiyyata alınmış rəsmi ünvanı belədir: Azərbaycan, Bakı, AZ1005, Yusif Məmmədəliyev küçəsi, 15.

31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərində Bankın mövcud səhmlərinə aşağıdakı səhmdarlar sahib olmuşlar:

Səhmdar	2020, (%)	2019, (%)
PASHA Holding LLC.	57	60
Ador Ltd.	28	30
Cənab Arif Paşayev	10	10
Cənab Camal Paşayev	5	–
Cəmi	100	100

31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə Qrupun yekun mülkiyyətçiləri Qrup üzrə birgə nəzarəti həyata keçirən xanım Leyla Əliyeva, xanım Arzu Əliyeva və cənab Arif Paşayevdir.

"PAŞA Bank Georgia" SC, tam mülkiyyətdə olan töremsə müəssisə, Gürcüstan Respublikasında yerləşir, bank sektorunda fəaliyyət göstərir, 31 dekabr 2013-cü il tarixinə qeydiyyata alınmış və ödənilmiş səhmdar kapitalı 35,000 Gürcüstan larişi təşkil edir. 2014-cü ilin mart ayında töremsə müəssisənin səhmdar kapitalı artırılaraq, 31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə 103,000 Gürcüstan larişi təşkil etmişdir. "PAŞA Bank Georgia" SC Gürcüstan Milli Bankının ("GMB") 17 yanvar 2013-cü il tarixində verdiyi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. "PAŞA Bank Georgia" SC-nin rəsmi ünvanı belədir: Gürcüstan, Tbilisi GE 0108, Rustaveli küçəsi 15.

TAIB Yatırım Bank A.Ş. 25 dekabr 1987-ci ildə Nazirlər Kabinetinin 6224 sayılı qərarı ilə, Bankın yerli qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş öhdəlikləri ödənilidikdən sonra xalis mənafətinin və (ləğv edildiyi təqdirdə) kapitalının xarici səhmdarlarla keçirilməsinə icazə verməklə, investisiya bankı kimi təsis edilmişdir. 27 yanvar 2015-ci ildə Bank TAIB Yatırım Bank A.Ş.-nin səsvermə hüququnu verən aid sahmlərinin 79.47%-ni almış və səhmdar kimi qeydiyyatdan keçəndə TAIB Yatırım Bank A.Ş. adı dəyişdirilərək PAŞA Yatırım Bankası A.Ş. olmuşdur. 2015-ci ilin mart ayında töremsə müəssisənin səhmdar kapitalına investisiya 175,000 min Türk lirası məbləğində artırılaraq 255,000 min Türk lirası olmuş və töremsə müəssisədə mülkiyyət hüququ 99.92%-dək artırılmışdır. 6 iyun 2018-ci il tarixində töremsə müəssisənin sahmdar kapitalına investisiya 245,000 min Türk lirası məbləğində artırılaraq 500,000 min Türk lirası olmuşdur. Artım Bankın Müşahidə Şurasının qərarında esasən edilmişdir. Bu qərara esasən yeni buraxılmış sahmlər PASHA Holding tərəfindən əldə edilmişdir. Nəticədə, Bankın töremsə müəssisədə sahmləri 99.92%-dən 50.96%-dək azalmış və 6 iyun 2018-ci il tarixindən etibarən PASHA Holding 49%-lik mülkiyyət hüququ ilə yeni qeyri-nəzarət səhmdar olmuşdur. PAŞA Yatırım Bankası A.Ş.-in baş ofisi İstanbulda yerləşir. Bankın fəaliyyəti Türkiye Respublikasının Mərkəzi Bankı ("TRMB") tərəfindən nizamlanır.

"PAŞA Bank" ASC və onun töremsə müəssisələri hazırkı maliyyə hesabatlarında konsolidasiya edilmişdir.

2. Hesabatların tərtibatının əsası

Ümumi məsələlər

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") əsasında hazırlanmışdır.

Azərbaycan manatı "PAŞA Bank" ASC-nin funksional və təqdimat valyutasıdır, çünkü əməliyyatların eksəriyyəti Azərbaycan manatı ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Qrup qeydlərin aparılması və maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını Azərbaycan manatı ilə və MHBS-a uyğun olaraq həyata keçirilir. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları, xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar və bir səhm üzrə dəyər istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilir. Mühasibat uçotu prinsiplərində açıqlanmış hallar, DÜĞƏD ilə müəyyən investisiya qiymətləri kağızları və ədalətli dəyərlər ölçülümiş töremsə maliyyə alətləri istisna olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilkin maya dəyəri əsasında hazırlanmışdır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Hesabatların tərtibatının əsası (davamı)

COVID-19 pandemiyasının təsiri

2020-ci ildə COVID-19 pandemiyasının süreli yayılması fonunda bir çox ölkələrin, o cümlədən Azərbaycan Respublikası, Türkiye Respublikası və Gürcüstan Respublikasının hökumətləri yayılmanın qarşısını almaq üçün səyahət məhdudiyyətləri, karantin, müəssisə və digər məkanların bağlanması və müəyyən ərazilərdə evdən çıxma qadağası kimi bir sıra tədbirlər görmüşlər. Bu tədbirlər qlobal təchizat zənciri, məhsul və xidmətlərə tələbat, həmçinin işgüzar fəaliyyətinin miqyasına təsir göstərmişdir. Həm pandemiyanın özünü, həm də əlaqəli sehiyyə və sosial tədbirlərin müxtəlif sahələrdən olan şirkətlərin əməliyyatlarına təsir göstərəcəyi gözlənilir.

COVID-19 pandemiyasının səbəb olduğu iqtisadi tənəzzülün qarşısını almaq üçün Azərbaycan Respublikasının hökuməti və ARMB dəstək paketini təqdim etmişlər. Bu tədbirlərə, digərləri ilə yanaşı, təsira məruz qalmış sahələr və fiziki şəxslərə imtiyazlı kreditlərin verilməsi, habelə maliyyə sektorunun resursları təmin etmək qabiliyyətini qorumaq və COVID-19 pandemiyası ilə bağlı tədbirlər nəticəsində likvidlik çatışmazlığına yol verməməkdə müştərilərə dəstək göstərmək üçün müəyyən tənzimləyici məhdudiyyətlərin yumşaldılması daxildir.

2020-ci ildə, Gürcüstan Respublikasının hökuməti və GMB COVID-19 pandemiyasının səbəb olduğu iqtisadi tənəzzülün qarşısını almaq üçün dəstək tədbirlərini təqdim etmişdir. Bu tədbirlərə, digərləri ilə yanaşı, təsira məruz qalmış sənayelər və fiziki şəxslərə imtiyazlı kreditlərin verilməsi, ödənişlərin təxirə salınması, habelə maliyyə sektorunun resursları təmin etmək qabiliyyətini qorumaq və COVID-19 pandemiyası ilə bağlı tədbirlər nəticəsində likvidlik çatışmazlığına yol verməməkdə müştərilərə dəstək göstərmək üçün müəyyən tənzimləyici məhdudiyyətlərin yumşaldılması daxildir.

2020-ci ildə Türkiye Respublikasının hökuməti, TRMB və Bank Tənzimlənməsi və Nəzarəti Agentliyi ("BTNA") Avropada və Türkiyədə virusun yayılması ilə əlaqədar tədbirlər və dəstək mexanizmlərini təqdim etmişlər. TRMB yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsinə aşağı salmış və likvidlik tədbirlərini elan etmişdir. Hökumət həmçinin iqtisadi sabitlik paketini də təqdim etmişdir. Bu şəraitdə Kredit Zəmanət Fondunun limiti iki dəfə artırılmışdır. Maliyyə paketi çərçivəsində vergi və borc ödənişləri üçün təxirəsalma seçimi də təqdim edilmişdir.

Qrup, pandemiyanın və dəyişen mikro- və makroiqtisadi şəraitlərin onun fəaliyyətinə, maliyyə vəziyyətinə və maliyyə nəticələrinə təsirini qiymətləndirməyə davam edir.

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər

Qrup 16 sayılı MHBS-ye "COVID-19 ilə bağlı icarə güzəştləri" adlı düzəlişi erkən tətbiq etmişdir. Bu düzəlişə görə, icarəçilər COVID-19 pandemiyasının birbaşa nəticəsi olaraq yaranan icarə güzəştlərinin uçotuna dair MHBS 16 göstərişinin tətbiq edilməsi tələbindən azad edilir. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş hər hansı digər standart, şərh və ya düzəliş olmamışdır.

1 yanvar 2020-ci ildən qüvvəyə minən bir neçə digər düzəliş tətbiq olunmuş, lakin Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməmişdir.

Konsolidasiya prinsipləri

Tərəmə müəssisələr, yəni Qrupun nəzarət etmək imkanı olduğu bütün müəssisələr, konsolidasiya edilir. Nəzarət bu halda yaranır ki, Qrup investisiya obyektiində iştirak ilə bağlı zərərə məruz qalsın və ya gəlir əldə etmək hüququna malik olsun və investisiya obyekti üzrə nəzarət hüququ vasitəsilə həmin gəlirlərə təsir etmək imkanına malik olsun. Xüsusilə, Qrup investisiya obyektiyə yalnız və yalnız o halda nəzarət edir ki, Qrup:

- Investisiya obyekti üzrə nəzarət hüququna malik olsun (yəni mövcud olan səsvermə hüquqları hazırla investisiya obyektiinin müvafiq fəaliyyətini idarə etmək imkanını versin);
- Investisiya obyektiində iştirakla bağlı risk və ya dəyişen gəlirlər əldə etmək hüququna malik olsun; və
- Gəlirlərə təsir göstərmək üçün investisiya obyekti üzrə nəzarətdən istifadə etmək imkanına malik olsun.

Ümumiyyətlə, fərziyyəyə görə səsvermə hüquqlarının çoxluğu nəzarətin əldə edilməsi ilə nəticələnir. Bu fərziyyəni dəstəkləmək üçün və Qrup səsvermə hüquqlarının və ya investisiya obyektiində analoji hüquqların çoxluğundan az paya sahib olanda Qrup investisiya obyekti üzrə nəzarət hüququnun olub-olmadığını qiymətləndirərkən bütün müvafiq fakt və şəraitləri, o cümlədən aşağıdakılardı nəzərdən keçirir:

- Investisiya obyektiində digər səsvermə hüquqlarının sahibləri ilə müqavilə razılaşması (razılaşmaları);
- Digər müqavilə razılaşmalarından irəli gələn hüquqlar;
- Qrup səsvermə hüquqları və potensial səsvermə hüquqları.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmali (davamı)

Konsolidasiya prinsipləri (davamı)

Törəmə müəssisələr nəzarət Qrupa keçdiyi tarixdən konsolidasiya edilir və nəzarət başa çatdıqdan sonra konsolidasiya dayandırılır. Bütün qrupdaxili əməliyyatlar, balanslar və qrupun şirkətləri arasında əməliyyatlardan əldə edilən reallaşdırılmamış gəlirlər tamamilə silinir. Aparılmış əməliyyatlar köçürülen aktivin dəyərsizləşməsini göstərmirsə, reallaşdırılmamış zərərlər da silinir. Lازım gəldikdə, Qrupun qəbul etdiyi siyasetə uyğunlaşmaq məqsədilə törəmə müəssisələrin uçot siyasetində dəyişiklik aparılır. Törəmə müəssisənin mülkiyyət payındakı dəyişiklik, nəzarət hüququ dəyişmədikdə, kapital əməliyyatı kimi uçota alınır. Zərərlər defisitli saldo ilə nəticələnə də, qeyri-nəzarət iştirak payına aid edilir.

Qrup törəmə müəssisə üzrə nəzarəti itirdikdə, o, törəmə müəssisənin aktivləri (o cümlədən qudvili) və öhdəlikləri, qeyri-nəzarət paylarının balans dəyeri, kapitalda qeydə alınmış ümumi məzənnə fərqlərini uçotdan silir; əldə edilmiş kompensasiyanın ədalətli dəyerini, saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyerini və mənfəət və ya zərərdə hər hansı əlavəni və ya defisiyi tanır və əvvəl digər ümumi gəlirdə tanınmış komponentlərdə əsas şirkətin payını mənfəətə və ya zərərə yenidən təsnif edir.

Müəssisələrin birləşməsi

Müəssisələrin birləşməsi satın alma metodunu tətbiq etməklə uçota alınır. Satın alınanın dəyeri alış tarixində ədalətli dəyerlə ölçülən köçürülmüş kompensasiyanın və satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət payının cəmi kimi ölçülür. Müəssisələrin birləşməsi üçün satın alınan müəssisə satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət iştirak payını ya ədalətli dəyerlə, yaxud da satın alınan müəssisənin müəyyən edilə bilən xalis aktivlərindəki payına proporsional olaraq qiymətləndirir. Çəkilmış satın alma məsrəfləri xərclərə silinir.

Qrup hər hansı müəssisəni satın aldıqda, münasib təsnifləşdirmə və təyin etmə məqsədilə maliyyə aktivlərini və öhdəliklərinin müqavilə şərtləri, iqtisadi şərtlər, alış tarixində mövcud olan digər uyğun şərtlər əsasında qiymətləndirilir. Buna satın alınan müəssisə tərefindən əlaqədar törəmə alətlərin əsas müqavilədə ayrılması da aid edilir.

Müəssisələr mərhələlərlə birləşdiriləndə əvvəllər mövcud olan iştirak payı alış tarixində ədalətli dəyerlə yenidən ölçülür və nəticədə yaranan gelir və ya zərər müvafiq olaraq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Alıcı müəssisə tərefindən köçürülməli olan hər hansı şərti kompensasiya alış tarixində ədalətli dəyerlə tanınır. Aktiv və ya öhdəlik hesab edilən şərti kompensasiya ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişikliklər 9 sayılı MHBS-ye uyğun olaraq mənfəət və ya zərərin tərkibində, yaxud da digər ümumi gəlirdə dəyişiklik kimi tanınır. Şərti kompensasiya kapital kimi təsnif edildikdə, yekun olaraq kapitalın tərkibində hesablaşma aparılana qədər yenidən ölçülür.

Qudvil ilk əvvəl köçürülmüş kompensasiyanın alınmış xalis müəyyən edilə bilən aktivlərdən və qəbul edilmiş öhdəliklərdən artıq qalığı olan maya dəyeri ilə qiymətləndirilir. Bu kompensasiya alınmış törəmə müəssisənin xalis aktivlərinin ədalətli dəyərindən azdırsa, fərqli mənfəət və ya zərərdə tanınır.

İllkin tanınmadan sonra qudvil yüksəlmiş dəyərsizləşmə zərərlərini çıxməqla maya dəyeri ilə ölçülür. Dəyərsizləşmə testimini aparılması məqsədilə, müəssisələrin birləşməsi zamanı əldə edilmiş qudvil satın alma tarixindən etibarən Qrupun birləşmədən faydalananlığı gözlənilən hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahidi arasında, həmin vahidlərə satın alınan müəssisənin digər aktiv və öhdəliklərinin aid edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq bölüşdürülr. Qudvil pul vəsaitlərini yaradan vahidin bir hissəsini təşkil edirəsə və həmin vahidin daxilində əməliyyatın müəyyən hissəsi xaric edilirsə, xaric etmədən yaranan mənfəət və ya zərər müəyyən edilərkən xaric edilmiş əməliyyatla bağlı olan qudvil əməliyyatın balans dəyərinə daxil edilir. Bu halda xaric edilən qudvil xaric edilmiş əməliyyatın dəyeri ilə pul vəsaitlərini yaradan vahidin yerde qalan hissəsinin nisbetinə əsasən ölçülür.

Ədalətli dəyerin ölçülmesi

Qrup MZƏD və DÜGƏD ilə maliyyə alətlərini hər balans hesabatı tarixində ədalətli dəyerlə ölçür.

Ədalətli dəyer ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyatlar zamanı aktivin satılmasından alınan və ya öhdəliyin köçürülməsinə görə ödənilə bilən məbləğdir. Ədalətli dəyer ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- Əsas bazar olmayıanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Qrupun əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyeri bazar iştirakçıları aktivin və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülənlərdir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafelərini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyeri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivin maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya həmin aktivin maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)

Qrup mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyen məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyəri iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür:

- Səviyyə 1 – oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün feal bazarlarda bazar qiymətləri kvotasiya edilmiş (təshih edilməmiş) qiymətləri mövcud olanlar.
- Səviyyə 2 – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları.
- Səviyyə 3 – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyen qiymətləndirmə üsulları.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında dövri şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Qrup hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində Səviyyələr arasında köçürülmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri

İllkin tanımına

Tanımına tarixi

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin bütün müntəzəm alışları və satışları alqı-satqı tarixində, yəni Qrup aktivi və ya öhdəliyi almaq öhdəliyini Üzərinə götürdüyü tarixdə tanınır. Müntəzəm alış və ya satış əməliyyatları qanunvericiliklə və ya bazar razılışmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin və öhdəliklərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin alınması və ya satılması deməkdir.

İllkin ölçmə

Maliyyə alətlərinin təsnifikasi ilkin tanınmada onların müqavilə şərtlərindən və alətləri idarə etmək üçün biznes modelində asılıdır. Maliyyə alətləri ilk önce ədalətli dəyərlər ölçülür və MZƏD ilə tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri istisna olmaqla, əməliyyat xərcləri həmin məbləğə əlavə edilir və ya bu məbləğdən çıxılır.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin ölçmə kateqoriyaları

Qrup bütün maliyyə aktivlərini aktivlərin idarə etməsi üçün biznes modeli və aktivlərin aşağıdakılardan biri ilə ölçülü müqavilə şərtləri əsasında təsnifləşdirir:

- Amortizasiya edilmiş dəyər;
- DÜĞƏD;
- MZƏD.

Qrup törmə və ticarət portfelini MZƏD ilə təsnif edir və ölçür. Qrup maliyyə alətlərini bu halda MZƏD ilə təyin edə bilər ki, bunu etməklə ölçmə və ya tanıma uyğunsuzluqlarını aradan götürmüş və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltmış olsun.

Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri istisna olmaqla maliyyə öhdəlikləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılanda, törmə alətlər olanda və ya ədalətli dəyərin təyin edilməsi tətbiq ediləndə amortizasiya edilmiş dəyər və ya MZƏD ilə ölçülür.

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər, müştərilərə kreditlər, amortizasiya edilmiş dəyərlər investisiya qiyməti kağızları

Qrup kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğləri, müştərilərə verilmiş kreditləri və investisiya qiyməti kağızlarını yalnız aşağıdakı hər iki şərt yerinə yetiriləndə amortizasiya edilmiş dəyərlər ölçür:

- Maliyyə aktivi biznes modeli çərçivəsində müqavilə üzrə pul vəsaitlərini toplamaq məqsədiə saxlanılır;
- Maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri müəyyən olunmuş tarixlərdə qalan əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Bu şərtlər təfərrüati ilə aşağıda açıqlanır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmali (davamı)

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri (davamı)

Biznes modelin qiymətləndirilməsi

Biznes məqsədine çatmaq üçün Qrup, maliyyə aktivləri qrupunun idarə edilməsini daha yaxşı əks etdirən səviyyədə biznes modelini müəyyən edir.

Qrupun biznes modeli hər bir alət üzrə deyil, ümumi portfeller səviyyəsində qiymətləndirilir və aşağıdakılardan da daxil olmaqla müşahidə olunan amillərə əsaslanır:

- Biznes modelin və həmin biznes model çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin səmərəliliyi hansı yolla qiymətləndirilir və bu məlumatlar müəssisənin əsas idarə heyatına necə çatdırılır;
- Biznes modelin (və həmin biznes model çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) səmərəliliyinə təsir edən risklər, xüsusilə də bu risklərin idarə olunması əsasları;
- Biznesi idarə edən menecerlər necə mükafatlandırılır (məsələn, mükafatın idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərənə, yoxsa müqavila üzrə alınmış pul vəsaitlərinin hərəkətine əsaslanması);
- Satışların gözlənilən tezliyi, dəyəri və vaxtı da Qrupun qiymətləndirməsi üçün vacib amillərdir.

Biznes modelin qiymətləndirilməsi "ən pis" və ya "stress" kimi ssenariləri nəzərə almadan ağlabatın şəkildə baş vermesi gözlənilən ssenarilərə əsaslanır. İlkin tanınmadan sonra pul vəsaitlərinin hərəkəti Qrupun ilkin gözləntilərindən fərqli şəkildə həyata keçirilirsə Qrup həmin biznes modelində saxlanılan qalan maliyyə aktivlərinin təsnifatını deyşmir, lakin gələcəkdə yeni yaranan və ya yeni alınan maliyyə aktivlərini qiymətləndirərkən belə məlumatları nəzərə alır.

YƏMFÖ testi

Təsnifləşdirmə prosesinin ikinci addımı olaraq Qrup maliyyə aktivinin YƏMFÖ testinə uyğun olub-olmadığını müəyyən etmek üçün müqavilə şərtlərini qiymətləndirir.

Bu testin məqsədləri üçün "Əsas məbləğ" maliyyə aktivinin ilkin tanınma tarixindəki ədalətli dəyəridir və maliyyə aktivinin istifadə müddəti üzrə (məsələn, əsas məbləğ qaytarılında və ya əlavə/endirim amortizasiya ediləndə) dəyişə bilər.

Kredit müqaviləsi daxilində faizin ən əhəmiyyətli elementləri adətən pulun zaman dəyərinə görə kompensasiya və kredit riskidir. YƏMFÖ qiymətləndirməsini həyata keçirmək üçün Qrup mühakimələr yürüdür və maliyyə aktivinin ifadə edildiyi valyuta və faiz dərəcəsinin müəyyən edildiyi müddət kimi müvafiq amilləri nəzərə alır.

Əksinə, əsas kredit müqaviləsi ilə əlaqəsi olmayan müqavilə pul vəsaitlərinin hərəkətində minimal səviyyədən daha iri olan risklər və ya dəyişkənlilik səbəb olan müqavilə şərtləri yalnız əsas məbləğin və faizin ödənişi olan müqavilə pul vəsaitlərinin hərəkətini yaratır. Belə hallarda maliyyə aktivi MZƏD ilə ölçüləməlidir.

DÜĞƏD ilə borc alətləri

Qrup aşağıdakı şərtlərin her ikisi yerinə yetirilərsə, borc alətlərini DÜĞƏD ilə ölçür:

- Alət biznes modeli çərçivəsində həm müqavilə üzrə pul vəsaitlərini toplamaq, həm də maliyyə aktivini satmaq məqsədilə saxlanılır;
- Maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri YƏMFÖ testinə uyğundur.

DÜĞƏD ilə borc alətləri sonradan ədalətli dəyərlə ölçülür, tanınmış ədalətli dəyərdə dəyişikliklərə görə yaranan gəlir və zərərlər isə DÜG-də tanınır. Faiz gəlirləri və məzənnənə farqından gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərərdə amortizasiya edilmiş dəyərdə ölçülmüş maliyyə aktivləri ilə eyni qaydada tanınır. Tanınması dayandırılınca əvvəller DÜG-də tanınmış məcmu gəlir və ya zərərlər DÜG-dən mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif edilirdi.

DÜĞƏD ilə ölçülmüş borc qiymətli kağızları üzrə GKZ konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda həmin maliyyə aktivlərinin balans dəyərini azaltır, bunlar ədalətli dəyərdə qalır. Əksinə, DÜG-də yüksəlmiş dəyərsizləşmə məbləği kimi aktivlər amortizasiya edilmiş dəyərdə ölçülsədi yarana biləcək ehtiyata bərabər məbləğ mənfəət və ya zərərdə müvafiq xərc yaradılmaqla tanınır. DÜG-də tanınmış yüksəlmiş zərər aktivin tanınması dayandırılınca mənfəət və zərərə aid edilir.

DÜĞƏD ilə kapital alətləri

İlkin tanınmada Qrup bəzi hallarda 32 sayılı "Maliyyə alətləri: Təqdimatı" adlı MUBS əsasında kapital tərifinə uyğun olan bəzi kapital investisiyalarını ticarət üçün saxlanılan alətlər kimi deyil, DÜĞƏD ilə kapital alətləri kimi təsnif etmək üçün yekun seçim edir. Belə təsnifat alətlər üzrə fərdi şəkildə müəyyən edilir.

(Məbləğlər min Azerbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri (davamı)

Bu kapital alətləri üzrə gelir və zərərlər heç zaman mənfaət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilmir. Ödəmə hüququ müəyyən ediləndə, dividendlər mənfaət və ya zərərdə digər gelir kimi tanınır, lakin Qrup alətin dəyərinin bir hissəsinin qaytarılması olan belə daxil olmalardan faydalanarsa, bu halda belə gəlirlər DÜG-də tanınır. DÜGƏD ilə kapital alətləri üzrə dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi apanılmır. Bu alətlər silinəndə, yiğilmiş yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı bələsdürülməmiş mənfaətə köçürülrə.

Maliyyə zəmanətləri, akkreditivlər və istifadə edilməmiş kredit üzrə təəhhüdlər

Qrup maliyyə zəmanətləri, akkreditivlər və kredit öhdəliklərini təqdim edir. Maliyyə zəmanətləri ilkin olaraq maliyyə hesabatlarında alınmış mükafata barəber olan ədalətli dəyərlə tanınır. Ilkin tanınmadan sonra Qrupun hər bir zəmanət üzrə öhdəliyi konsolidasiya edilmiş mənfaət və ya zərər haqqında hesabatda tanınmış məcmu amortizasiya çıxılmaqla ilkin olaraq tanınmış və GKZ ehtiyatı məbləğlərindən daha yuxarı oları ilə ölçülür.

Istifadə edilməmiş kredit üzrə təəhhüdlər və akkreditivlər kimi öhdəliklər öhdəliyin müddəti ərzində Qrupun əvvəlcədən müəyyən edilmiş şərtlərlə müşteriye kredit təqdim etməsini nəzərdə tutur. Maliyyə zamanəti haqqında müqavilələrlə eyni qaydada bu müqavilələr GKZ tələblərinin əhatə dairesinə daxildir.

Qrup bəzən bazar faiz dərəcələrindən aşağıda dərəcə ilə kredit öhdəlikləri verir. Belə öhdəliklər ilkin olaraq ədalətli dəyərdə tanınır və sonradan daha yüksək GKZ ehtiyatı məbləği və ya tanınmış gəlirin məcmu gəlir məbləğini çıxməqla ilkin olaraq tanınmış məbləğlə tanınır.

İcra zəmanətləri

İcra zəmanətləri digər tərəf müqavilə öhdəliyini yerinə yetirməyənə kompensasiyanın ödənilməsini nəzərdə tutan müqavilələrdir. İcra zəmanətləri kredit riskini ötürmür. İcra zəmanəti müqavilələri üzrə risk digər tərəfle müqavilə öhdəliklərinin yerinə yetirilməməsi təhlükəsindən ibarətdir. Beləliklə, icra zəmanətləri maliyyə alətləri hesab edilmir və buna görə də 9 sayılı MHBS-nin əhatə dairesinə aid edilmir.

Maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin yenidən təsnif edilməsi

Qrup maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün biznes modelini dəyişdiyi müstəsna hallar istisna olmaqla, Qrup maliyyə aktivlərini ilkin tanınmadan sonra yenidən təsnif etmir. Maliyyə öhdəlikləri heç zaman yenidən təsnif edilmir. Qrup 2020-ci və 2019-cu illərdə heç bir maliyyə aktiv və ya maliyyə öhdəliyini yenidən təsnif etməmişdir.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlarına kassada olan pul vəsaitləri, ARMB, GMB və TRMB-dən alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxməqla) və tələb əsasında və ya verildiyi tarixdən etibarən 3 ayadək müddət ərzində ödənilməli olan və müqavilə yüksülüyündən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

"Repo" və eks "repo" razılaşmaları və qiymətli kağızların borc verilmesi

Qiymətli kağızların satılması və geri alınması razılaşmaları ("repo" razılaşmaları) təminatlı maliyyələşdirmə əməliyyatları kimi eks etdirilir. "Repo" razılaşmaları əsasında satılmış qiymətli kağızlar konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda eks etdirilir. Təraf-müqabil müqavilə şərtlərindən və ya qəbul edilmiş təcrübədən irəli gələrkən həmin qiymətli kağızların satılması və ya yenidən girov qoyulması hüququna malik olduqda, "repo" razılaşmaları əsasında girov qoyulan qiymətli kağızlar kimi yenidən təsnif edilir.

Müvafiq öhdəliklər kredit təşkilatlarına və ya müştərilər qarşısında öhdəliklərin tərkibində təqdim olunur. Geri satılma (eks "repo") razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar əhəmiyyətli olanda konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ayrıca hesab və ya, şəraitdən asılı olaraq, pul vəsaitləri və ya pul vəsaitlərinin ekvivalentləri və müştərilərə verilmiş kreditlər kimi eks etdirilir. Satış qiyməti ilə geri alış qiyməti arasında fərq faiz hesab olunur və təsirli gəlirlilik metodundan istifadə etməklə "repo" razılaşmalarının müddəti ərzində hesablanır.

Tərəfdəşlərə verilmiş qiymətli kağızlar konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda eks etdirilir. Borc götürülmüş qiymətli kağızlar konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda eks etdirilmir, lakin qiymətli kağızlar üçüncü tərəflərə satılonda alış və satış konsolidasiya edilmiş mənfaət və ya zərər haqqında hesabatda ticarət qiymətli kağızları üzrə zərərlər çıxməqla gelirlərin tərkibində eks etdirilir. Onların qaytarılması öhdəliyi ədalətli dəyərlə ticarət öhdəlikləri kimi eks etdirilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmali (davamı)

Törəmə maliyyə alətləri

Adı fəaliyyətində Qrup müxtəlif törəmə maliyyə alətlərindən, o cümlədən xarici valyuta ilə forward, swap və opsiyon alətlərindən istifadə edir. Belə maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılır və ədalətli dəyərlə əks etdirilir. Ədalətli dəyər bazar kotirovkaları və ya cari bazarı, müvafiq alətin müqavilə qiymətlərini və ya digər amilləri nəzərdə tutan qiymətləndirmə modelləri esasında müəyyən edilir. Müsbət ədalətli dəyəri olan törəmə alətlər aktivlərin tərkibində, mənfi ədalətli dəyəri olanlar isə öhdəliklərin tərkibində əks etdirilir.

Bu alətlərdən yaranan gelir və zərərlər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərərlər haqqında hesabatda, alətin xüsusiyyətləndən asılı olaraq, MZƏD ilə maliyyə alətlərindən və ya xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirlər/ (zərərlər) kimi əks etdirilir.

Asılı törəmə alat, birləşmiş alətin pul vəsaitləri hərəkətlərinin bir hissəsinin muxtar törəmə alətə oxşar şəkildə dəyişməsi ilə nəticələnən törəmə olmayan əsas aləti de özünə daxil edən hibrid müqavilənin tərkib hissəsidir. Asılı törəmə alət əks təqdirde müqaviləyə əsasən tələb edilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin bir hissəsi və ya hamisinin təyin edilmiş faiz dərəcəsinə, maliyyə alətinin qiymətinə, əmtəə qiymətinə, xarici valyuta mezənnəsinə, qiymət və ya dərəcələr indeksinə, kredit reytinginə və ya kredit indeksinə və ya digər dəyişənə uyğun olaraq düzəliş edilməsinə səbəb olur, bir şərtlə ki, qeyri-maliyyə dəyişəni halında dəyişən müqavilə tərəfinə xas dəyildir. Maliyyə alətinə əlavə edilmiş, lakin müqaviləyə əsasən həmin alətdən asılı olmadan köçürüle bilən və ya sövdələşmə üzrə fərqli qarşı tərəfə malik olan törəmə alət asılı törəmə alət deyil, fərdi maliyyə alətidir.

Öhdəliklər və qeyri-maliyyə əsas müqavilələrdən asılı olan törəmə alətlər ayrıca törəmə alətlər kimi uçota alınır və törəmə alət anlayışına uyğun gələndə (yuxarıda müəyyən edildiyi kimi), iqtisadi xüsusiyyətləri və riskləri əsas müqavilənin xüsusiyyət və riskləri ilə sıx əlaqəli olmayanda və əsas müqavilənin özü ticarət üçün saxlanılmayanda və ya MZƏD ilə təyin edilməyəndə ədalətli dəyərlə tanınır. Əsas alətdən ayrılan asılı törəmə alətlər ticarət portfelində ədalətli dəyərlər əks etdirilirdi, ədalətli dəyərdə dəyişikliklər isə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda tanınır.

Maliyyə aktivləri biznes model və YƏMFÖ qiymətləndirmələri esasında təsnifləşdirilir.

Borc öhdəlikləri

Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavila razılaşmasının mahiyyəti Qrupun üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayıda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmek. Belə alətlərə banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər, digər borc öhdəlikləri, buraxılmış borc qiymətli kağızları, subordinasiyalı borclar və müştərilər qarşısında öhdəliklər daxildir. İlkən tanımından sonra borclar amortizasiya olunmuş dəyərlə, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür. Gelir və zərərlər mənfəət və ya zərərdə borc öhdəlikləri silindikdə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Qrup öz borcunu satın alırsa, həmin borc maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan çıxarılır və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödenmiş vəsait arasındaki fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

İcarələr

i. Qrup icarəçi qismində

Qrup, qısmüddətli icarələr və azdəyərli aktivlərin icarəsi istisna olmaqla, bütün icarələr üçün vahid tanınma və ölçüne yanaşmasını tətbiq edir. Qrup icarə ödənişlərini etmək üçün icarə öhdəliklərini və əsas aktivləri istifadə etmək hüququnu təqdim edən istifadə hüququ olan aktivləri tanır.

Istifadə hüququ olan aktivlər

Qrup istifadə hüququ olan aktivləri icarənin başlanma tarixində (yəni əsas aktiv istifadə üçün mövcud olduğu tarixdə) tanır. Istifadə hüququ olan aktivlər yüksəlmə və dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaya və icarə öhdəliklərinin her hansı yenidən ölçüləməsi üzrə düzəliş etməklə maya dəyəri ilə ölçülür. Istifadə hüququ olan aktivlərin maya dəyərinə tanınmış icarə öhdəliklərinin məbləği, çəkilən ilkən birbaşa xərclər və icarə üzrə alınmış her hansı güzəştlər çıxıldıqdan sonra icarə müddətinin başlangıç tarixində və ya ondan əvvəl edilmiş her hansı icarə ödənişləri daxildir. İcarə müddətinin sonunda mülkiyyət hüququnun Qrupa keçəcəyi haqqında kifayət qədər əminlik olmadığı təqdirdə, tanınmış istifadə hüququ olan aktivlər ehtimal edilən istifadə müddəti və icarə müddətindən daha qısa olan üzrə düz xətt üsulu ilə amortizasiya edilir. Istifadə hüququ olan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə hesablanır.

3. Mühasibat uçotu prinsiplerinin icmalı (davamı)

İcarələr (davamı)

İcara öhdəlikləri

İcarənin başlanma tarixində, Qrup icara müddəti ərzində ediləcək icara ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülümiş icara öhdəliklərini tanır. İcara ödənişlərinə icara güzəştleri üzrə alınacaq məbləğlər çıxılmaqla sabit ödənişlər (o cümlədən mahiyətə sabit ödənişlər), indeks və ya dərəcələrdən asılı olan dəyişkən icara ödənişləri və zamanetli son qalıq dəyəri üzrə icarəci tərəfindən ödənilməsi gözlənilən məbləğlər daxildir. İcara ödənişlərinə həmçinin Qrup tərəfindən gerçekləşdirilməsi esaslı şəkildə yəqin olduğu halda alış hüququnun gerçekləşdirildiyi qiymət və icara müddəti ərzində Qrup icarəni ləğv etmə hüququnu gerçekləşdirərsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cerimə ödənişləri daxildir. İndeks və ya dərəcələrdən asılı olmayan dəyişkən icara ödənişləri ödənişin həyata keçirilməsi ilə nəticələnən hal və ya şəraitin baş verdiyi dövrə xərc kimi tanınır.

İcara ödənişlərinin cari dəyərini hesablayarkən, icara müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcasının dərhal müəyyən edilməsi mümkün olmadığı təqdirdə Qrup icarənin başlanma tarixinə olan marginal faiz dərəcasını istifadə edir. Başlanma tarixindən sonra, icara öhdəliklərinin məbləği faizin artumunu aks etdirmek üçün artırılır və edilmiş icara ödənişləri üçün azaldılır. Bundan əlavə, modifikasiya, icara müddətində dəyişiklik, mahiyətə sabit icara ödənişlərində dəyişiklik və ya əsas aktivin alınması üzrə qiymətləndirmədə dəyişiklik baş verdikdə icara öhdəliklərinin balans dəyəri yenidən ölçülür.

Qısamüddətli icarələr və azdəyərli aktivlərin icarələri

Qrup qısamüddətli icarənin tanınması üzrə istisnani qısamüddətli icarələrə tətbiq edir (yəni başlangıç tarixində icara müddəti 12 aydan çox olmayan və alış opsonunu daxil etməyən icarələr). Qrup həmçinin azdəyərli aktivlərin tanınması üzrə istisnani azdəyərli hesab edilən (yəni 5,000 ABŞ dollarından az) ofis avadanlığının icarəsinə tətbiq edir. Qısamüddətli icarələr üzrə icara ödənişləri və azdəyərli aktivlərin icarələri icara müddəti ərzində düz xətt üsulu ilə xərc kimi tanınır.

ii. Maliyyə – Qrup İcarədar qismində

Qrup icara üzrə alınacaq məbləğləri icara müddətinin başlaması tarixindən etibarən icarəyə xalis investisiya bərabər dəyərlə tanır. Maliyyə geliri qalıq xalis investisiya üzrə sabit dövri gəlirlilik normasını eks etdirən sxemə əsaslanır. İlkən birbaşa xərclər icara üzrə alınacaq məbləğlərin ilkin ölçülmesinə daxil edilir.

Maliyyə alətlərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi

Qrup maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin tanınmış məbləğlərini qarşılıqlı əvəz etmək üçün qanuni hüquqa malik olduğu və ya hesablaşmanın əvəzleşdirilmə əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivi reallaşdırmaq və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda, qarşılıqlı əvəzleşdirir və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ kimi təqdim edir. Əvəzleşdirilmə hüququ gələcək hadisədən asılı olmamalıdır və bütün aşağıdakı hallarda qanuni hüquqa malik olmalıdır:

- Biznesin adı gedişində;
- Öhdəliklər yerinə yetirilmədikdə; və
- Müəssisə və bütün qarşı-tərəflər iflasa uğradıqda və ya müflisləşdikdə.

Adətən, bu şərtlərə qarşılıqlı əvəzleşdirilmə haqqında əsas razılaşmalarда rast gelinmir və əlaqəli aktiv və öhdəliklər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ümumi şəkildə təqdim edilir.

Restrukturizasiya edilmiş kreditlər

İmkan dairəsində Qrup girova yiylənənmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir.

Qrup maliyyə aktivinin, məsələn müştəriyə verilən kreditin müddəti və şərtləri onun yeni bir kreditə çevriləcəyi şəkildə dəyişdirildiyi halda maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır, fərqli isə dəyərsizləşmə zərəri qeydə alınmadığı halda tanınmanın dayandırılması ilə bağlı gelir və ya zərər kimi tanınır. Yeni kredit AYKD-ya aid edilmədikdə yeni tanınmış kreditlər GKZ-nin ölçüməsi məqsədləri üçün Mərhələ 1 kimi təsnif edilir. Dəyərsizləşən kreditlərin restrukturizasiyası maliyyə alətinin tanınmasının dayandırılması ilə nəticələnmir. Müştəriyə verilən kreditin tanınmasının dayandırılması baxımından qiymətləndirmə apararkən Qrup aşağıdakı amilləri nəzərə alır:

- Kreditin valyutasında dəyişiklik;
- Qarşı-tərəfin dəyişməsi;
- Dəyişiklik nəticəsində alet artıq YƏMFÖ meyarına uyğun olmayıanda.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmali (davamı)

Restrukturizasiya edilmiş kreditlər (davamı)

Dəyişiklik əhəmiyyətli şəkildə fərqli olan pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə nəticələnmirsə, dəyişiklik tanınmanın dayandırılmasına getirib çıxarmır. İlkən EFD (effektiv faiz dərəcəsi) ilə diskontlaşdırılan pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişiklik əsasında Qrup, dəyərsizləşmə zərəri qeydə alınmadığı halda konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda EFD istifadə etməkla hesablanmış faiz gəlirinin tərkibində təqdim edilmiş dəyişiklikdən irəli gələn gəlir və ya zərəri qeydə alır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivi (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

- Aktivdən pul vəsaitlərini əldə etmək hüquqlarının müddəti başa çatmışdır;
- Qrup özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmiş və ya üzərinə aktivdən pul vəsaitlərini "tranzit" razılıması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmişdür; və
- Qrup: (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmiş və ya (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini nə köçürmiş, nə də özündə saxlamış, lakin aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürmişdür.

Qrup aktivdən pul vəsaitləri hərəkətini almaq hüququnu köçürmiş və aktiv üzrə risk və səmərələrin əksəriyyətini nə köçürməmiş, nə onları özündə saxlamamış, nə də aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürməmişdirlər, aktiv, Qrupun həmin aktivdə davam edən iştirakı müqabilində eks etdirilir. Köçürülmüş aktiv üzrə zəmanət formasında aktivdə iştirakın davam etmesi aktivin ilkən balans dəyəri ilə Qrupdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən az olanı ilə ölçülür.

Aktivdə iştirak, köçürülmüş aktiv üzrə yazılı və/və ya satın alınmış opsiyon (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiyon və ya analoji alet) formasında davam edirəsə, Qrupun davam edən iştirakinin həddi köçürürlən aktivin Qrup tərəfindən geri alınacaq dəyərinə bərabərdir. Lakin ədalətli dəyərlər qiyamətləndirilən aktiv üzrə yazılı "put" opsiyonu (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiyon və ya analoji alet) istisna təşkil edir və bu halda Qrupun davam edən iştirakinin həddi, köçürürlən aktivin ədalətli dəyəri və opsiyonun icra qiymətindən az olanı ilə məhdudlaşır.

Silinme

Maliyyə aktivləri yalnız Qrup bərpaçı dayandırıldıqda tam və ya qismən silinir. Silinəcək məbləğ yüksəlmiş kredit ehtiyatından böyükdürsə, fərqli ilk önce ehtiyata əlavə kimi tanınır, sonra isə ümumi balans dəyərinə aid edilir. Sonrakı bərpalar kredit zərəri üzrə xərcin azaldılmasına getirib çıxanır. Silinme tanınmanın dayandırılmasının bir növüdür.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, lağv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda uçotdan çıxarılır.

Mövcud olan bir maliyyə öhdəliyi eyni kreditor qarşısında tam fərqli şərtlərlə digəri ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər edildikdə, belə əvəz etmə və ya düzəliş ilkən öhdəliyin tanınmasının dayandırılmasını və yeni öhdəliyin tanınmasını tələb edir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərqlər mənfəət və ya zərərdə eks etdirilir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikasının və Qrupun ofis və filialları olan və törema müəssisələri yerləşən ölkələrin qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qdvilin və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkən tanınmasından irəli gəlməyəndə və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəetinə, nə də vergiye cəlb edilən mənfəətə və ya zərərə tasir göstərmədiyi hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilmesi üçün vergiya cəlb edilen mənfəetin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarı ilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Bundan əlavə, Azərbaycanda Qrupun fəaliyyəti ilə bağlı müxtəlif əməliyyat vergiləri tətbiq edilir. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmali (davamı)

Vergiler (davamı)

Cari və təxirə salınmış vergi mənfaət və ya zərərdə tanınır, lakin cari və təxirə salınmış vergi digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan maddələrə aiddirsə, müvafiq olaraq, digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır. Cari və təxirə salınmış vergi müəssisələrin birləşməsinin ilkin uçotundan irəli gələndə, vergi nəticəsi müəssisələrin birləşməsinin uçotuna daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yiğilmiş köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmada ilkin dəyəri ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, əmlak və avadanlıqların bir hissəsinin əvəz etdirilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Əmlak və avadanlığın balans dəyəri dəyərsizləşmə baxımından balans dəyərinin qaytarılmayacağını göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir.

Aktiv istifadə edilmək üçün hazır və mövcud olduğu andan bu aktiv, o cümlədən tamamlanmamış tikinti üzrə köhnəlmə hesablanmasığa başlayır. Köhnəlmə aktivlərin balans dəyərlərini aşağıda göstərilən proqnozlaşdırılan istifadə müddətləri üzrə bərabər hissələrə bölməklə hesablanır:

	illər
Binalar	20-50
Mebel və avadanlıq	4-10
Kompyuterlər və digər avadanlıq	3-10
Nəqliyyat vasitələri	4-5
Digər avadanlıq	3-10
İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri	3-7

Aktivlərin qalıq dəyərləri, istifadə müddətləri və metodlar yenidən baxılaraq, hər maliyyə ilinin sonunda lazım olduğunu yeniləşdirilir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, ümumi və inzibati xərclərə daxil edilir.

İnvestisiya əmlakı

Saxlanılan investisiya əmlakı icarə gelirinin əldə edilməsi və ya kapitalın artırılması üçün saxlanılan və Qrup tərəfindən fəaliyyətinin adı gedişində satılmaq üçün istifadə edilməyən və ya saxlanılmayan istifadə müddəti 50 ilədək olan torpaq və bina və ya binanın bir hissəsidir. Gələcəkdə investisiya əmlakı kimi istifadə edilmək üçün tikilmiş və ya inkişaf etdirilmiş və ya yenidən inkişaf etdirilmiş əmlak da investisiya əmlakı kimi təsnif edilir.

İnvestisiya əmlakı ilk olaraq əməliyyat xərclərini də nəzərə almaqla maya dəyəri ilə tanınır və sonradan yiğilmiş köhnəlmə və yiğilmiş amortizasiya zərərlərini çıxmada maya dəyəri ilə uçota alınır. Məlumatların açıqlanması məqsədile investisiya əmlakı hesabat dövrünün sonunda bazar vəziyyətini eks etdirən ədalətli dəyərlə yenidən ölçülür. Qrupun investisiya əmlakının ədalətli dəyəri müxtəlif mənbələr, o cümlədən tanınmış və münasib peşəkar ixtisası olan, analoji yer və kateqoriyadan olan əmlakın qiymətləndirilməsində son vaxtlar təcrübə toplamış müstəqil qiymətləndiricilərin hesabatları əsasında müəyyən edilir.

Əldə edilmiş icarə gəliri maliyyə nəticələri haqqında hesabatda qeyri-bank əməliyyatlarından yaranan gəlinin tərkibində göstərilir. Investisiya əmlakının ədalətli dəyərində dəyişikliklərdən irəli gələn gəlir və zərərlər konsolidasiya edilmiş mənfaət və ya zərər haqqında hesabatda uçota alınır və qeyri-bank əməliyyatlarından yaranan gəlinin və ya xərclərin tərkibində təqdim edilir.

Sonrakı xərclər yalnız onlarla bağlı gelecek iqtisadi faydalaların Qrupa daxil olması ehtimal ediləndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçüla biləndə kapitala yönəldilir. Bütün digər təmir və texniki xidmət xərcləri çəkildikcə xərclərə silinir. Investisiya əmlakından mülkiyyətçi istifadə edirsə, bu əmlak bina və avadanlıqlara yenidən təsnif edilir və onun yenidən təsnifləşdirmə tarixinə balans dəyəri sonradan amortizasiya ediləcək ehtimal edilən dəyərə çevirilir.

Mülkiyyətə alınmış girov

Müəyyən hallarda girov ödənilməmiş kreditlər üzrə tutmanın yönləndirilməsindən sonra mülkiyyətə alınır. Mülkiyyətə alınmış girov ən aşağı balans dəyəri və xalis satış dəyərində ölçülür və hesabatlıarda "Digər aktivlər" tərkibində göstərilir.

3. Mütəmadiyyət uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər daxili yaradılmış rəqəmsal məhsullar, bank lisenziyası, digər lisenziyalar və kompüter programlarından ibarətdir.

Kapitalizasiya meyari qarşılananda qeyri-maddi aktivlər yüksəlmiş amortizasiyanı və dəyərsizləşmə ehtiyatını çıxmaqla ilkin tanınma zamanı ilkin dəyərlər tanınır. Şirkətlərin birləşməsi çərçivəsində alınmış qeyri-maddi aktivlərin ilkin dəyəri tanınma tarixinə ədalətli dəyərə bərabərdir. Müəssisə daxilində yaradılan və hesabat tarixinə tamamlanmamış, lakin kapitallaşdırma meyarlarına cavab verən aktivlər “Tamamlanmamış qeyri-maddi aktivlər” kimi tanınır. Qrup, aktivin yaradılması prosesini tədqiqat və hazırlanma mərhələlərinə bölür, bundan sonra müəssisə daxilində yaradılan məhsulların ilkin dəyəri kapitallaşdırılır. Yalnız texniki mümkünlüyüün nümayiş etdirilməsi, rəhbərlik tərəfindən əvvəlcədən nəzərdə tutulmuş səmərəlilik və gələcək pul faydalının təqdim edilməsi kimi müəyyən xüsusi meyarlara cavab veren müəssisə daxilində yaradılan aktivin hazırlanma xərcləri kapitallaşdırılır.

Ilkin tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yüksəlmiş amortizasiya və yüksəlmiş dəyərsizləşmə zərərlərini çıxmaqla ilkin dəyərlər əks etdirilir.

Əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri qeyri-müəyyən kimi qiymətləndirilmişdir. Müəyyən istifadə müddəti olan əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya 10 ilədək olan faydalı iqtisadi istifadə müddətləri ərzində hesablanır. Rəqəmsal məhsullar üçün amortizasiya müddəti ilkin olaraq 5-10 il müddətində müəyyən edilir, hər ilin sonunda qalan müddətin növbəti yenidən qiymətləndirilməsi aparılır. Müəssisə daxilində yaradılan rəqəmsal məhsulların amortizasiyası, aktiv rəhbərliyin nəzərdə tutulduğu qaydada fəaliyyət göstərmək üçün tələb olunan şəraitdə istifadəyə verildikdə başlayır.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üzrə amortizasiya hesablanmışdır və onlar ən azından hər maliyyə ilinin sonunda qeyri-maddi aktivin dəyərsizləşə bilecəyinin əlamətləri olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir.

Ehtiyatlar

Qrup ehtiyatları keçmiş hadisinə nəticəsi olan cari (hüquqi və ya konstruktiv) öhdəliyə sahib olduqda, öhdəliyin yerinə yetiriləsi üçün iqtisadi səmərələri təcəssüm etdirən resursların xaric olmasının tələb olunacağı ehtimal etdikdə və öhdəliyin məbləğini etibarlı qiymətləndirə biləndə tanırı.

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər

Qrupun işe götürən cari ödəmələrinin işçilərə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin müəyyən faizi kimi hesablanması nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya təminatı sistemindən əlavə hər hansı fərdi pensiya təminatı sistemine malik deyildir. Bu xərclər müvafiq əmək haqqının aid olduğu hesabat dövründə əks etdirilir. Bundan əlavə, Qrup əmək münasibətləri başa çatıldıdan sonra işçilərə əhəmiyyətli ödənişlər aparmalı deyildir.

Səhmdar kapitalı

Səhmdar kapitalı

Adı səhmlər və ixtiyarlı dividendlərlə geri alınmayan imtiyazlı səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq məbləği əlavə kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayıaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixinə kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Şərti aktivlər və öhdəliklər

Şərti öhdəliklər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olduğu hallar istisna olmaqla, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydalaların daxil olması ehtimal ediləndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmali (davamı)

Gelir və xərclərin tanınması

Gelir Qrup tərəfindən iqtisadi səmərenin əldə edilməsi ehtimal ediləndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülü biləndə tanınır. Gelirin və ya xərcin tanınması üçün aşağıdakı xüsusi tanıma meyarları da qarşılanmalıdır.

Faiz və analoji gelir və xərclər

Qrup amortizasiya hesablanmış dəyərlə və ya MZƏD ilə ölçülmüş borc maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirlərini effektiv faiz dərəcasını maliyyə aktivinin (kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri istisna olmaqla) ümumi balans dəyərinə tətbiq etməklə hesablamalıdır. Effektiv faiz dərəcəsi qiymətləndirilən geləcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmalarını maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərinədək diskontlaşdırır. Hesablaşdırma zamanı maliyyə aləti üzrə bütün müqavilə şərtləri (misal üçün əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə biləvasitə bağlı olan və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və eləvə xərclər nəzərə alınır, lakin geləcək kredit zərərləri nəzərə alınmır. Qrup maliyyə aktivi və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalarla dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxıldıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır.

Maliyyə aktivi kredit üzrə dəyərsizləşmiş olanda Qrup faiz gəlirlərini effektiv faiz dərəcəsini maliyyə aktivinin xalis amortizasiya edilən dəyərinə tətbiq etməklə hesablayır. Maliyyə aktivləri bərpa olunsa və artıq kredit üzrə dəyərsizləşmiş olmasa, Qrup faiz gəlirlərinin ümumi əsasla hesablanmasına qayıdadır.

Alınmış və ya yaradılmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (AYKD) üçün Qrup faiz gəlirini düzəldilmiş EFD hesablaması və bu dərəcəni aktivin amortizasiya edilən dəyərinə tətbiq etməklə hesablayır. Düzəldilmiş EFD ilkin tanınmada qiymətləndirilmiş geləcək pul vəsaitlərinin hərəkatını (o cümlədən kredit zərərlərini) AYKD aktivlərinin amortizasiya edilən dəyərinə diskontlaşdırır faiz dərəcasıdır.

MZƏD ilə bütün maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirləri müqavilədə nəzərdə tutulan faiz dərəcələrini istifadə etməklə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda "Digər faiz gəlirləri"ndə tanınır.

Haqq və komissiya gəliri

Qrup haqq və komissiya gəlirini müştərilərə göstərdiyi müxtəlif xidmətlərdən əldə edir. Komissiya gəliri aşağıdakı iki kateqoriyalara bölünür.

Müəyyən müddət ərzində xidmətlərin göstərilməsindən əldə edilən haqlar

Müəyyən müddət ərzində xidmətlərin göstərilməsindən əldə edilmiş haqlar həmin müddət üzrə də hesablanır. Bu haqlara zəmanətlər və akkreditivlər üzrə komissiya gəliri daxildir. İstifadə edilməsi ehtimal edilən kreditlər üzrə kredit öhdəliyi haqları və kreditlərlə bağlı digər haqlar təxirə salınır (artan xərclərlə birləşdə) və kredit üzrə effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır.

Əməliyyat xidmətlərindən əldə edilən komissiya gəlini

Üçüncü tərəf əməliyyatı üzrə danışçıların aparılması və ya danışqlarda iştirak – məsələn, Qrupun icra öhdəliyi səhmlərin və ya digər qiymətli kağızların satınalınması razılışması olanda – müvafiq əməliyyat başa çatanda tanınır. Müəyyən icra öhdəliyi ilə bağlı olan haqlar və ya haqq komponentləri müvafiq meyar yerinə yetiriləndən sonra tanınır. Müqavilə dəyişkən ödənişi nəzərdə tutanda haqq və komissiya gəliri yalnız dəyişkən ödəniş ilə bağlı qeyri-müəyyənlilik sonradan aradan götürüləndək məcmu gəlirlərin məbləğində əhəmiyyətli qaytarmanın baş verməyəcəyi ehtimal ediləndə tanınmalıdır. Gəlirlər Qrupun ödənişi almaq hüquq yarananda tanınır.

Müştəri loyallığı programları

Qrup bir neçə müştəri loyallığı proqramlarını təklif edir. Bu cür proqramların uçot qaydası müəyyən edilmiş müştərinin kim olduğu və Qrupun müqavilə əsasında agent və ya əsas tərəf qismində hərəkət etməsindən asılı olaraq dəyişir.

"Miles & Smiles Frequent Flyer" proqramının şərtləri və bir sıra imtiyazlarını təqdim edən yeni məhsul olan bank kartlarının satışı məqsədilə Qrup, müştəriləri üçün loyallıq proqramını yaratmışdır. Proqrama əsasən, Qrup müəyyən edilmiş sayda mil üzərində nəzarəti əldə edən əsas tərəf olaraq yalnız ehtiyatların dəyərsizləşməsi riskini daşıyır, eləcə də millərin mübadilə dərəcəsini müəyyən edir. Beləliklə, Qrupun vədinin mahiyyəti daha əvvəl aviaşirkətlərən alınmış müəyyən millərin müştəriyə təqdim edilməsindən ibarət olan icra öhdəliyidir.

Qrup aktiv milləri hər bir hesabat dövründə xidmətlər göstərildikcə istifadə ediləcək materiallar şəklində ehtiyatlar kimi qiymətləndirir və daha aşağı maya dəyəri və xalis realizasiya dəyəri ilə tanıyr.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmali (davamı)

Gəlir və xərclərin tanınması (davamı)

Bir qayda olaraq, Qrup müştərilər tərəfindən istifadəsi gözlənilən toplanmış millər üçün öhdəliyi tanır. Xalların müddəti bitdikdən sonra həmin öhdəlik mənfeət və zərərə geri qaytarılır. Beləliklə, Loyallıq programından istifadə etməklə xidmətin göstərilməsindən əldə edilən gəlirlər loyallıq üzrə xalların (yeni millərin) istifadə edilməsi üçün öhdəliyə aid edilir və həmin xalların müştərilərin fərdi hava yolu hesablarında toplanmasına, yeni millər üzrə nəzarətin ötürülməsinə qədər təxirə salınır.

Dividend gəlini

Gəlirlər, Qrup ödənişi almaq hüququnu əldə edəndə tanınır.

Xarici valyutanın çevirilməsi

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun funksional və təqdimat valyutası olan AZN ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk önce əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevirilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya çevirilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər cari ilin mənfeətində "Xarici valyutadan xalis gəlirlər/zərərlər" – "Məzənnə ferqi" maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və ikiin dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyat tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevirilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərlər qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevirilir. Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə ARMB-nin həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xərcləri çıxmışla gəlirlərə daxil edilir.

Qrup bu maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün 31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə olan aşağıdakı rəsmi xarici valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

	2020	2019
1 ABŞ dolları	AZN 1.7000	AZN 1.7000
1 Avro	AZN 2.0890	AZN 1.9035
1 Gürcüstan larişi	AZN 0.5193	AZN 0.5936
1 Türk lirası	AZN 0.2305	AZN 0.2858

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standartlar

Qrupun maliyyə hesabatları buraxıldığı tarixə qədər buraxılmış, lakin qüvvəyə minməmiş yeni və düzəliş edilmiş standartlar və şəhərlər aşağıda təqdim olunur. Qrup bu yeni və düzəliş edilmiş standartların və şəhərlərin müvafiq olduğu hallarda, onlar qüvvəyə mindikdə qəbul etmək niyyətindədir.

17 sayılı MHBS "Sığorta müqavilələri"

2017-ci ilin may ayında MUBSK tanınma və ölçmə, təqdimat və açıqlanma kimi məsələləri əhatə edən sığorta müqavilələri üzrə ətraflı yeni mühasibat uçotu standartı olan 17 sayılı "Sığorta müqavilələri" adlı MHBS-ni (17 sayılı MHBS) hazırladı. Qüvvəyə mindikdən sonra 17 sayılı MHBS 2005-ci ildə buraxılmış 4 sayılı "Sığorta müqavilələri" adlı MHBS-ni (4 sayılı MHBS) əvəz edəcək. 17 sayılı MHBS bütün növ sığorta müqavilələrinə (yəni, həyat, qeyri-həyat, birbaşa və təkrar sığorta), onları verən müəssisələrin növbündən asılı olmayaraq, eləcə də ixtiyarı iştirak xüsusiyyətləri olan müəyyən zəmanatlara və maliyyə alətlərinə tətbiq edilir. Əhatə dairesi ilə bağlı bir neçə istisna tətbiq ediləcək. 17 sayılı MHBS sığorta xüsusiyyətləri olan bank məhsulları üçün yeni uçot tələbləri təqdim edir. Həmin tələblər bank məhsullarının hansı alət və ya komponentlərinin 9 sayılı MHBS və ya 17 sayılı MHBS-nin əhatə dairesində olacağının müəyyən edilmesinə təsir göstərə bilər.

Kredit kartları və sığorta təminatı təqdim edən oxşar məhsullar: bu məhsulları təqdim edənlərin əksəriyyəti mövcud uçot qaydalarını (9 sayılı MHBS-nin əhatə dairesində olan maliyyə aləti) tətbiq etməyə davam edəcəklər. 17 sayılı MHBS sığorta müqaviləsi tərifinə uyğun olan kredit kartı müqavilələrini (və kredit və ya ödəniş şərtlərini müəyyən edən digər oxşar müqavilələri) öz əhatə dairesindən yalnız və yalnız o halda xaric edir ki, müəssisə müştəri ilə müqavilənin qiymətinin müəyyən edilməsində həmin fərdi müştəri ilə bağlı sığorta riskinin qiymətləndirilməsini əks etdirməsin.

Sığorta təminatı kredit kartı üzrə müqavilə şərtlərinin bir hissəsi kimi təqdim edildikdə, emitentə aşağıdakı tələblər tətbiq edilir:

- Sığorta təminatı komponentinin ayrılması və 17 sayılı MHBS-nin tətbiq edilməsi;
- Digər komponentlərə digər tətbiq edilən standartların (məs. 9 sayılı MHBS, 15 sayılı "Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər" adlı MHBS və ya 37 sayılı MUBS: "Ehtiyatlar, Şərti öhdəliklər və Şərti Aktivlər") tətbiq edilməsi.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standartlar (davamı)

"Sığorta" tərifinə cavab verən, lakin sığorta hadisələri üçün kompensasiyanı sığortalanının müqavilə ilə yaranan öhdəliyini yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğlər məhdudlaşdırınan kredit müqavilələri: Bu cür kreditləri verənlərin – məs. ölüm halında istisna ilə verilən kredit – 9 sayılı MHBS və ya 17 sayılı MHBS tətbiq etmək seçimi vardır. Seçim portfel seviyyəsində edilir və geri qaytarılır.

17 sayılı MHBS 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan hesabat dövrləri üçün qüvvədədir, müqayiseli rəqəmlər tələb olunur. Müəssisə, 17 sayılı MHBS-ni ilk dəfə tətbiq etdiyi tarixdə və ya bu tarixdən əvvəl 9 sayılı MHBS-ni və 15 sayılı MHBS-ni tətbiq etdiyi təqdirdə, erkən tətbiqə icazə venilir.

Qrup hazırda 17 sayılı MHBS-nin qəbul edilməsinin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

9 sayılı MHBS "Maliyyə Alətləri" – Maliyyə öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması üçün "10 faiz" testində haqlar

MHBS-lərin illik təkmiləşdirmələri prosesi çərçivəsində 2018-2020-ci illər üçün MUBSS 9 sayılı MHBS-yə düzəliş etmişdir. Düzəliş müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub olmadığını qiymətləndirərkən daxil etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu haqlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən ödənilən və ya alınan haqlar, o cümlədən borcalanın və ya borcverənin digər tərəflərin adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxildir. Müəssisə bu düzəlişi, müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya daha sonra dəyişdirilmiş və ya əvəz edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edir.

Düzəliş, 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Erkən tətbiqə yol verilir. Qrup, dəyişiklikləri ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya sonra dəyişdirilən və ya dəyişdirilən maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edəcəkdir və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsirin göstərilməsini gözləmir.

"Faiz dərəcəsi etalonu İslahatı: Mərhələ 2" – 9 sayılı MHBS, 39 sayılı MUBS, 7 sayılı MHBS, 4 sayılı MHBS və 16 sayılı MHBS-yə düzəlişlər

2020-ci ilin avqust ayında MUBSK, Banklararası təklif olunan faiz həddinin ("TFH") risksiz faiz dərəcəsi (RFD) ilə əvəz edilməsi ilə bağlı uçot məsələlərinin həll edilməsi üçün "Faiz dərəcəsi etalonu İslahatı: Mərhələ 2" – 9 sayılı MHBS, 39 sayılı MUBS, 7 sayılı MHBS, 4 sayılı MHBS və 16 sayılı MHBS-yə düzəlişləri (Banklararası TFH İslahatı Mərhələ 2) buraxmışdır.

TFH İslahatı Mərhələ 2-yə bir sıra azadetmələr və əlavə açıqlamalar daxildir. Azadetmələr maliyyə aləti TFH-dən RFD-yə keçidkən tətbiq edilir.

Faiz dərəcəsi etalonu İslahatı nəticəsində müqavila üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin müəyyən edilməsi üçün əsaslı dəyişikliklər dəyişkən faiz dərəcəsinə dəyişikliklər kimi uçota alınacaq praktiki məqsədə uyğun vasitə kimi tələb olunur, o şərtlə ki, maliyyə aləti üçün TFH etalon dərəcəsindən RFD-də keçid iqtisadi cəhətdən ekvivalent əsasla baş versin.

Qrup TFH İslahatı Mərhələ 2-ni 1 yanvar 2021-ci il tarixindən etibarən tətbiq edəcək.

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və qiymətləndirmələri

Mühakimələr

Qrupun mühasibat uçotu prinsiplərinin tətbiqi prosesində rəhbərlik qiymətləndirmələri əhatə edən mühakimələr istisna olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında tanınmış məbleğlərə ən çox təsir göstərən aşağıdakı mühakimələr etmişdir.

Yenilənmə opsiyonu ilə müqavilələrin icarə müddətinin müəyyən edilməsində əhəmiyyətli mühakimə

Qrup icarə müddətini icarənin uzadılması hüququnun istifadə ediləcəyi əsaslı şəkildə müəyyən olduqda icarənin uzadılması opsiyonu ilə əhatə olunmuş müddələr və həmin hüququn istifadə edilməyəcəyi əsaslı şəkildə müəyyən olduqda icarənin ləğv edilməsi opsiyonu ilə əhatə olunmuş müddələrlə birləşdə ləğv edilməyen icarə müddəti kimi müəyyən edir.

Qrup bəzi icarə müqavilələri əsasında aktivləri əlavə üç ildən beş ilədək müddətə icarəyə götürmək hüququna malikdir. Yenilənmə opsiyonunun istifadə edilməsinin əsaslı şəkildə müəyyən olub-olmamasını qiymətləndirərkən Qrup mühakimə tətbiq edir, yəni yenilənmə opsiyonunun istifadə edilməsi üçün iqtisadi stimul yaranan bütün müvafiq amilləri nəzərdən keçirir. Qrupun nəzarətində olan və onun yenilənmə opsiyonundan (məs. biznes strategiyasında dəyişiklik) istifadə etmək (və ya etməmək) qabiliyyətinə təsir göstərən mühüm hadisə və ya şərtlərdə əhəmiyyətli dəyişiklik baş verərsə, Qrup başlanma tarixindən sonra icarə müddətini yenidən qiymətləndirir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və qiymətləndirmələri (davamı)

Qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliyi

Qrupun rəhbərliyi tərəfindən uçot qaydalarının tətbiq edilməsi zamanı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məbləğləri müəyyən etmək üçün mühakimələr çıxarılmış və qiymətləndirmələr işlədilmişdir. İstifadə edilmiş mühüm mühakimə və qiymətləndirmələr aşağıda göstərilir:

Maliyyə aletlərinin ədalətli dəyəri

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədiləsini nəzərdə tutan müxtəlif qiymətləndirme mexanizmlərindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün ilkin verilənlər mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur. Əlavə təfsilatlar Qeyd 26-da təqdim olunur.

Maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə zərərləri

Maliyyə aktivlərinin bütün kateqoriyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərlərinin ölçüməsi mühakimələrin işlədilməsini tələb edir, xüsusilə dəyərsizləşmə zərərləri müəyyən edilərken gələcək pul vəsaitlərinin hərəkatının məbləği və vaxtı və girov dəyərləri, eləcə də kredit riskində əhəmiyyətli artım qiymətləndirilməlidir. Bu qiymətləndirmələr bir neçə amildən irəli gəlir ki, bunların dəyişməsi müxtəlif səviyyəli ehtiyatlarla nəticələnə bilər. Qrup tərəfindən GKZ-nin hesablama məntəqələrinin müxtəlif giriş məlumatlarının seçimi və onların qarşılıqlı əlaqəsi ilə bağlı bir sıra müvafiq fərziyyələri əhatə edən kompleks modellerin nəticəsidir. Uçot mühakimələri və qiymətləndirmələri hesab olunan GKZ modellərinin elementləri bunlardır:

- Qrupun hər bir kateqoriya üçün Defolt Ehtimalı ("DE") əmsalını təyin edən daxili kredit təsnifatlı modeli;
- Kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmadığını və müvafiq olaraq maliyyə aktivləri üçün AMəGKZ əsasında ehtiyatların ölçülümlə olub-olmadığını qiymətləndirmək, eləcə də keyfiyyətin qiymətləndirilməsi üçün Qrupun meyarı;
- GKZ-ləri ümumi əsasla qiymətləndirilən maliyyə aktivlərinin seqmentlərə bölünməsi;
- GKZ modellərinin, o cümlədən müxtəlif düsturların və giriş məlumatları seçiminin işləniləb hazırlanması;
- Makroiqtisadi ssenarilər ilə iqtisadi giriş məlumatları arasındaki əlaqənin və DE (defolt ehtimalı), DHRH (defolt halında risklərin həcmi) və DHZ (defolt halında zərər) əmsallarına təsirin müəyyənəşdirilməsi;
- GKZ modelləri üçün iqtisadi giriş məlumatlarını əldə etmək üçün perspektiv makroiqtisadi ssenarilərin seçiləsi və onların həyata keçirilə biləsinin qiymətləndirilməsi.

Daha ətraflı məlumat 8-ci və 25-ci Qeydlərdə təqdim edilir.

COVID-19

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrup, davam edən COVID-19 pandemiyası fonunda gözlənilən kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi prosesinə müəyyən dəyişikliklər etmişdir. Xüsusilə, Qrup kredit riskində əhəmiyyətli artım göstəricilərini yenidən nəzərdən keçirmişdir və kreditdə dəyişiklik COVID-19 ilə əlaqəli müvəqqəti struktur dəyişikliklərin bir hissəsi olduqda kredit riskində əhəmiyyətli dəyişikliyin baş verməsini hesab etmir. Qrup həmçinin yerli və beynəlxalq iqtisadi mühitdə bütün yenilənmış müvafiq məlumatları nəzərə almaqla makroiqtisadi göstəricilərin proqnozları və ssenari ehtimalları da daxil olmaqla, proqnoz məlumatlarını yeniləmişdir.

Qeyri-müəyyənlik səviyyəsini, eləcə də mühakimə və hesablama həssaslığını nəzərə alaraq, istifadə edilən əsas fərziyyələrin və edilən mühakimələrin aydın şəkildə açıqlanması COVID-19 pandemiyası zamanı hazırlanmış konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üçün xüsusilə vacibdir. Qrup mövcud mühakimə və qiymətləndirmələrini diqqətlə nəzərdən keçirmiş və mühakimə və qiymətləndirmələrin aparılmasını tələb edən əlavə sahələr müəyyən etmişdir. COVID-19 pandemiyası ilə bağlı qeyri-müəyyənliyin qiymətləndirilməsi üçün mühakimə kimi qəbul edilən GKZ modelinin elementləri aşağıdakılardır:

- Qrup tərəfindən hər bir fərdi şəkildə əhəmiyyətli borcalan üzrə borcların ödənilməsinin təhlili;
- Qrup tərəfindən hər bir fərdi şəkildə əhəmiyyətli borcalanın gələcək maliyyə fəaliyyətinin təhlili;
- Hər bir fərdi şəkildə əhəmiyyətli borcalana təqdim edilmiş ödənişlərin texire salınması müddəti.

Yuxarıda göstərilən dəyişikliklər səbəbindən 31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan on iki ay üzrə kredit zərəri xəri 8,451 min AZN artmışdır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və qiymətləndirmələri (davamı)

Maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə zərərləri (davamı)

Bank lisenziyasının dəyərsizləşməsi

Bank lisenziyasının bərpa edilə bilən dəyəri, dəyərsizləşmə əlamətinin mövcud olub-olmamasından asılı olmayıaraq, hər il ölçülür. Bunun üçün qdvilin aid olduğu pul vəsaitlərini yaradan vahidin istifadə dəyərinin qiymətləndirilməsi tələb olunur. İstifadə dəyərinin qiymətləndirilməsi məqsədile Qrup pul vəsaitlərini yaradan vahiddən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəketini təxmin etməli və həmin pul vəsaitlərinin hərəketinin diskont edilmiş dəyərini hesablamaq üçün münasib diskont dərəcəsini seçməlidir. Hər hesabat dövrünün sonunda Qrup qeydi-maddi aktivin istifadə müddətini qeyri-müəyyən kimi təsnif etmək qərarını yenidən nəzərdən keçirir və təsdiqləyir. Hadisə və ya vəziyyətlər istifadə müddətindən qeyri-müəyyən olduğunu artıq təsdiq etməyəndə, qeyri-müəyyən istifadə müddətindən məhdud istifadə müddətindən dəyişiklik 8 sayılı MUBS əsasında uçot təxminində dəyişiklik kimi uçota alınır. Həmin MUBS bu cür dəyişiklikləri perspektiv qaydada tanımağı tələb edir.

Bundan əlavə, qeyri-maddi aktivin istifadə dəyərinin qeyri-müəyyən istifadə müddəti kimi yenidən qiymətləndirilməsi aktivin dəyərsizləşə biləcəyinin bir göstəricisidir. 31 dekabr 2020-ci il tarixində bank lisenziyasının balans dəyəri 11,836 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 16,709 min AZN) olmuşdur. Daha ətraflı məlumat 11-ci Qeyddə təqdim edilir.

Rəqəmsal məhsulların dəyərsizləşməsi

Hər hesabat dövrünün sonunda Qrup hər bir rəqəmsal məhsulun dəyərsizləşməsi amillərini qiymətləndirir. Bu cür əlamət mövcud olarsa, Qrup aktivin bərpa edilə bilən məbləğini qiymətləndirir. Bərpa edilə bilən məbləğ, aktivin xaric etmə xərcləri çıxmaga ədalətli dəyəri və ya istifadə dəyərinə (hənsi daha böyük olarsa) bərabərdir. Hər bir hesabat tarixində Qrup məhsulun hələ də Qrupun əvvəlcədən müəyyən edilmiş ehtiyaclarına uyğun olub-olmadığını və istifadə dəyərinin balans dəyərinə uyğun olub-olmadığını qiymətləndirir. Dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirmə pul vəsaitlərini yaradan vahidin istifadə dəyərinin qiymətləndirilməsini tələb edir.

Istifadə dəyərini qiymətləndirərkən, Qrup hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahidin gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəketini qiymətləndirməli və həmin pul vəsaitlərinin hərəketinin cari dəyərini hesablamaq üçün uyğun diskont dərəcəsini seçməlidir. Beləliklə, istifadə dəyərini ölçərkən Qrup:

- ▶ Pul vəsaitlərinin hərəketinə dair proqnozları müəyyən rəqəmsal məhsulun qalan istifadə müddəti ərzində mövcud olacaq iqtisadi vəziyyətlərə dair rəhbərliyin ən yaxşı proqnozunu təqdim edən əsaslandırılmış və dəstəkli fərziyyələr əsasında qurur;
- ▶ Pul vəsaitlərinin hərəketinə dair proqnozlarını rəhbərlik tərəfindən təsdiq edilmiş ən son maliyyə bütçə/proqnozları əsasında qurur. Bu bütçələr/proqnozlara əsaslanan proqnozlar daha uzun dövrün istifadəsi əsaslandırılmışdırda maksimum beş illik dövrü əhatə etməlidir. Məhsulun yalnız qalan istifadə müddəti nəzərə alınmalıdır;
- ▶ Bütçə/proqnozlara əsaslanan pul vəsaitlərinin hərəketinə dair proqnozları növbəti illər üçün sabit və ya azalan artım dərəcələrini istifadə etməklə (artan dərəcenin istifadəsi əsaslandırılmışdırda) ekstrapolyasiya edərək pul vəsaitlərinin hərəketinə dair proqnozları ən son bütçə/proqnozlarla əhatə olunmuş dövr xaricində qiymətləndirir.
- ▶ Gələcək pul vəsaitlərinin hərəketinin və diskont dərəcəsinin qiymətləndirməleri ümumi inflasiyaya aid edilən qiymət artımlarına dair uyğunlaşan fərziyyələri eks etdirir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə rəqəmsal məhsulların balans dəyəri 12,845 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 11,257 min AZN) olmuşdur. Daha ətraflı məlumat Qeyd 11-də təqdim edilir.

Icarələr – artan faiz dərəcəsinin qiymətləndirilməsi

Qrup icarədə nəzərdə tutulan faiz dərəcəsini dərhal müəyyən edə bilmir və bu səbəbdən icarə öhdəliklərinin ölçülməsi üçün artan faiz dərəcəsindən (AFD) istifadə edir. AFD Qrupun oxşar şərt və oxşar girovla oxşar iqtisadi mühitdə istifadə hüququna olan aktivə oxşar dəyərli aktivin əldə edilmesi üçün tələb olunan vəsaitlərin borca alınması üçün ödəməli olduğu faiz dərəcesidir. Beləliklə, AFD Qrupun nəyi "ödəməli olduğunu" eks etdirir, bu isə müşahidə edilən dərəcələr olmuşdur (məs. Qrup maliyyə əməliyyatları aparmadıqdə) və ya icarənin şərtlərini eks etdirmək üçün bu dərəcələrə düzəlişlər edilməli olduğda (məs. icarələr Qrupun funksional valyutasında olmuşdurda) qiymətləndirilmənin aparılması tələb edir.

Qrup AFD-ni mümkün olduqda müşahidə edilən giriş məlumatlarından (məsələn, bazardakı faiz dərəcələrindən) istifadə etməklə qiymətləndirir və müəssisə ilə bağlı müəyyən xüsusi qiymətləndirmələr (məsələn, Qrupun kredit reytingi) aparmalıdır.

Vergilər

Azərbaycan, Türkiye və Gürcüstanın qanunvericilikləri müxtəlif şəhrlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruz qalır. Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şəhri münasibdir və Qrupun vergi mövqeyi qəbul ediləcəkdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Kassada olan pul vəsaitləri	65,515	95,661
ARMB, GMB və TRMB-də cari hesablar	587,649	499,615
Digər kredit təşkilatlarında cari hesablar	87,432	85,319
Kredit təşkilatlarında müddəti 3 ayadək olan müddətli depozitlər	431,262	463,239
Kredit təşkilatlarında müddəti 3 ayadək olan eks repo razılaşmaları	28,771	42,025
Çıxılsın: dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(85)	(20)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,200,544	1,185,839

Digər kredit təşkilatlarında cari hesablara rezident və qeyri-rezident banklarda, müvafiq olaraq, 1,160 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 302 min AZN) və 86,272 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 85,017 min AZN) məbləğində faiz hesablanmayan müxbir hesabların qalıqları daxildir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrup ARMB-də və on beş qeyri-rezident bankda müddəti 2021-ci ilin mart ayında başa çatan və faiz dərəcələri illik 0.1%-8.0% arasında dəyişen 431,262 min AZN məbləğində (31 dekabr 2019-cu il: ARMB-də və on dörd qeyri-rezident bankda müddəti 2020-ci ilin mart ayında başa çatan və faiz dərəcələri illik 0.4%-13.7% arasında dəyişen 463,239 min AZN) müddətli depozitlər yerləşdirmişdir.

Pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinin bütün qalıqları Mərhələ 1-ə bölüşdürülr.

6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərə aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Kredit təşkilatlarında müddəti 3 ayadək olan müddətli depozitlər	234,386	372,284
Banklara verilmiş kreditlər	28,995	62,819
ARMB, GMB və TRMB-də məcburi ehtiyatlar	79,292	97,229
Məhdudiyyət qoymılmış depozitlər	114,237	92,623
Çıxılsın: dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(485)	(561)
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	456,425	624,394

31 dekabr 2020-ci il tarixinə kredit təşkilatlarındakı müddətli depozitlərin müddəti 2021-ci ilin yanvar ayı ilə 2023-cü ilin aprel ayı arasında (31 dekabr 2019-cu il: 2020-ci ilin yanvar ayı ilə 2021-ci ilin noyabr ayı arasında) tamamlanır.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş müddəti 2021-ci ilin mart ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2020-ci ilin dekabr ayında) başa çatan və illik faiz dərəcəsi 8.0% və 10.0% (31 dekabr 2019-cu il: illik 1.7% və 10.0%) arasında dəyişen üç rezident kommersiya banklarına verilmiş 28,995 min AZN məbləğində ödənilməmiş təminatlı kredit (31 dekabr 2019-cu il: iki rezident kommersiya bankına verilmiş 43,728 min AZN məbləğində təminatlı kreditlər və 5 qeyri-rezident kommersiya bankına verilmiş 19,091 AZN məbləğində təminatsız kreditlər) olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasında kredit təşkilatları müştərilərdən AZN və xarici valyuta ilə cəlb etdikləri vəsaitlərin əvvəlki ay üzrə orta səviyyəsinin ARMB-də, müvafiq olaraq, illik 0.5% (2019-cu il: 0.5%) və 1.0% (2019-cu il: 1.0%) geri alınma ilə bağlı məhdudiyyətlə məcburi ehtiyat dərəcələri və faiz hesablanmayan pul depozitini (məcburi ehtiyat) saxlamalıdır.

Gürcüstan Respublikasında kredit təşkilatları müvafiq iki həftəlik dövr üçün müştərilərdən və qeyri-rezident maliyyə təşkilatlarından müvafiq olaraq, Gürcüstan larisı və xarici valyuta ilə cəlb edilmiş vəsaitlərin orta səviyyəsinin 5.0% (2019-cu il: 5.0%) və 25% (2019-cu il: 25.0%) dərəcəsində faiz qazandıran məcburi pul depozitlərini saxlamalıdır.

Türkiya Respublikasında kredit təşkilatları Türkiye Respublikasının Mərkəzi Bankında müştərilərdən Türk lirası və xarici valyutalarda cəlb edilmiş vəsaitlərin orta səviyyəsinin müvafiq olaraq, 1.0%-6.0% (2019-cu il: 1.0%-7.0%) və 7.0%-21.0% (2019-cu il: 5.0%-21.0%) səviyyəsində məcburi pul depozitlərini saxlamalıdır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər (davamı)

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il ərzində kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ ehtiyatında dəyişikliklərin təhlili:

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2020-ci il tarixinə ümumi balans dəyəri	610,741	14,214	–	624,955
Yaradılmış və ya satınalınmış yeni aktivlər	282,192	–	–	282,192
Ödenilmiş aktivlər	(445,794)	(233)	–	(446,027)
Mərhələ 3-ə köçürmələr	–	(13,981)	13,981	–
Məzənnəyə düzəlişlər	(4,210)	–	–	(4,210)
31 dekabr 2020-ci il	442,929	–	13,981	456,910

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(561)	–	–	(561)
Yaradılmış və ya satınalınmış yeni aktivlər	(293)	–	–	(293)
Ödenilmiş aktivlər	363	–	–	363
Məzənnəyə düzəlişlər	6	–	–	6
31 dekabr 2020-ci il	(485)	–	–	(485)

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il ərzində kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ ehtiyatında dəyişikliklərin təhlili:

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2019-cu il tarixinə ümumi balans dəyəri	317,788	17,415	–	335,203
Yaradılmış və ya satınalınmış yeni aktivlər	466,844	–	–	466,844
Ödenilmiş aktivlər	(171,148)	(3,201)	–	(174,349)
Məzənnəyə düzəlişlər	(2,743)	–	–	(2,743)
31 dekabr 2019-cu il	610,741	14,214	–	624,955

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(369)	–	–	(369)
Yaradılmış və ya satınalınmış yeni aktivlər	(532)	–	–	(532)
Ödenmiş aktivlər	327	–	–	327
Məzənnəyə düzəlişlər	13	–	–	13
31 dekabr 2019-cu il	(561)	–	–	(561)

7. İnvestisiya qiymətli kağızları

İnvestisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>2020</i>	<i>2019</i>
DÜĞƏD ilə borc qiymətli kağızları		
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinin istiqrazları	553,787	504,441
AMF istiqrazları	531,372	52,376
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən buraxılmış notlar	151,318	117,933
Korporativ istiqrazlar	139,453	51,648
Depozit sertifikatı	94,216	316,508
Maliyyə təşkilatlarının istiqrazları	76,641	17,232
Digər xarici dövlətlərin istiqrazları	44,216	41,304
ABS-in xəzinə çekləri	4,445	4,336
DÜĞƏD ilə borc qiymətli kağızları	1,595,448	1,105,778

	<i>2020</i>	<i>2019</i>
DÜĞƏD ilə kapital qiymətli kağızları		
Korporativ səhmlər	1,765	2,189
DÜĞƏD ilə kapital qiymətli kağızları	1,765	2,189

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. İnvestisiya qiymətli kağızları (davamı)

	2020	2019
MZƏD ilə maliyyə aktivləri		
Müştərek fondda iştirak sertifikatı	1,707	-
MZƏD ilə maliyyə aktivləri	1,707	-
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları		
Maliyyə təşkilatlarının istiqrazları	27,284	18,258
Diger xarici dövlətlərin istiqrazları	13,234	8,551
Korporativ istiqrazlar	10,619	12,003
	51,137	38,812
Çıxılsın: dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(621)	(426)
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları	50,516	38,386

31 dekabr 2020-ci il tarixinə, 150,000 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 35,510 min AZN) məbləğində DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları Azərbaycanın Milli Depozit Mərkəzində (2019-cu il: qeyri-rezident bankda) REPO razılaşması üçün girov kimi saxlanılmışdır (Qeyd 14).

DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları ilə əlaqədar ümumi balans dəyərində və əlaqəli GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə ümumi balans dəyəri	1,105,195	583	-	1,105,778
Yaradılmış və ya satınalılmış yeni aktivlər	703,635	-	-	703,635
Ödənilmiş aktivlər	(229,013)	(488)	-	(229,501)
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanınır)	117	(10)	-	107
Ədalətli dəyərdə artım	16,123	-	-	16,123
Məzənnəyə dəzəlişlər	(609)	(85)	-	(694)
31 dekabr 2020-ci il	1,595,448	-	-	1,595,448

DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(828)	(5)	-	(833)
Yaradılmış və ya satınalılmış yeni aktivlər	(3,654)	-	-	(3,654)
Ödənilmiş aktivlər	226	4	-	230
Məzənnəyə dəzəlişlər	10	1	-	11
31 dekabr 2020-ci il	(4,246)	-	-	(4,246)

DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə ümumi balans dəyəri	1,425,927	-	-	1,425,927
Yaradılmış və ya satınalılmış yeni aktivlər	838,504	-	-	838,504
Ödənilmiş aktivlər	(1,163,667)	-	-	(1,163,667)
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(611)	611	-	-
Ədalətli dəyərdə artım	5,362	-	-	5,362
Məzənnəyə dəzəlişlər	(320)	(28)	-	(348)
31 dekabr 2019-cu il	1,105,195	583	-	1,105,778

DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(756)	-	-	(756)
Yaradılmış və ya satınalılmış yeni aktivlər	(722)	-	-	(722)
Ödənilmiş aktivlər	665	-	-	665
Mərhələ 2-yə köçürmələr	16	(16)	-	-
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(5)	11	-	6
Məzənnəyə dəzəlişlər	(26)	-	-	(26)
31 dekabr 2019-cu il	(828)	(5)	-	(833)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. İnvestisiya qiymətli kağızları (davamı)

Amortizasiya olunmuş dəyərlə borc qiymətli kağızları ilə əlaqədar ümumi balans dəyərində və əlaqəli GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

<u>Amortizasiya olunmuş dəyərlə borc qiymətli kağızları</u>	<u>Mərhələ 1</u>
1 yanvar 2020-ci il tarixinə ümumi balans dəyəri	38,812
Yaradılmış yeni aktivlər	28,697
Ödenilmiş aktivlər	(15,252)
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirlərində tanımış)	55
Məzənnə və digər hərəkətlər	(1,175)
31 dekabr 2020-ci il	51,137

<u>Amortizasiya olunmuş dəyərlə borc qiymətli kağızları</u>	<u>Stage 1</u>
1 yanvar 2020-ci il tarixinə GKZ	(426)
Yaradılmış yeni aktivlər	(513)
Ödenilmiş aktivlər	240
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən model və giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(3)
Məzənnə və digər hərəkətlər	81
31 dekabr 2020-ci il	(621)

<u>Amortizasiya olunmuş dəyərlə borc qiymətli kağızları</u>	<u>Mərhələ 1</u>
1 yanvar 2019-cu il tarixinə ümumi balans dəyəri	32,527
Yaradılmış yeni aktivlər	11,870
Ödenilmiş aktivlər	(5,241)
Məzənnə və digər hərəkətlər	(344)
31 dekabr 2019-cu il	38,812

<u>Amortizasiya olunmuş dəyərlə borc qiymətli kağızları</u>	<u>Mərhələ 1</u>
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(308)
Yaradılmış yeni aktivlər	(204)
Ödenilmiş aktivlər	74
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən model və giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(20)
Məzənnə və digər hərəkətlər	32
31 dekabr 2019-cu il	(426)

8. Müşterilərə verilmiş kreditlər

Müşterilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Hüquqi şəxslər	2,441,171	2,115,655
Fiziki şəxslər	241,685	248,254
Müşterilərə verilmiş kreditlər (ümumi)	2,682,856	2,363,909
Çıxılsın – dəyərsizləşmə ehtiyatı	(74,038)	(66,921)
Müşterilərə verilmiş kreditlər (xalis)	2,608,818	2,296,988

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müşterilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Kreditlər aşağıdakı sənaye sektorlarında fəaliyyət göstərən müşterilərə verilmişdir:

	2020	2019
Ticarət və xidmətlər	1,221,601	889,367
İstehsal	340,344	322,285
Fiziki şəxslər	241,685	248,254
Tikinti	262,752	223,634
Kənd təsərrüfatı və yeyinti sənayesi	161,293	167,688
Nəqliyyat və telekommunikasiya	119,733	159,608
Qeyri-bank kredit təşkilatları	118,482	143,347
Dağ-medən	41,679	69,702
Enerji	74,818	47,125
Daşınmaz əmlakın idarə edilməsi	41,300	34,058
Lizing	29,624	24,781
Digər	29,545	34,060
Cəmi kreditlər (ümumi)	2,682,856	2,363,909

31 dekabr 2020-ci il tarixinə 9 (2019-cu il: 9) ən iri müştəriyə verilmiş fərdi olaraq Qrupun kapitalının 5%-dən artıq kreditlər 773,133 min AZN (2019-cu il: 660,118 min AZN) təşkil etmişdir.

Maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları

Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlərə maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları daxildir. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə debitor borclarının təhlili aşağıda göstərilir.

	Bir iladək	1-5 il	5 ildən çox
Maliyyə lizinqlərinə investisiya, ümumi	10,763	16,740	4,104
Maliyyə lizinqləri üzrə qazanılmamış gələcək maliyyə gəliri	(2,177)	(4,277)	(220)
Maliyyə lizinqlərinə xalis investisiya	8,586	12,463	3,884

31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə debitor borclarının təhlili aşağıda göstərilir.

	Bir iladək	1-5 il	5 ildən çox
Maliyyə lizinqlərinə investisiya, ümumi	3,913	6,130	-
Maliyyə lizinqləri üzrə qazanılmamış gələcək maliyyə gəliri	(609)	(142)	-
Maliyyə lizinqlərinə xalis investisiya	3,304	5,988	-

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il ərzində ümumi balans dəyerində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili:

	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə ümumi balans dəyəri	1,603,196	598,092	162,621	2,363,909
Yaradılmış və ya satınalılmış yeni aktivlər	1,578,324	-	-	1,578,324
Ödənişmiş aktivlər (silinmələr istisna olmaqla)	(941,818)	(273,708)	(21,708)	(1,237,234)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	55,388	(55,387)	(1)	-
Mərhələ 2-ə köçürmələr	(825,745)	825,772	(27)	-
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(23,541)	(8,161)	31,702	-
Silinmiş məbləğlər	-	-	(11,400)	(11,400)
Məzənnəyə düzəlişlər	(10,979)	1,053	(817)	(10,743)
31 dekabr 2020-ci il	1,434,825	1,087,661	160,370	2,682,856

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları (davamı)

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2020-ci il tarixinə GKZ	(12,102)	(21,090)	(33,729)	(66,921)
Yaradılmış və ya satınalınmış yeni aktivlər	(33,796)	-	-	(33,796)
Ödənilmiş aktivlər	8,458	8,076	10,384	26,918
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(836)	836	-	-
Mərhələ 2-yə köçürmələr	17,354	(17,377)	23	-
Mərhələ 3-ə köçürmələr	8,577	897	(9,474)	-
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülen balans dəyerinin dövrün sonuna GKZ-yə təsiri	652	(5,346)	(3,840)	(8,534)
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanınır)	-	-	(3,478)	(3,478)
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən model və giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(3,129)	190	(15)	(2,954)
Silinmiş məbləğlər	-	-	11,400	11,400
Məzənnəyə düzəlişlər	788	1,267	1,272	3,327
31 dekabr 2020-ci il	(14,034)	(32,547)	(27,457)	(74,038)

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il ərzində ümumi balans dəyerində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili:

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2019-cu il tarixinə ümumi balans dəvəri	1,284,414	331,099	165,269	1,780,782
Yaradılmış və ya satınalınmış yeni aktivlər	1,779,936	-	-	1,779,936
Ödənilmiş aktivlər (silinmələr istisna olmaqla)	(960,214)	(205,421)	(7,585)	(1,173,220)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	29,394	(29,326)	(68)	-
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(498,329)	508,402	(10,073)	-
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(16,420)	(6,469)	22,889	-
Silinmiş məbləğlər	(42)	-	(7,509)	(7,551)
Məzənnəyə düzəlişlər	(15,543)	(193)	(302)	(16,038)
31 dekabr 2019-cu il	1,603,196	598,092	162,621	2,363,909

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ	(12,079)	(9,523)	(27,615)	(49,217)
Yaradılmış və ya satınalınmış yeni aktivlər	(17,506)	-	-	(17,506)
Ödənilmiş aktivlər	4,680	2,691	3,041	10,412
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(794)	794	-	-
Mərhələ 2-yə köçürmələr	10,582	(10,623)	41	-
Mərhələ 3-ə köçürmələr	1,673	530	(2,203)	-
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülen balans dəyerinin dövrün sonuna GKZ-yə təsiri	691	(4,798)	(2,044)	(6,151)
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanınma)	-	-	(2,278)	(2,278)
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən model və giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(98)	(552)	(5,029)	(5,679)
Silinmiş məbləğlər	41	-	7,509	7,550
Bərpalar	-	-	(5,142)	(5,142)
Məzənnəyə düzəlişlər	708	391	(9)	1,090
31 dekabr 2019-cu il	(12,102)	(21,090)	(33,729)	(66,921)

Şərtləri dəyişdirilmiş və restrukturizasiya edilmiş kreditlər

Qrup maliyyə aktivinin, məsələn müştəriyə verilən kreditin müddəti və şərtləri onun yeni bir kreditə çevriləcəyi şəkildə dəyişdirildiyi halda maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır, fərq isə dəyərsizləşmə zərəri qeydə alınmadığı halda tanınmanın dayandırılması ilə bağlı gəlir və ya zərər kimi tanınır. Yeni tanınmış kreditlər, AYKD olması ehtimal edilməyəndə, GKZ-nin ölçüləsi məqsədləri üçün Mərhələ 1 kimi təsnif edilir.

Dəyişiklik əhəmiyyətli şəkildə fərqli olan pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə nəticələnmirsə, dəyişiklik tanınmanın dayandırılmasına getirib çıxmır. İlkin EFD (effektiv faiz dərəcəsi) ilə diskonflaşdırılan pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişiklik əsasında Qrup, dəyərsizləşmə zərəri artıq qeydə alınmadığı halda dəyişiklikdən irəli gələn gəlir və ya zərəri qeydə alır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Şərtləri dəyişdirilmiş və restrukturizasiya edilmiş kreditlər (davamı)

Aşağıdakı cədvələ dövr ərzində dəyişiklik edilmiş aktivlər və dəyişikliklə bağlı Qrupun məruz qaldığı zərər daxildir.

	2020	2019
Dövr üzrə şərtlərinə dəyişiklik edilmiş kreditlər		
Dəyişiklikdən əvvəl amortizasiya edilən dəyər	384,428	36,162
Dəyişiklik üzrə xalis zərər	(17)	(312)

Girov və kreditin keyfiyyətini artırın digər amillər

Tələb olunan girovun məbləği və növü biznes tərəfdaşının kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin münasibliyi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq edilmişdir.

Alınmış girovların əsas növləri aşağıdakılardır:

- Müəssisələrə verilmiş kreditlərin verilməsi üçün daşınmaz əmlak, pul vəsaitləri, qiymətli kağızlar, mal-materiallar və ticarət debitor borcları;
- Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər, yaşayış mülkləri üzrə girovlar və həyatın yaşam sığortası hesabı;
- Kəmərsiya və pərakəndə kreditləşməsi üçün əsas şirkətdən alınan zəmanətlər.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərinə nəzarət edir, müvafiq razılaşmala uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın adekvatlığını nəzərdən keçirərkən əldə edilmiş girovun bazar dəyərinə nəzarət edir.

Qrup 3-cü mərhələdə müəyyən hüquqi təşkilatlıra verilən kreditlər üzrə DHZ əmsalını girovların diskontlaşdırılmış dəyərini istifadə etməklə hesablayır. 31 dekabr 2020-ci ildə həmin fərdi qiymətləndirilmiş kreditlər üzrə maksimal risk həcmi 133,131 min AZN (2019-cu il: 154,836 min AZN) olmuşdur, bunun üçün 15,453 min AZN (2019-cu il: 32,884 min AZN) məbləğində GKZ yaradılmışdır. Bu kreditlər üzrə girov olmasayı GKZ məbləği ümumi qiymətləndirmə əsasında 91,955 min AZN (2019-cu il: 117,143 min AZN) olardı.

9. İnvestisiya əmlakı

İnvestisiya əmlakında hərəket aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2020	2019
1 yanvarda açılış qalığı	43,202	71,719
Əlavələr (sonrakı xərc)	-	174
Dövr üzrə amortizasiya	(181)	(337)
İllik dəyərin əmlak və avadanlığa köçürülməsi	-	(25,900)
Yığılmış köhnəlmənin əmlak və avadanlığa köçürülməsi	-	41
Dəyərsizləşmə zərərinin əmlak və avadanlığa köçürülməsi	-	4,239
Məzənnə fərqi	(8,040)	(6,734)
Yekun qalıq	34,981	43,202

2011-ci ildə Qrup investisiya əmlakı kimi 2,000 AZN məbləğində torpaq almış, bu da aktivin dəyərinin uzunmüddəti perspektivdə artması məqsədiyle saxlanılmışdır. 31 dekabr 2020-ci ildə bu investisiya əmlakının ədalətli dəyəri 1,590 min AZN (2019-cu il: 1,590 min AZN) olmuşdur.

2018-ci ilin iyun ayında, sehmardar kapitalının artmasından sonra, PASHA Yatırım Bankası A.S. investisiya əmlakı kimi təsnif edilmiş 97,061 min AZN məbləğində daşınmaz əmlak almışdır. Qrup dəyərsizləşmə və yiğilmiş köhnəlməni çıxməqla 21,620 min AZN məbləğində investisiya əmlakının bir hissəsini (Qeyd 10) əmlak və avadanlıqlar daxilində binalar və torpağa yenidən təsnif etmişdir. Bunun sebəbi binanın bir hissəsinin PAŞA Yatırım Bankası A.Ş tərəfindən öz məqsədləri üçün yeni qərargah kimi istifadə edilməsidir. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə investisiya əmlakı kimi təsnifləşdirilən daşınmaz əmlakın ədalətli dəyəri 35,267 min AZN (2019-cu il: 41,441 min AZN) təşkil etmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlarda hərəkət belə olmuşdur:

	<i>Torpaq</i>	<i>Binalar</i>	<i>Mebel və avadanlıq</i>	<i>Kompü- terlər və diger avadanlıq</i>	<i>Nəqliyyat vasitələri</i>	<i>Digər avadanlıq</i>	<i>İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri</i>	<i>Cəmi</i>
İllik dəyər								
31 dekabr 2018-ci il	415	4,858	17,055	13,320	1,816	705	3,824	41,993
Əlavələr	–	3,931	4,609	2,095	367	626	2,790	14,418
Silinmələr	(115)	–	(1,126)	(573)	(29)	(173)	(1,170)	(3,186)
Köçürmələr	17,586	8,314	28	(32)	–	4	–	25,900
Məzənnə fərqi	(804)	(535)	(431)	251	(55)	(7)	(104)	(1,685)
31 dekabr 2019-cu il	17,082	16,568	20,135	15,061	2,099	1,155	5,340	77,440
Əlavələr	–	1	4,058	1,517	755	41	127	6,499
Silinmələr	–	–	(705)	(464)	(210)	(30)	(115)	(1,524)
Köçürmələr	–	–	(140)	242	–	–	(102)	–
Məzənnə fərqi	(3,248)	(2,160)	(408)	(527)	(130)	(129)	(342)	(6,944)
31 dekabr 2020-ci il	13,834	14,409	22,940	15,829	2,514	1,037	4,908	75,471
Yığılmış köhnəlmə								
31 dekabr 2018-ci il	–	(1,356)	(9,993)	(8,345)	(1,068)	(581)	(2,414)	(23,757)
Köhnəlmə xərci	–	(448)	(2,981)	(2,328)	(298)	(56)	(527)	(6,638)
Silinmələr	–	–	1,097	568	29	168	1,168	3,030
Köçürmələr	–	(41)	–	–	–	–	–	(41)
Köçürmə – dayersizləşmə	(2,878)	(1,361)	–	–	–	–	–	(4,239)
Məzənnə fərqi	132	73	95	(122)	15	(19)	67	241
31 dekabr 2019-cu il	(2,746)	(3,133)	(11,782)	(10,227)	(1,322)	(488)	(1,706)	(31,404)
Köhnəlmə xərci	–	(410)	(3,423)	(1,964)	(297)	(111)	(807)	(7,012)
Silinmələr	–	–	611	456	208	5	46	1,326
Köçürmələr	–	–	–	(13)	–	–	13	–
Məzənnə fərqi	531	301	113	311	44	30	55	1,385
31 dekabr 2020-ci il	(2,215)	(3,242)	(14,481)	(11,437)	(1,367)	(564)	(2,399)	(35,705)
Xalis balans dəyəri								
31 dekabr 2020-ci il	11,619	11,167	8,459	4,392	1,147	473	2,509	39,766
31 dekabr 2019-cu il	14,336	13,435	8,353	4,834	777	667	3,634	46,036
31 dekabr 2018-ci il	415	3,502	7,062	4,975	748	124	1,410	18,236

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

11. Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlərdə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Qadviil</i>	<i>Bank lisenziyası</i>	<i>Lisenziyalar</i>	<i>Kompüter programı</i>	<i>Rəqəmsal məhsullar</i>	<i>Cəmi</i>
İllik dəyər						
31 dekabr 2018-ci il	3,642	28,787	14,200	13,438	11,377	71,444
Əlavələr	-	-	3,150	5,926	3,603	12,679
Silinmələr	-	-	(1,222)	(785)	-	(2,007)
Daxili köçürmə	-	-	-	-	-	-
Məzənnə fərqi	-	(2,192)	(6)	(114)	-	(2,312)
31 dekabr 2019-cu il	3,642	26,595	16,122	18,465	14,980	79,804
Əlavələr	-	-	2,760	1,801	5,412	9,973
Silinmələr	-	-	(1,026)	(369)	-	(1,395)
Məzənnə fərqi	-	(3,233)	(12)	(975)	-	(4,220)
31 dekabr 2020-ci il	3,642	23,362	17,844	18,922	20,392	84,162
Yığılmış amortizasiya						
31 dekabr 2018-ci il	(3,642)	(8,895)	(5,354)	(3,799)	-	(21,690)
Amortizasiya xərci	-	-	(2,567)	(1,914)	(1,776)	(6,257)
Silinmələr	-	-	1,221	400	-	1,621
Dəyərsizləşmə	-	(1,038)	-	-	(1,947)	(2,985)
Köçürmə – dəyərsizləşmə	-	-	-	-	-	-
Məzənnə fərqi	-	47	4	(123)	-	(72)
31 dekabr 2019-cu il	(3,642)	(9,886)	(6,696)	(5,436)	(3,723)	(29,383)
Amortizasiya xərci	-	-	(2,924)	(2,421)	(2,342)	(7,687)
Silinmələr	-	-	971	372	-	1,343
Dəyərsizləşmə	-	(1,735)	-	-	(1,482)	(3,217)
Məzənnə fərqi	-	95	7	299	-	401
31 dekabr 2020-ci il	(3,642)	(11,526)	(8,642)	(7,186)	(7,547)	(38,543)
Xalis balans dəyəri						
31 dekabr 2020-ci il	-	11,836	9,202	11,736	12,845	45,619
31 dekabr 2019-cu il	-	16,709	9,426	13,029	11,257	50,421
31 dekabr 2018-ci il	-	19,892	8,846	9,639	11,377	49,754

Rəqəmsal məhsullar Qrupun daxilində işlənib hazırlanan və 2019-cu ildən etibarən istifadə edilən program təminatı və 2020-ci ildən etibarən istifadə edilən əldə edilmiş rəqəmsal kredit aletindən ibarətdir.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşmə testi

Müəssisələrin birleşməsi vasitəsilə alınmış qeyri-müəyyən müddəti olan bank lisenziyası dəyərsizləşmə testinin məqsədləri üçün bir fərdi pul vəsaitlərini yaradan vahidə – PAŞA Yatırım Bankası A.Ş.-yə aid edilmişdir.

Pul vəsaitlərini yaradan vahidlərə bölüşdürülmüş alınmış bank lisenziyasının balans dəyəri 11,836 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 16,709 min AZN) təşkil edir.

Ədalətli dəyərin hesablanmasında istifadə edilmiş əsas fərziyyələr

31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə pul vəsaitlərini yaradan vahidin bərpə edilə bilən məbləği istifadə dəyəri metodunu əsasında müəyyən edilmişdir. Qiymətləndirmə PAŞA Yatırım Bankası A.Ş-nin keçmiş və gələcək dövrlər üzrə maliyyə göstəriciləri və strateji təşəbbüsleri haqqında məlumatlara, eləcə də bazarda mövcud olan üçüncü tərəf məlumatlarına əsaslanır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

11. Qeyri-maddi aktivlər (davamı)

Ədalətli dəyərin hesablanmasında istifadə edilmiş əsas fərziyyələr (davamı)

Istifadə dəyərinin hesablanması daha çox aşağıdakı fərziyyələrə həssasdır:

- Maliyyə nəticələri (o cümlədən cari və proqnozlaşdırılan nəticələr);
- Kapitalın dəyəri;
- ROE (cari və proqnozlaşdırılan nəticələr daxil olmaqla);
- Kredit portfelinin artım dərəcəsi;
- Türkiyədə ÜDM-in artım dərəcəsi;
- Leverec əmsali;
- Diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinin 8 illik dövrü;
- 5.0% (2019-cu il: 5.0%) uzunmüddətli inflasiya artımı dərəcəsi.

Kapitalın dəyərini hesablamaq üçün Qrup aşağıdakı dərəcələrdən istifadə edir:

		2020	2019
Kapitalın dəyərinin hesablanması			
ABŞ risksiz dərəce	a	0.9%	2.3%
ABŞ bazar riski əlavəsi	b	7.6%	6.0%
Ölkə riski əlavəsi	c	0.1%	0.0%
Beta	d	0.39%	1.00%
Kapitalın dəyəri, ABŞ dolları	e = (a + b * d + c)	4.0%	8.3%
ABŞ inflasiya dərəcəsi	f	1.2%	2.2%
Türkiyə inflasiya dərəcəsi	j	14.0%	8.9%
Kapitalın dəyəri, Türk lirası	h = (1 + e) * ((1 + j) / (1 + f)) - 1	17.2%	15.4%

Qiymətləndirmə nəticəsində pul vəsaitlərini yaradan vahidin bərpə edilə bilən dəyəri 143,020 min AZN (2019-cu il: 161,815 min AZN) olmuşdur. Müvafiq olaraq, lisenziya qismən 1,735 min AZN (2019-cu il: 1,038 min AZN) məbləğində dəyərsizləşmişdir. 2020-ci ilin dekabr ayına dəyərsizləşmə zərəri əsas etibar ilə kapitalın dəyərində artım (2019-cu il: kapitalın rentabelliyyində azalma) ilə bağlı olmuşdur. Diskont dərəcəsində məntiqə uyğun olaraq mümkün olan 1% (17.2%-dən 18.2%-dək) (31 dekabr 2019-cu il: 15.4%-dən 16.4%-dək) artım kapitalın uzunmüddətli rentabelliyyinin eyni fərziyyəsi əsasında 13,051 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 15,701 min AZN) məbləğində əlavə dəyərsizləşmə ilə nəticələnəcək.

12. İstifadə hüququ olan aktivlər və icarə öhdəlikləri

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il ərzində istifadə hüququ olan aktivlər və icarə öhdəliklərində hərəket aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>İstifadə hüququ olan aktivlər</i>	<i>Icarə öhdəlikləri</i>
1 yanvar 2020-ci il		
Əlavələr	9,142	9,537
Xaric edilmələr və silinmələr	10,508	10,508
Köhnəlmə xərci	(705)	-
Faiz xərci	(6,145)	-
Ödənişlər	-	816
icarə güzəştəri	-	(6,847)
Məzənnə ferqi	-	(81)
	(500)	(594)
31 dekabr 2020-ci il	12,300	13,339
 1 yanvar 2019-cu il		
Əlavələr	14,034	13,822
Köhnəlmə xərci	445	445
Faiz xərci	(5,280)	-
Ödənişlər	-	915
Məzənnə ferqi	-	(5,548)
	(57)	(97)
31 dekabr 2019-cu il	9,142	9,537

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. Digər aktivlər və öhdəliklər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Digər maliyyə aktivləri		
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	22,511	6,498
Çek əməliyyatları üzrə debitor borcları	4,342	2,685
Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə hesablanmış alınacaq komissiya	1,736	1,066
Digər	3	28
	28,592	10,277
Çıxılsın – digər maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(410)	(315)
Cəmi digər maliyyə aktivləri	28,182	9,962
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Mülkiyyətçiye qaytarılmış girov	16,211	12,264
Təxirə salınmış xərclər	2,846	2,017
Loyallıq programı əsasında alınmış millər	2,807	1,490
Digər avans ödənişləri	1,888	2,476
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün avans ödənişləri	644	1,722
Mənfeət vergisi istisna olmaqla vergilər	5	12
	24,401	19,981
Digər aktivlər	52,583	29,943

Digər maliyyə aktivlərinin bütün qalıqları Mərhələ 1-ə bölüşdürülr.

31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə çek əməliyyatları üzrə debitor borcları çeklərin girov olduğu digər banklardan alınacaq məbləğlərdən ibarətdir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə 1,536 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 935 min AZN) məbləğində təxirə salınmış xərclər uzunmüddəlli program dəstəyinə aiddir.

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Pul köçürmələri üzrə hesablaşmalar	4,930	267
Çek əməliyyatları üzrə kreditor borcları	4,342	2,685
Hesablanmış xərclər	10,724	3,870
Digər	889	2,070
	20,885	8,892
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
İşçilərə ödəniləcək məbləğlər	30,463	20,448
Təxirə salınmış gelir	1,436	2,476
Mənfeət vergisi istisna olmaqla vergilər	1,242	453
Digər	12	67
	33,153	23,444
Digər öhdəliklər	54,038	32,336

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

14. Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər

Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu	385,654	301,885
Banklardan alınmış uzunmüddətli depozitlər	324,822	330,447
REPO razılaşmaları	159,635	35,595
Banklardan alınmış qısamüddətli depozitlər	94,942	87,309
Diger banklarda müxbir hesablar	69,392	35,073
Azərbaycan İpoteka və kredit zəmanət fondu	47,360	31,858
Banklardan alınmış qısamüddətli kreditlər	9,290	-
Banklardan alınmış uzunmüddətli kreditlər	8,971	8,629
Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi	8,674	3,691
Gürcüstanın Milli Bankından kredit	7,790	-
Gürcüstanın Maliyyə Nazirliyindən alınmış depozitlər	5,710	4,163
İcbari Tibbi Stığorta üzrə Dövlət Agentliyi	4,065	1,041
IT İnkişafı Fondu qarşısında öhdəliklər	2,686	4,250
Diger	11,561	18,202
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	1,140,552	862,143

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu 95,174 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 56,353 min AZN) məbləğində cari hesab və müddəti 2021-ci ilin mart ayında başa çatan 4.0% dərəcə ilə faiz hesablanması 30,083 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: sıfır) məbləğində müddəti depozitləri olmuşdur. Qrup Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu müddəti 2030-cu ilin iyun ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2029-cu ilin dekabr ayında) başa çatan və illik 1% dərəcəsi ilə (31 dekabr 2019-cu il: illik 1.0% dərəcəsi ilə) faiz hesablanması 260,397 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 245,532 min AZN) məbləğində kreditlər almışdır. Kreditlər dövlət programı əsasında Azərbaycan Respublikasında sahibkarlıq mühitinin tədricən təkmiləşdirilməsinə kömək göstərmək məqsədilə alınmışdır. Kreditlər yerli sahibkarlara illik 6.0%-dən artıq olmayan faiz dərəcəsi ilə (31 dekabr 2019-cu il: illik 6.0%-dən artıq olmayan faiz dərəcəsi) verilmişdir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə, Qrup rezident və qeyri-rezident kommersiya banklardan müddəti 2023-cü ilin avqust ayında başa çatan və illik faiz dərəcəsi 0.3%-4.3% arasında dəyişən (31 dekabr 2019-cu il: müddəti 2022-ci ilin dekabr ayında başa çatan illik faiz dərəcəsi 1.5%-4.3% arasında) 324,822 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 330,447 min AZN) məbləğindən ibarət uzunmüddətli depozitlər cəlb etmişdir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə, Qrup REPO razılaşması imzalılmış və 159,635 min AZN (31 dekabr 2019-ci il: 35,595 min AZN) məbləğində borc vəsaitləri almışdır. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrup 151,416 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 35,595 min AZN) məbləğində borc öhdəliyi üzrə qalıq üçün DÜĞƏD ilə borc qiyaməti kağızlarını Azərbaycan Milli Depozit Mərkəzində (31 dekabr 2019-cu il: qeyri-rezident bankda) girov kimi yerləşdirmiştir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrup qeyri-rezident kommersiya banklardan (31 dekabr 2019-cu il: rezident və qeyri-rezident banklar) müddəti 2021-ci ilin aprel ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2020-ci ilin dekabr ayında) başa çatan və illik faiz dərəcəsi 0.01%-18.5% arasında (31 dekabr 2019-cu il: illik 0.01%-11.3% arasında) dəyişən 94,942 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 87,309 min AZN) məbləğində qısamüddətli depozitlər cəlb etmişdir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrupun Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu tərəfindən yenidən maliyyələşdirilən 37,118 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 31,858 min AZN) məbləğində müddəti 2050-ci ilin noyabr ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2049-cu ilin sentyabr ayı) başa çatan və illik 1% və 4% dərəcə ilə (31 dekabr 2019-cu il: illik 1% və 4%) faiz hesablanması kreditləri olmuşdur. Kreditlər borcalanırlara illik 8.0%-dən (31 dekabr 2019-cu il: 8.0%-dən) artıq olmayan faiz dərəcəsi ilə verilmişdir. Bundan əlavə, Qrupun Azərbaycan Respublikası İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan alınmış, müddəti 2021-ci ilin oktyabr ayında başa çatan və faiz dərəcəsi 6.5%-7.5% arasında dəyişən 10,242 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: sıfır) məbləğində qısamüddətli depozitləri olmuşdur.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrup biz qeyri-rezident kommersiya maliyyə təşkilatından müddəti 2021-ci ilin aprel ayında başa çatan və illik faiz dərəcəsi 17.8% olan 9,290 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: sıfır) məbləğində qısamüddətli kredit almışdır.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrup bir rezident kommersiya bankından (31 dekabr 2019-cu il: bir rezident kommersiya bankı) müddəti 2022-ci ilin avqust ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2022-ci ilin avqust ayı) başa çatan, illik faiz dərəcəsi 4.0% (31 dekabr 2019-cu il: illik 4.0%) olan 8,971 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 8,629 min AZN) məbləğində uzunmüddətli kredit almışdır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

14. Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər (davamı)

31 dekabr 2020-ci il tarixinə, Qrupun Aqrar Kredit və İnkışaf Agentliyindən alınmış, müddəti 2025-ci ilin oktyabr ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2024-cü ilin noyabr ayı) başa çatan və illik faiz dərəcəsi 2.0%-3.6% (31 dekabr 2019-cu il: illik 2.0%-3.3%) arasında dəyişən 8,674 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 3,691 min AZN) məbləğində kreditləri olmuşdur. Kreditlər yerli sahibkarlara illik 7.0% (31 dekabr 2019-cu il: 7.0%) faiz dərəcəsi ilə verilmişdir.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrup Gürcüstan Milli Bankından müddəti 2021-ci ilin yanvar ayında başa çatan, illik faiz dərəcəsi 8.0% olan 7,790 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: sıfır) məbləğində kreditlər almışdır.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrupun Gürcüstan Maliyyə Nazirliyindən alınmış, müddəti 2028-ci ilin yanvar ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2020-ci ilin fevral ayı) başa çatan və illik faiz dərəcəsi 9.3%-9.9% (31 dekabr 2019-cu il: illik 8.1%-8.3%) arasında dəyişən 5,710 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 4,163 min AZN) məbləğində depoziti olmuşdur.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrupun IT-nin İnkışafı Fondu tərəfindən yenidən maliyyələşdirilən müddəti 2024-cü ilin iyun ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2024-cü ilin iyun ayı) başa çatan və illik faiz dərəcəsi 1.0% (31 dekabr 2019-cu il: illik 1.0%) olan kreditləri olmuşdur. Kreditlər yerli sahibkarlara illik 5.0% faiz dərəcəsi ilə verilmişdir.

15. Müştərilər qarşısında öhdəliklər

Müştərilər qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Tələblə depozitlər	2,703,609	2,149,775
Müddəti depozitlər	1,387,770	1,639,166
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	4,091,379	3,788,941
Buraxılmış zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan vəsaitlər (Qeyd 21)	35,831	42,014

Aşağıdakı cədvəldə müştəri hesabları iqtisadi sektorlar üzrə təhlil edilir:

	2020	2019
Fiziki şəxslər	1,319,453	1,089,773
Ticarət və xidmətlər	1,008,833	930,602
İnvestisiya yönümlü şirkətlər	474,794	468,001
Nəqliyyat və rabitə	265,064	385,421
İstehsal	257,349	251,532
Tikinti	216,402	198,697
Sığorta	149,301	166,626
Dağ-mədən	115,975	56,633
Enerji	96,214	16,584
İctimai təşkilatlar	55,062	38,845
Kənd təsərrüfatı	37,157	31,502
Bank olmaya kredit təşkilatı	29,379	39,762
Mehmanxana biznesi	10,958	62,938
Diger	55,438	52,025
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	4,091,379	3,788,941

31 dekabr 2020-ci il tarixinə müştərilərin depozitlərinə doqquz (31 dekabr 2019-cu il: doqquz) ən iri müştəridə cəmi müştəri depozitləri portfelinin 47%-ni təşkil edən 1,906,386 min AZN məbləğində (31 dekabr 2019-cu il: cəmi müştəri depozitləri portfelinin 46%-ni təşkil edən 1,751,160 min AZN məbləğində) qalıqlar daxil olmuşdur.

16. Buraxılmış borc qiymətli kağızları

31 dekabr 2020-ci il tarixinə PASHA Yatırım Bankası A.S. balans dəyəri 149,137 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 136,031 min AZN) olan və müddəti 2023-cü ilin fevral ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2023-cü ilin fevral ayında) başa çatan faiz hesablanmış istiqrazlar buraxılmışdır. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın buraxdığı istiqrazlar üzrə illik faiz dərəcəsi 1.8% və 9% (31 dekabr 2019-cu il: 1.7%-11.4%) arasında dəyişir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Subordinasiyalı borclar

31 dekabr 2020-ci il tarixinə subordinasiyalı borcların məbləği Qrupun əsas tərəfdən və ümumi nəzarət altında olan müəssisələrdən borç götürdüyü, müddəti 2024-cü ilin avqust ayında və 2025-ci ilin dekabr ayında (31 dekabr 2019-cu il: 2024-cü ilin avqust ayı və 2025-ci ilin dekabr ayı) başa çatan 27,165 min AZN məbləğində (31 dekabr 2019-cu il: 27,111 min AZN) ABŞ dolları ilə ifadə edilmiş subordinasiyalı kreditdən ibarətdir.

18. Törəmə maliyyə alətləri

Qrup ticarət məqsədləri üçün törəmə maliyyə alətlərindən istifadə edir. Aşağıdakı cədvəl aktivlər və ya öhdəliklər kimi qeydə alınmış törəmə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini şərti məbləğləri ilə birlikdə göstərir. Şərti məbləğ, ümumi göstərilməklə, törəmə alətin aid olduğu müvafiq aktivin məbləği, baza dərəcəsi və ya göstəricisidir və törəmələrin dəyərində dəyişiklikləri ölçmek üçün baza kimi çıxış edir. Şərti məbləğlər ilin sonuna başa çatmamış əməliyyatların həcmini göstərir və kredit riskini eks etdirir.

	Şərti məbləğ	2020		2019	
		Ədalətli dəyər Aktiv	Ədalətli dəyər Öhdəlik	Şərti məbləğ	Ədalətli dəyər Aktiv
Faiz dərəcəsi üzrə müqavilələr					
Forvardlar və svoplar – xarici	76,535	157	(333)	59,771	250
Məzənnə müqavilələri					
Forvardlar və svoplar – xarici	340,160	6,468	(736)	315,375	38
Forvardlar və svoplar – yerli	409,071	861	(6,353)	315,624	–
Opsionlar – yerli	18,318	437	–	37,680	79
Fyuçerslər – yerli	4,614	2	–	26,706	90
Cəmi törəmə aktivlər/ (öhdəliklər)		<u>7,925</u>	<u>(7,422)</u>		<u>457</u>
					<u>(137)</u>

Yuxarıdakı cədvəldə xarici və yerli kimi göstərilənlər tərəf-müqabillərə aiddir və xarici – qeyri-Azərbaycan müəssisələri, yerli isə Azərbaycan müəssisələri deməkdir.

31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə Qrupun aşağıdakı növ törəmə alətlər üzrə pozisiyası olmuşdur:

Forvardlar və fyuçerslər

Forvard və fyuçers müqaviləleri müəyyən qiymətlə və gələcək tarixdə müəyyən edilmiş maliyyə alətinin alınması və ya satılması haqqında müqavilə razılışmalarıdır. Forvardlar birjadan kənar bazarda bağlanılan xüsusi müqavilələrdir. Fyuçers müqavilələri üzrə əməliyyatlar tənzimlənən birjalarda standartlaşdırılmış məbləğlərlə aparılır və gündəlik pul marjası tələblərinə uyğun olmalıdır.

Svoplar

Svoplar iki tərif arasında müəyyən edilmiş şərti məbləğlər əsasında faiz dərəcəsinin, məzənnənin və ya fond əmsalının dəyişməsinə bərabər məbləğlərin mübadiləsi və (kredit defoltsu svopu ilə əlaqədar) müəyyən hadisələr baş verdiyi halda kreditlər üzrə ödənişlərin aparılması haqqında müqavilə razılışmalarıdır.

Opsionlar

Opsionlar alıcının müəyyən sayıda maliyyə alətlərini müəyyən edilmiş şərti məbləğlə müəyyən edilmiş gələcək tarixdə və ya müəyyən edilmiş müddət ərzində istenilən zaman almaq və ya satmaq hüququnu (öhdəliyini deyil) nəzərdə tutan müqavilə razılışmalarıdır.

19. Vergilər

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Cari vergi xərci	(31,667)	(21,603)
Təxirə salılmış vergi faydası/(xərci) – müvəqqəti fərqlərin yaranması və qaytarılması	2,573	(4,806)
Çıxılsın: digər ürənumi gəlirdə tanınmış təxirə salılmış vergi	3,916	1,083
Mənfəət vergisi xərci	(25,178)	(25,326)

19. Vergilər (davamı)

İl ərzində digər ümumi gəlirə aid edilmiş maddələrlə bağlı olan təxirə salınmış vergi belədir:

	2020	2019
DÜĞƏD ilə investisiya qiymətli kağızları üzrə xalis gəlirlər	(3,916)	(1,083)
Diger ümumi gəlirə aid edilmiş mənfəət vergisi	(3,916)	(1,083)

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsindən fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi xərc faktiki xərclərlə tutuşdurulur:

	2020	2019
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət	104,661	102,423
Yerli qanunvericiliyə uyğun olan vergi dərəcəsi	20%	20%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə nəzəri vergi xəci	(20,932)	(20,485)
Çıxılmayan xərcərin vergiyə təsiri	(1,851)	(3,066)
Vergi qanunvericiliyində dəyişikliklərin təsiri	-	(221)
Vergi dərəcəsinin dəyişməsinin təsirləri	(311)	-
Xarici ölkədə vergi dərəcəsində fərqli təsiri	(740)	(452)
Vergidən azad gəlinin vergiyə təsiri	44	73
Gələcək dövrlərə keçirilmiş vaxtı bitmiş vergi zərərləri, əvvəl tanınmamış	(1,670)	(867)
Diger	282	(308)
Mənfəət vergisi xəci	(25,178)	(25,326)

31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərində təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Müvəqqəti fərqlərin yaranması və lağv edilməsi</i>			<i>Müvəqqəti fərqlərin yaranması və lağv edilməsi</i>			2020	
	<i>Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda</i>		<i>Diger ümumi gəlirdə</i>	<i>Çevrilmiş fərgi</i>	<i>Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda</i>		<i>Diger ümumi gəlirdə</i>	<i>Çevrilmiş fərgi</i>
	2018	2019			2019	2020		
Çıxılan müvəqqəti fərqlərin vergiyə təsiri								
Galəcək dövrlərə keçirilmiş vergi zərərləri	123	(117)	-	(6)	-	-	-	-
Subordinasiyalı borc	-	-	-	-	-	5	-	-
Kredit teşkilatlarından alınacaq məbləğlər	7	(22)	-	25	10	10	-	(3)
Müşterilərə verilmiş kreditlər	920	1,131	-	63	2,114	(213)	-	(398)
İnvestisiya qiymətli kağızları	21	88	(22)	14	101	41	21	(23)
İnvestisiya əmlakı	3,062	-	-	(328)	2,734	(206)	-	(502)
Əmlak və avadanlıqlar	163	(193)	-	30	-	15	-	138
Istifadə hüququ olan aktivlər	-	120	-	(2)	118	232	-	323
Qeyri-maddi aktivlər	84	324	-	(35)	373	(68)	-	35
Diger aktivlər	-	-	-	-	-	13	-	(1)
Tərəmə maliyyə öhdəlikləri	-	-	-	-	-	1,352	-	12
İcarə öhdəlikləri	-	1,238	-	-	1,238	329	-	1,352
Diger öhdəliklər	3,804	152	-	(87)	3,869	1,703	-	1,567
Təxirə salınmış vergi aktivləri	8,184	2,721	(22)	(326)	10,557	3,213	21	(863)
								12,928
Kredit teşkilatlarından alınacaq məbləğlər								
Tərəmə maliyyə aktivləri	(592)	(1,341)	-	-	(1,933)	(939)	-	(2,872)
Müşterilərə verilmiş kreditlər	(213)	311	-	(140)	(42)	(1,480)	-	2
İnvestisiya qiymətli kağızları	27	14	(1,061)	2	(1,018)	645	(3,937)	12
Müşterilərə verilmiş kreditlər	(4,963)	(3,597)	-	(81)	(8,641)	7,126	-	(1,492)
Əmlak və avadanlıqlar	(364)	(236)	-	57	(543)	(175)	-	(727)
Qeyri-maddi aktivlər	(44)	(34)	-	3	(75)	7	-	(59)
Diger aktivlər	(1,512)	(338)	-	222	(1,628)	(243)	-	(1,871)
İstifadə hüququ olan aktivlər	-	(88)	-	1	(87)	(114)	-	17
Banklara və dövlət fondlarına ödəniləcək məbləğlər	-	(1,198)	-	-	(1,198)	(328)	-	(1,526)
Müşterilər qarşısında öhdəliklər	-	55	-	(60)	(5)	(38)	-	5
Zəmanətlər və akkreditivlər üçün ehtiyat	(232)	(229)	-	(155)	(616)	(1,532)	-	(2,148)
Bank lisenziyası	(4,174)	237	-	595	(3,342)	347	-	628
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(12,067)	(6,444)	(1,061)	444	(19,128)	3,276	(3,937)	687
Xalis təxirə salınmış vergi aktivləri/(öhdəlikləri)	(3,883)	(3,723)	(1,083)	118	(8,571)	6,489	(3,916)	(176)
								(6,174)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Vergilər (davamı)

31 dekabr 2020-ci il tarixinə təxirə salınmış vergi öhdəliyi tanınmayan törəmə müəssisələrə edilən investisiyalarla əlaqəli müvəqqəti fərqlərin məcmu məbləği 5,799 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 13,267 min AZN) olmuşdur.

31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təxirə salınmış vergilər aşağıdakı şəkildə üzləşdirilə bilər:

	2020	2019
Təxirə salınmış vergi aktivləri	3,168	4,466
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(9,342)	(13,037)
Xalis təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(6,174)	(8,571)

20. Kapital

24 iyun 2020-ci il tarixində Qrupun səhmdarları 646 adı səhmlərin buraxılmasını təsdiq etmişlər. Bu səhmlər üçün alınmış cəmi ödəniş 21,512 min AZN məbləğində pul vəsaitlərindən ibarət olmuşdur. Bu emissiya Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən qeydiyyata alınmışdır.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş kapitalı hər bir adı səhmin nominal dəyəri 33,300 AZN olmaqla (31 dekabr 2019-cu il: 33,000 AZN) 10,646 adı səhmdən (31 dekabr 2019-cu il: 10,000) ibarət olan 354,512 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 333,000 min AZN) məbləğində olmuşdur. Hər bir adı səhmdara bir səsvermə hüququnu verir.

29 aprel 2019-cu il tarixində Bankın səhmdarları adı səhmlər üzrə cəmi 45,232 min AZN məbləğində dividendlər elan etmiş (bir səhm üzrə 4,523 AZN) və bunlar 31 dekabr 2019-cu il tarixinə ödənilmişdir.

24 aprel 2020-ci il tarixində Bankın səhmdarları adı səhmlər üzrə cəmi 45,422 min AZN məbləğində dividendlər elan etmiş (bir səhm üzrə 4,542 AZN) və bunlar 31 dekabr 2020-ci il tarixinə ödənilmişdir.

Əlavə ödənilmiş kapital

31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə 343 min AZN məbləğində əlavə ödənilmiş kapital ümumi nəzarət altında olan müəssisələrdən alınmış 8,531 min AZN məbləğində subordinasiyalı borclann ədalətli dəyərinin ölçüləşməsindən gəlirdən ibarətdir.

Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat

Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat xarici törəmə müəssisələrinin maliyyə hesabatlarının yenidən hesablanmasıdan yaranan valyuta fərqini uçota almaq üçün istifadə edilir.

Diger ehtiyatlar

Türk Ticarət Qanununa uyğun olaraq digər ehtiyatlar birinci və ikinci məcburi ehtiyatlardan ibarətdir. Birinci məcburi ehtiyat, məcmu ehtiyat müəssisənin nizamnamə kapitalının maksimum 20%-nə çatana qədər yerli standartlara uyğun mənfeətin 5%-i dərəcəsi ilə ayrılır. Ikinci məcburi ehtiyat, müəssisənin nizamnamə kapitalının 5%-dən çox olan bütün bölüsdürmələrin 10%-i dərəcəsində ayrılır. Birinci və ikinci məcburi ehtiyatlar, nizamnamə kapitalının 50%-dən çox olmadığı təqdirdə bölüşdürüle bilməz, lakin ümumi ehtiyatın tükənməsi halında zərərləri ödəmək üçün istifadə edilə bilər.

31 dekabr 2020-ci il tarixinə digər ehtiyatlar 2,239 min AZN təşkil etmişdir (31 dekabr 2019-cu il: 1,983 min AZN).

İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya edilməmiş gəlirlər

Bu ehtiyat 20,299 min AZN (31 dekabr 2019-cu il: 4,668 min AZN) məbləğində DÜGƏD ilə investisiya qiymətli kağızları üzrə ədalətli dəyərdəki dəyişiklikləri əks etdirir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər

Əməliyyat mühiti

Bank bütün əməliyyatlarını Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatı neft və gəz qiymətlərinə xüsusişlə həssasdır. Son illər ərzində Azərbaycan Respublikasının hökuməti daha tarazlı iqtisadiyyata keçidi sürətləndirmək və neft-qaz sektorundan asılılığı azaltmaq üçün əhəmiyyətli iqtisadi və sosial islahatlara başlamışdır.

2019-cu il ərzində ARMB Azərbaycan manatının sabitliyini qorumaqla monetar şərtləri asanlaşdırmağa davam etmişdir. Nəticədə, ARMB-nin yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsi 9.75%-dən 7.5%-dək azaldılmışdır.

28 fevral 2019-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlə kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fermanına əsasən, hökumət 2015-ci ildə baş vermiş Azərbaycan manatının devalvasiyası səbəbindən borc yükü artan vətəndaşlara kompensasiyanın verilməsi üçün vasaitlər ayırmışdır. Bu tədbir vaxtı keçmiş kreditlərin məbləğlərini əhəmiyyətli dərəcədə azaltmış, bank sistemindəki kapital və likvidliyi dəstəkləmişdir.

İkinci Qarabağ müharibəsi

İkinci Qarabağ müharibəsi 27 sentyabr 2020-ci il tarixində başlamış və 10 noyabr 2020-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ermənistan Respublikasının Baş Naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidenti tərəfindən atəşkəs haqqında razılaşmanın imzalanması ilə başa çatmışdır. Bu razılaşmaya görə, Azərbaycan əvvəller Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş ərazilər üzərində nəzarəti bərpə etmişdir. Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq olunduğu tarixa atəşkəs haqqında razılaşmanın ciddi pozulması halları olmamışdır.

Azərbaycan azad edilmiş əraziləri müasir urbanizasiya prinsiplərinə uyğun şəkildə yenidən qurmağa hazırlaşır və bölgə tikinti və infrastruktur işlərinin aparılmasını əhatə edən və bölgənin perspektivlərini yenidən formalaşdıracaq yeni bir dövrə qədəm qoyur.

Qrupun rəhbərliyi yaxın gələcəkdə Azərbaycanın azad edilmiş torpaqlarında iri infrastruktur layihələri, eləcə də bölgədə iqtisadi və nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması sayəsində nominal ÜDM səviyyəsində artım olacağını gözləyir.

COVID-19 pandemiyası

Azərbaycan Respublikası

2020-ci ilin birinci yarısında qlobal iqtisadiyyat koronavirus pandemiyasının (COVID-19) mənfi təsirinə məruz qalmışdır.

2020-ci ilin mart-avqust aylarında bir çox ölkədə COVID-19 pandemiyası ilə mübarizə çərçivəsində getdikcə sərtleşdirilən karantin tədbirləri iqtisadi aktiviliyi və məcmu xərcləmə səviyyələrini əhəmiyyətli dərəcədə azaltmışdır. Sosial mesafə və karantin tədbirləri pərakəndə satış, nəqliyyat, səyahət, işsə, otel, əyləncə və bir çox digər müəssisələrin bağlanması ilə nəticələnmişdir. Beynəlxalq ticaret də əhəmiyyətli dərəcədə azalmışdır. Nəhayət, neft qiymətləri ən aşağı tarixi səviyyələrə düşmüş və dövrün sonuna yalnız bir qədər bərpə olunmuşdur. COVID-19 pandemiyasının səbəb olduğu iqtisadi tənazzülün qarşısının alınması üçün Azərbaycan Respublikasının hökuməti və ARMB dəstək paketini təqdim etmişdir. Bu tədbirlərə, digərləri ilə yanaşı, təsirə məruz qalmış sahələrə imtiyazlı kreditlərin verilməsi, işsiz fərdlərə ödənişlər, habelə maliyyə sektorunun resursları təmin etmək qabiliyyətini qorumaq və COVID-19 pandemiyası ilə bağlı tədbirlər nəticəsində likvidlik çatışmazlığına yol verməməkdə müştərilərə dəstək göstərmək üçün müəyyən tənzimləyici məhdudiyyətlərin yumşaldılması daxildir.

23 aprel 2020-ci il tarixində ARMB tələb edilən minimal kapitalın adekvatlığı əmsalını Bankın da daxil olduğu sistem əhəmiyyətli banklar üçün 12.0%-dən 11.0%-dək, digər banklar üçün isə 10.0%-dən 9.0%-dək endirmişdir. Bundan əlavə, 2020-ci ildə ARMB-nin yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsi 7.25%-dən 6.25%-dək endirilmişdir. Nəhayət, il ərzində Azərbaycan manatının 1 ABŞ dollarına nisbətə məzənnəsini 1.7000 AZN səviyyəsində saxlamaqla Azərbaycan manatının sabitliyini qorumaq məqsədilə əhəmiyyətli xarici valyuta satışları edilmişdir.

2020-ci ilin iyun-iyul aylarında bir çox ölkədə pandemiyanın yayılma sürətinin azalmasının əlamətləri müşahidə edilmiş və hökumətlər məhdudiyyətləri tədrisən qaldırmağa və ya azaltmağa başlamışlar. Bu tendensiya qlobal maliyyə və əmtəə bazarlarında canlanmaya səbəb olmuşdur. Lakin, Azərbaycanda pandemiyanın pik həddi 2020-ci ilin oktyabr-dekabr aylarına təsadüf etdiyinə görə karantin tədbirləri daha da sərtleşdirilmişdir. Bu tədbirlər koronovirus infeksiyasına yeni yoluxmaların sayının tədrisən azalması və 18 yanvar 2021-ci ildən karantin tədbirlərinin əksəriyyətinin aradan götürülməsi ilə nəticələnmişdir.

Gürcüstan Respublikası

COVID-19 pandemiyasının Gürcüstan iqtisadiyyatına mənfi təsiri kəskin olmuşdur. Dünyanın ən çox təsirlənən sahəsi olan turizm mehmanxanalar, restoranlar, turizm agentlikləri, daşınmaz əmlak, tikinti və digər sahələr kimi bir çox əlaqəli sektorları əhatə etməklə son bir neçə ildə Gürcüstannın iqtisadi inkişafının əsas hərəkətverici qüvvəsi olmuşdur.

21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

COVID-19 pandemiyası (davamı)

İllik qiymətləndirmələrə əsasən 2020-ci ildə Gürcüstanın ÜDM-i 6.1% azalmış, işsizlik səviyyəsi 12%-ə çatmış, 1 yanvar 2020-ci il tarixindən 31 dekabr 2020-ci il tarixinədək dövrədə Gürcüstan larişi ABŞ dollara qarşı 14% devalvasiya etmiş, cari əməliyyatlar hesabının defisiti isə 12%-ə çatmışdır. 2020-ci il ərzində inflasiya səviyyəsi pandemiya fonunda daxili tələbatın zəifləməsi və əhaliyə təqdim edilən kommunal xidmətlər üçün dövlət subsidiyalarının ayrılması nəticəsində göznlənilən 4% ətrafında qalmışdır. İlin sonuna, GMB yaxın gelecekdə cari 8% yenidən maliyyələşdirmə səviyyəsində qalacağını gözləyir və inflasiya səviyyəsinin 3% olmasını hədəfleməyə davam edir. Hökumət əhalinin həssas qruplarına və sahibkarlara maliyyə dəstəyi, turizm sektorunda fəaliyyət göstərən şirkətlər üçün əmlak və gelir vergisi ödəmələrinin təxirə salınması, borcalanlara kommersiya banklarında kreditlərin restrukturizasiya etmək imkanının yaradılması və s. tədbirləri əhatə edən böhrana qarşı iqtisadi bərpa planını tətbiq etməyə başlamışdır. Gürcüstanın beynəlxalq tərəfdəşələr ölkə iqtisadiyyatının bərpası üçün 3 milyard ABŞ dolları ayırmışlar.

Gürcüstanın bank sektorunda baş verən hadisələr uyğun olaraq PASHA Bank Georgia da həssas sektorlarda fəaliyyət göstərən borcalanların fəaliyyəti və kredit riskində əhəmiyyətli pişəşmələrlə müşayiət olunan COVID-19 pandemiyasının səbəb olduğu iqtisadi tənzəzlün təsirlərinə məruz qalmışdır. Bu, dəyərsizləşmə xərclərində artımla nəticələnmişdir. Dəyərsizləşmə zarərlərinin artması və bunun nəticəsində PASHA Bank Georgia-nın bufer kapitalında azalmaya baxmayaraq GMB-nin böhran fonunda bank sektorunun dayanıqlığının gücləndirilməsi üçün gördüyü tədbirlər, vaxtı-vaxtında aparılan restrukturizasiya nəticəsində problemli kreditlərin təhlükəsiz səviyyədə qalması və Qrup tərəfindən davam edən dəstək sayesində rəhbərlik güclü likvidlik mövqelərini saxlaya bilir.

Türkiyə Respublikası:

2000-ci ildən etibarən Türkiyənin təsirli iqtisadi və sosial inkişaf göstəriciləri məşğulluğun və gəlirlərin artması ilə nəticələnərək Türkiyə Respublikasını orta səviyyədən yuxarı gəlirli bir ölkəyə çevirmişdir. Son bir neçə ildə iqtisadiyyatın inkişafı və xarici mühitin yaxşılaşması bu nailiyətləri daha da artırılmışdır.

COVID-19 pandemiyası sağlamlıq böhranı ilə nəticələnmiş, görülən məhdudlaşdırma və tənzimləmə tədbirləri isə iqtisadiyyata birbaşa təsir göstərmişdir. Pandemiyanın qarşısını almaq məqsadılıq həkumət sosial məsafə, komendant saatı, səyahətlərin qadağan edilməsi və ölkəyə qayıdan vətəndaşlar üçün karantinlar, məktəb/universitet, mağaza və eyləncə yerlerinin bağlanması kimi bir çox məhdudlaşdırma tədbirlərini tətbiq etmişdir. İnzibati qərarlarla bağlanmış sahələrin əhatəsi digər ölkələrlə müqayisədə çox da geniş olmamış və həftə sonları və bayram günləri evdən çıxməq qadağası istisna olmaqla, əhalinin yalnız 40.0%-den çox olmayan hissəsinin evdən çıxmamasına qadağa qoyulmuşdur. Pandemiya sürətlə yayılsa da, məqsadlı təcridlər və əlavə tədbirlər səmərəli olmuşdur. İlin birinci rübündə ÜDM-in 4.5% artımından sonra, COVID-19 pandemiyası və sonrakı məhdudlaşdırma tədbirləri səbəbindən 2020-ci ildə ölkə məhsulunun təxminən 4.3% azalacağı proqnozlaşdırılır.

COVID-19 pandemiyasının başlaması ilə bir sıra maliyyə tədbirləri görülmüşdür. Konkret olaraq, daha uzunmüddətli alətlər və endirimli dərəcələr kimi vasitələr hesabına likvidlik imkanları genişləndirilmişdir. Kreditləşmənin artması hədəflərinə cavab verən banklar üçün xarici valyuta depozitləri üzrə ehtiyat təlebləri 500 baza punktu azaldılmışdır. 18 mart 2020-ci il tarixində Türkiyə Respublikası Hökuməti "İqtisadi Sabitlik Qalxanı" adlanan ÜDM-in 5.6%-ni əhatə edən yeni geniş iqtisadi yardım paketini bəyan etmişdir. Maliyyə paketi bu günə qədər müəssisələrin pul hərəkətini, ev təsərrüfatlarının gəlirlərini və məşğulluğu dəstekləmişdir.

Müəssisələrə dəstək vergi və kredit borclannın təxirə salınması, dövlət və müəyyən özəl banklar tərəfindən əlavə kreditlərin verilmesi yolu ilə təmin edilmiş, dövlət kredit zəmanetlərinin genişləndirilməsi, yeni kreditlərin və iqtisadi xəberi alındıqdan sonra hökumət may ayından iyul ayına qədər təcridetmə tədbirlərinin aradan qaldırılmasına mərhələli yanaşmanın tətbiq ediləcəyini bəyan etmişdir.

Rəhbərliyin gözləntiləri

Hər üç ölkənin hökumətləri yerli banklar və şirkətlər üçün likvidliyin təmin edilmesi və dəstəyin göstərilməsinə yönəlmış bir sıra sabitləşdirmə tədbirləri həyata keçirə də, Qrupun və onun tərəfdəşələrinin gelecek fəaliyyət şəraitləri ilə bağlı hələ də mövcud olan müəyyən qeyri-müəyyənlik Qrupun maliyyə vəziyyəti, fəaliyyət nəticələri və işgüzar perspektivlərinə təsir göstərə bilər. İqtisadi şəraitdə manfi dəyişikliklər borcalanların fəaliyyətinə zərba vurmaqla yanaşı Qrupun kredit qarşılığında saxladığı girovların dəyərinin pişəşməsi ilə də nəticələnə bilər. Mövcud məlumat əsasında Qrup girov dəyərlərinin yenidən qiymətləndirilmiş təxminlərini, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyər qiymətləndirməsini və GKZ qiymətləndirməsini eks etdirmişdir.

Gələcək iqtisadi və tənzimləyici mühit və onun Qrupun fəaliyyətinə təsiri rəhbərliyin mövcud gözləntilərindən fərqlənə bilər. Qrupun rəhbərliyi cari şəraitdə baş verən iqtisadi dəyişiklikləri izləməkdədir və Qrupun yaxın gelecekdə fəaliyyətinin davamlılığı və inkişafını dəstəkləmək üçün lazım hesab etdiyi ehtiyat tədbirlərini görməkdədir. Qrup cari likvidlik mövqeyini davamlı fəaliyyət üçün kifayət hesab edir. Qrup likvidlik vəziyyətini gündəlik olaraq izləyir.

21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

Hüquqi məsələlər

Adı fəaliyyətində Qrup məhkəmə iddiaları və şikayətlərinin obyekti olur. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əger olarsa) Qrupun maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə müümən təsir göstərməyəcəkdir.

Vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bundan əlavə, Qrupun əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərefindən şərh edilməsi rəhbərliyin şəhri ilə üst-üstə düşməyə biler. Azərbaycanda son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyin şərh edilməsi və vergi hesablamalarının yoxlanılmasından daha sert mövqə tuta bilərlər. Neticədə, vergi orqanları əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Neticə etibarı ilə əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablana bilər. Vergi yoxlamağı ilindən əvvəlki üç maliyyə ili üzrə aparıla bilər.

Rəhbərlik hesab edir ki, müvafiq qanunvericiliyin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə rəhbərlik tərefindən tətbiq edilən şəhri münasibidir və Qrupun vergi, valyuta və gömrük mövqeləri qəbul ediləcəkdir.

Sığorta

Qrup hazırda səhvlardan və ya təhriflərdən irəli gələn öhdəliklərlə əlaqədar sığorta təminatı almamışdır.

Tənzimləyici orqanlarının əmsallarına uyğunlaşma

ARMB banklardan yerli standartlara uyğun olan maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən əmsallara uyğunlaşması tələb edir. 31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə Bank aşağıdakılardan istisna olmaqla, bütün əmsallara uyğun olmuşdur:

- Bir hüquqi şəxsin kapitalında pay əmsali cəmi kapitalın 10%-dən çox olmamalıdır. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın əmsali 27.39% (31 dekabr 2019-cu il: 33.28%) olmuşdur.
- Digər hüquqi şəxslərin kapitalında məcmu pay əmsali cəmi kapitalın 40%-dən çox olmamalıdır. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın əmsali 40.29% (31 dekabr 2019-cu il: 48.95%) olmuşdur.
- Bankın tək borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üçün təminatsız kredit üzrə maksimum kredit riskinin əmsali 10%-dən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın əmsali 15.19% olmuşdur (31 dekabr 2019-cu il: pozulma olmamışdır).
- Bankın və ya onun nümayəndələrinin bir əlaqəli tərəf hüquqi şəxs üzrə maksimum kredit riskinin əmsali 10%-dən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın əmsali 22.02% olmuşdur (31 dekabr 2019-cu il: pozulma olmamışdır).
- Bankın və ya onun nümayəndələrinin əlaqəli tərəflərinin cəmi kreditləri üzrə maksimum kredit riskinin əmsali 20%-dən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın əmsali 44.33% olmuşdur (31 dekabr 2019-cu il: pozulma olmamışdır).

İlk iki əmsalın pozulması Bankın töre məmənəsi tərifindən təqdim edilən investisiyalarda əlaqəli olmuşdur. Üçüncü əmsalın pozulması dövlətin maliyyələşdiriyi layihələr üçün xüsusi kreditlərin verilməsi ilə əlaqəli olmuşdur.

Son iki əmsalın pozulması əlaqəli tərəflərə pul vəsaitləri ilə təmin edilmiş kreditlərin verilməsi ilə əlaqəli olmuşdur.

GMB banklardan yerli standartlara uyğun olan maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən əmsallarla uyğunlaşması tələb edir. 31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə PASHA Bank Georgia aşağıdakı əmsal istisna olmaqla bu əmsallara riayət etmişdir:

- Bankın tək borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üçün kredit üzrə maksimum kredit riskinin əmsali 15%-dən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Bankın əmsali 17.54% olmuşdur (31 dekabr 2019-cu il: pozulma olmamışdır).

İl ərzində Qrup bu uyğunsuzluqla bağlı hər ay tənzimləyiciyə məlumat təqdim etmiş və heç bir zaman Qrupa qarşı hər hansı sanksiya tətbiq edilməmişdir. Rəhbərlik hesab edir ki, Qrupa qarşı gələcəkdə heç bir sanksiya tətbiq edilməyəcək.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər

Qrup tərifindən müşterilərə zəmanətlərin və akkreditivlərin verilməsinin əsas məqsədi müşterilərə tələb olduqca vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etməkdir. Zəmanətlər və ehtiyat akkreditivləri müştəri üçüncü tərəflər qarşısında öhdəliklərini yerine yetirə bilmədiyi təqdirdə Qrupun ödəmələr edəcayını qəli təsdiq edən sənədlərdir. Sənədlə akkreditivlər və kommersiya akkreditivləri, Qrupa müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Qrupun müştəri adından üzərinə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcda müqayisədə daha aşağı riskə məruz qoyur.

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Kreditlə bağlı təəhhüdlər		
Vərilimiş zəmanətlər	322,306	427,723
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	331,549	216,417
Akkreditivlər	24,698	25,989
	678,553	670,129
Əməliyyat icarəsi üzrə öhdəliklər		
1 ilədək	72	409
1 ilədən 5 ilədək	20	1,195
5 ilədən çox	-	-
	92	1,604
İcra zəmanətləri		
Çıxılsın – kreditlə bağlı təəhhüdlər üzrə GKZ üçün ehtiyatlar	264,351	201,573
Çıxılsın: icra zəmanətləri üçün ehtiyatlar	(7,316)	(8,352)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (girov çıxıldığdan əvvəl)	932,450	862,756
Çıxılsın – verilmiş zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılan pul vəsaitləri (Qeyd 15)	(35,831)	(42,014)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	896,619	820,742

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il ərzində GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıda təqdim edilir:

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2020-ci ildə GKZ				
Yeni risklər	(3,984)	(4,095)	(273)	(8,352)
Tanınması dayandırılmış və ya müddəti bitmiş risklər (silinmələri çıxmamaqla)	(2,895)	–	–	(2,895)
Mərhələ 1-ə köçürmə	2,286	1,056	273	3,615
Mərhələ 2-ə köçürmə	(1,176)	1,176	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmə	1,882	(1,882)	–	–
Dövrün sonuna GKZ-nin dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülen risklərə təsiri	66	–	(66)	–
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	1,090	(1,289)	(118)	(317)
Məzənnəyə düzəlişlər	154	11	–	165
	121	347	–	468
31 dekabr 2020-ci il	(2,456)	(4,676)	(184)	(7,316)

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il ərzində GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıda təqdim edilir:

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2019-cu ildə GKZ				
Yeni risklər	(2,593)	(1,799)	(795)	(5,187)
Tanınması dayandırılmış və ya müddəti bitmiş risklər (silinmələri çıxmamaqla)	(5,497)	(45)	–	(5,542)
Mərhələ 1-ə köçürmə	1,114	1,112	995	3,221
Mərhələ 2-ə köçürmə	(123)	123	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmə	2,678	(2,678)	–	–
Dövrün sonuna GKZ-nin dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülen risklərə təsiri	294	–	(294)	–
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	137	(148)	21	10
Məzənnəyə düzəlişlər	(105)	(1,019)	–	(1,124)
	111	359	(200)	270
31 dekabr 2019-cu il	(3,984)	(4,095)	(273)	(8,352)

(Məbləğlər min Azerbaycan manatı ilə təqdim edilir)

22. Kredit zərəri üzrə xərc və digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənafət və ya zərər haqqında qeydə alınmış maliyyə alətləri üzrə GKZ xərcləri göstərilir:

	<i>Qeyd</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri		(65)	-	-	(65)
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	70	-	-	70
DÜĞƏD ilə investisiya qiymətli kağızları	7	(3,428)	4	-	(3,424)
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə investisiya qiymətli kağızları	7	(276)	-	-	(276)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	(2,720)	(12,724)	(2,922)	(18,366)
Maliyyə aktivləri üzrə kredit zərəri		(6,419)	(12,720)	(2,922)	(22,061)
Kreditlə bağlı təəhhüdlər	21	1,407	(928)	89	568
Cəmi kredit zərəri üzrə xərc		(5,012)	(13,648)	(2,833)	(21,493)

Digər aktivlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat əlaqəli aktivlərin balans dəyərindən çıxılır. Kreditlə bağlı təəhhüdlər üzrə GKZ üçün ehtiyat öhdəliklərdə qeydə alınır.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənafət və ya zərər haqqında qeydə alınmış maliyyə alətləri üzrə GKZ xərcləri göstərilir:

	<i>Qeyd</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	13	(13)	-	-	(13)
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	(205)	-	-	(205)
DÜĞƏD ilə investisiya qiymətli kağızları	7	(46)	(5)	-	(51)
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə investisiya qiymətli kağızları	7	(150)	-	-	(150)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	(772)	(11,958)	(6,194)	(18,924)
Maliyyə aktivləri üzrə kredit zərəri		(1,186)	(11,963)	(6,194)	(19,343)
Kreditlə bağlı təəhhüdlər	21	(1,502)	(2,655)	722	(3,435)
Cəmi kredit zərəri üzrə xərc		(2,688)	(14,618)	(5,472)	(22,778)

Digər dəyərsizləşmə ehtiyatlarında hərəkətlər aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

	<i>Digər maliyyə aktivləri</i>	<i>İcra zəmanətləri</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2019-cu il			
Xərc	(492) (26) 203	(1,295) (903) -	(1,787) (929) 203
Əvvəller silinmiş məbləğlərin bərpası			
31 dekabr 2019-cu il	(315)	(2,198)	(2,513)
Xərc	(132)	(1,032)	(1,164)
Əvvəller silinmiş məbləğlərin bərpası	37	-	37
31 dekabr 2020-ci il	(410)	(3,230)	(3,640)

23. Xalis haqq və komissiya gəliri

Xalis haqq və komissiya gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:

Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi
Zəmanətlər və akkreditivlər
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar
Diger

Haqq və komissiya gəliri

Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi
Zəmanətlər və akkreditivlər
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar
Diger

Haqq və komissiya xərcləri

Xalis haqq və komissiya gəliri

	2020	2019
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	26,162	18,275
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	15,544	14,801
Zəmanətlər və akkreditivlər	14,643	13,079
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	4,010	2,860
Diger	772	749
Haqq və komissiya gəliri	61,131	49,764
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(19,598)	(16,746)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(3,763)	(3,288)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(2,176)	(1,717)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(979)	(1,337)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(180)	(50)
Diger	(1,935)	(1,004)
Haqq və komissiya xərcləri	(28,631)	(24,142)
Xalis haqq və komissiya gəliri	32,500	25,622

24. İşçilər üzrə xərclər, ümumi və inzibati xərclər

İşçilər üzrə xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

Əmək haqqı və mükafatlar

Sosial siyortə xərcləri

İşçilərlə bağlı digər xərclər

İşçilər üzrə xərclər

Ümumi və inzibati xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Əmək haqqı və mükafatlar	(58,124)	(47,404)
Sosial siyortə xərcləri	(7,430)	(5,294)
İşçilərlə bağlı digər xərclər	(3,723)	(4,870)
İşçilər üzrə xərclər	(69,277)	(57,568)

Xeyriyyə və sponsorluq xərcləri

Peşəkar xidmətlər

Program təminatına çəkilən xərclər

Siyortə

Reklam

Defterxana ləvaziməti

Kommunal xərclər

Mənfəət vergisi istisna olmaqla vergilər

Rabite

Təhlükəsizlik xərcləri

Təmir və texniki xidmət

Mülkiyyətə alınmış girovun dəyərsizləşməsi

Üzvlük haqları

Əməliyyat icarələri

Əyləncə

Nəqliyyat və ezaçıyyət xərcləri

Nəşriyyat xərcləri

Diger xərclər

Ümumi və inzibati xərclər

	2020	2019
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)
Haqq və komissiya xərcləri	(69,277)	(57,568)
Plastik kartlarla əməliyyatlar xidmətinin göstərilməsi	(12,940)	(11,838)
Hesabların açılması və onlara xidmət göstərilməsi	(10,373)	(8,244)
Zəmanətlər və akkreditivlər	(5,075)	(3,837)
Nağd pul ilə aparılan əməliyyatlar	(5,060)	(4,715)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(2,703)	(3,341)
Diger	(1,896)	(959)

25. Risklərin idarə edilməsi

Ön söz

Öz fealiyyətində Qrup müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesleri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Qrupun fealiyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Qrupun hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Qrup kredit riski, likvidlik riski və bazar risklərinə məruz qalır. Bazar riski öz növbəsində ticarət və qeyri-ticarət risklərinə bölünür. Qrup əməliyyat risklərinə də məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesine mühitdə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Qrupun strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

Risklərin idarə olunması strukturu

Risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyəti Müşahidə Şurası daşısa da, risklərin idarə olunması və izlənməsi üçün məsuliyyəti ayrıca müstəqil orqanlar daşıyır.

Müşahidə Şurası

Müşahidə Şurası risklərin idarə olunmasında ümumi yanaşma, risk strategiyaları və prinsiplərinin təsdiq edilməsi üçün məsuliyyətlidir.

Audit Komitəsi

Audit Komitəsi auditin tapşırığı və strategiyasının təsis və tərtib edilməsi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və Daxili Auditin fealiyyətinə nəzarət edir.

İdarə Heyeti

İdarə Heyeti Qrupda ümumi risk prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işləniləb hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyaseti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və müvafiq risk qərarlarını idarə və nəzarət edir.

Risklərin idarə olunması

Risklərin idarə olunması departamenti müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Qrup aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Qrupun maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üçün məsuliyyət daşıyır.

Daxili audit

Daxili audit funksiyası hər il Qrupda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, hem prosedurların münasibliyini, hem də Qrupun prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili Audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Audit Komitəsinə hesabat verir.

Risklərin ölçülmesi və hesabatçılıq sistemləri

Qrupun riskləri həm adı şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri eks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlşlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Qrup baş verəcək ehtimal edilməyən ağır hadisələr əslində baş verdiyi təqdirdə daha pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risklərin monitorinqi və nəzarət edilməsi ilk önce Qrupun müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Qrupun biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Qrupun qəbul etməyi risk seviyyəsini eks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələre yetirilir. Bundan əlavə, Qrup bütün risk və əməliyyat növləri üzrə məcmu risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşımaq qabiliyyətinə nəzarət edir və ölçür.

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənilir. Bu məlumat izahlarla birlikdə İdarə Heyətinə, Risk Komitəsinə və hər bir bölmənin rəhbərini təqdim edilir. Hesabata kredit riskinin ümumi hacmi haqqında məlumat, limitlərdən istisnalar və lикvidlik əmsalları daxil edilir. Hər ay sənaye sahəsi, müştəri və coğrafi risklər kəsiyində risklər haqqında məlumat təqdim edilir. Baş rəhbərlik hər rüb kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmaq zərurətini müəyyən edir. İdarə Heyəti rübdə bir dəfə risklər haqqında etraflı hesabat alır, həmin hesabatda isə Qrupun risklərini qiymətləndirmək və müvafiq qərarlar qəbul etmək üçün bütün zəruri məlumat açıqlanır.

Qrupun bütün seviyyələri üçün risklər haqqında xüsusi hesabatlar hazırlanır və paylanır ki, bütün bölmələr geniş, zəruri və aktual məlumatla tanış olmaq imkanını əldə etsinlər.

İdarə Heyəti və Qrupun bütün digər müvafiq işçilərinin hər gün keçirilən qısa iclaslarında bazar limitlərinin və lикvidliyin dəsteklənməsi, eləcə də risklərlə bağlı digər dəyişikliklər müzakirə olunur.

Risklərin azaldılması

Qrup kredit risklərini azaltmaq üçün girovdan fəal istifadə edir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası

Bu tip risklərin yaranma səbəbləri, biznes tərəfdəşlarının eyni və ya oxşar iş fəaliyyəti ilə məşğul olmasından, iş növünün eyni coğrafi regionda yer almاسından, eyni iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olan, iqtisadi və siyasi şərtlərdən asılı olan və bu səbəbdən müqavilələrdə göstərilmiş şərtlərin pozulma ehtimalını artırın risklər nəzərdə tutulur. Qrupun artan fəaliyyətinin xüsusi coğrafi yerlərdə və sənaye sahələrində konsentrasiyası nisbi həssaslığın yaranmasına səbəb ola bilər.

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Qrup daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan portfellərin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş kredit və müştəri depozitləri üzrə risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Qrupun sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdəşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Bankın zərər çəkməsi riskidir. Qrup kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdəşləri və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Bankın qəbul etməyə hazır olduğu riskin hacmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitoring etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Qrup kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdəşlərinin krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdəşləri üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Qrupa məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımi tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Tərəmə maliyyə alətləri

Tərəmə maliyyə alətlərindən irəli gelən kredit riski hər zaman konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda eks etdirilən müsbət ədalətli dəyəri olanlarla məhdudlaşır.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri

Qrupun müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Qrup tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yaranır. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Qrupu kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentlər, o cümlədən tərəmə alətlər üçün məruz qala biləcəyi maksimal kredit riski, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilmesi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan, daha yaxşı onların balans dəyərləri ilə eks etdirilir.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə qeydə alınanda ədalətli dəyər, dəyərlərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yaranı bilən maksimal riskin hacmini deyil, cari kredit riskinin hacmini eks etdirir.

Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal hacmi haqqında daha etraflı məlumat xüsusi qeydlərde açıqlanır. Girovun və riski azaldan digər mexanizmlərin təsiri 8-ci Qeyddə göstərilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Qrup EFD-yə yaxınlaşmaqla diskont edilmiş, gözlənilən pul vəsaitlərinin çatışmazlığını ölçmək üçün GKZ-ni bir neçə ehtimalla ölçülmüş ssenari əsasında hesablayır. Pul vəsaitlərinin çatışmazlığı müqaviləyə uyğun olaraq şirkətə ödənişləcək pul vəsaitləri ilə müəssisənin əldə etməyi ehtimal etdiyi pul vəsaitləri arasındaki fərqlidir. GKZ hesablamalarının mexanizmi aşağıda təsvir olunur və əsas elementləri aşağıdakılardır:

DE	<i>Defolt ehtimalı</i> müəyyən vaxt cıvarında defoltun mümkünüyünün qiymətləndirilməsidir. Defolt, təhlil edilən müddət ərzində müəyyən anda yalnız müvafiq vəsait daha əvvəl uçtdan çıxarılmamış və hələ də portfelə daxil olanda yaranı biler.
DHRH	<i>Defolt halında riskin həcmi</i> , müqavilədə nəzərdə tutulub-tutulmamasından asılı olmayaraq, əsas və faiz məbleğlərinin qaytarılması, kredit öhdəliyi üzrə gözlənilən vəsaitlərin istifadəsi və yerinə yetirilməmiş ödənişlər üzrə hesablanmış faiz də daxil olmaqla hesabat tarixindən sonra risk həcmində gözlənilən dəyişikliyi nəzərə almaqla gələcək defolt tarixində risk həcminin qiymətləndirilməsidir.
DHZ	<i>Defolt halında zərər müəyyən zaman defolt yarananda əmələ gələn zərərin qiymətləndirilməsidir</i> . Bu, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödənişləcək pul vəsaitləri ilə kreditorun əldə etməyi gözlədiyi (o cümlədən hər hansı girovun realizasiyasından) pul vəsaitləri arasındaki fərqə əsaslanır. Bu, adətən DHZ faizi kimi ifade edilir.

GKZ üzrə ehtiyat aktivin müddəti ərzində yaranması gözlənilən kredit zərərlərinə (aktivin müddəti ərzində gözlənilən kredit zərəri və ya AMəGKZ) əsaslanır. Lakin əmələ gəldiyi andan kredit riskində əhəmiyyətli artım olmadığı hallarda ehtiyat 12 aylıq gözlənilən kredit zərərine (12aGKZ) əsaslanır. 12aGKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə aləti ilə bağlı öhdəliklərin yerinə yetirilməməsindən irəli gələn GKZ-dən ibarət AMəGKZ-nin bir hissəsidir. Həm AMəGKZ, həm də 12aGKZ maliyyə alətinin müvafiq portfelinin xüsusiyyətdən asılı olaraq ya fərdi, ya da məcmu əsasla hesablanır.

Qrup her hesabat dövrünün sonunda, maliyyə alətinin qalan müddəti üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi (defolt) riskindəki dəyişiklikləri nəzərdən keçirməklə, maliyyə aləti üzrə kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli artıb-artmamasının qiymətləndirilməsi siyasetini müəyyən etmişdir. Yuxarıdakı prosesə əsaslanaraq, Qrup kreditləri Mərhələ 1, Mərhələ 2, Mərhələ 3 və AYKD üzrə aşağıdakı kimi qruplaşdırır:

Mərhələ 1:	Kreditlər ilk dəfə tanınanda, Qrup ehtiyatı 12aGKZ əsasında tanır. Mərhələ 1-in kreditlərinə həm də kredit riskinin azaldığı və Mərhələ 2-dən yenidən təsnif edilmiş vəsaitlər daxildir.
Mərhələ 2:	Kredit verildiyi andan etibarən kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artanda Qrup ehtiyatı AMəGKZ üzrə tanır. Mərhələ 2 kreditlərinə həm də kredit riskinin azaldığı və Mərhələ 3-dən yenidən təsnif edilmiş vəsaitlər daxildir.
Mərhələ 3:	Dəyərsizləşmiş hesab olunan kreditlər. Qrup ehtiyatı AMəGKZ üzrə tanır.
AYKD:	Alınmış və ya yaradılmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (AYKD) ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri ilkin tanınmadada ədalətli dəyərlə qeydə alınır və faiz gəliri sonradan krediti nəzərə almaqla düzəliş edilmiş EFD əsasında tanınır. GKZ yalnız gözlənilən kredit zərərlərində sonradan dəyişiklik baş verəndə tanınır və ya ləğv edilir.

Defoltun tərifi və berpa olunma

Borcalan müqavilə ödənişlərini 90 gün gecikdirərsə, Qrup maliyyə alətinin defolt olduğunu və buna görə də GKZ hesablamaları üçün Mərhələ 3-ə (kredit üzrə dəyərsizləşmə) aid olduğunu hesab edir. Gün ərzində tələb olunan ödənişlər fərdi müqavilələrdə göstərildiyi kimi iş gününün bağlanmasına qədər ödənilməyəndə Bank banklardan alınacaq məbleğlərin defolta uğramasını hesab edir və dərhal tədbirlər görür.

Müştərinin defolt vəziyyətində olub-olmamasının keyfiyyət baxımından qiymətləndirilməsi çərçivəsində Qrup ödənişin apanılmayacağını göstərə bilən bir sıra halları da nəzərdən keçirir. Bu cür hadisələr baş verdiğdə, Qrup hadisənin müştərinin defolta uğramış kimi hesab edilmesi və bu səbəbdən GKZ-nin hesablanması üçün Mərhələ 3 kimi qiymətləndirilməsi ilə nəticələnməsi və ya Mərhələ 2-nin məqsədə uyğun olmasını diqqətlə nəzərdən keçirir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Bu cür hadisələrə aşağıdakılardır:

- Defolta uğramış və kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər aşağıdakılardır:
 - Müqavilədə qeyd edilən tarixdən 90 gündən artıq gecikmə ilə əsas məbləğ və/və ya hesablanmış faiz və/və ya hər hansı digər ödənişlə kreditlər;
 - Har bir fərdi restrukturizasiya zamanı müqavilədə qeyd edilən tarixdən 30 gündən az gecikmə (əsas məbləğ və/və ya hesablanmış faiz və/və ya hər hansı digər ödəniş) ilə üç il ərzində 2 dəfə restrukturizasiya olunmuş kreditlər;
 - Restrukturizasiya zamanı portfelin riskə məruz qalan hissəsi 30-a bərabər olan "problemli" restrukturizasiya olunmuş kreditlər; (ilkin olaraq Mərhələ 3), xalis cari dəyər üzrə zərərin restrukturizasiyası 10%-dən artıq olduqda;
 - Rəhbərlik tərəfindən vaxtı keçmiş hesab olunan istənilən kredit (Mərhələ 2-nin meyarlarına cavab verən vaxtı keçmiş kreditlər istisna olmaqla);
 - Borcalanın müflisləşmə, ödəniş qabiliyyətinin olmaması və ya oxşar şəraitdə olacağı/olması barədə məlumatın mövcud olması;
 - Defolta uğramış (Daxili reytinglərə əsaslanan yanaşma və xarici reytingə uyğun olaraq);
 - Eyni borcalanın digər maliyyə alətləri üzrə defolta uğramış.

Ən azı 6 ardıcıl ay ərzində defolt meyarlarından heç birinin qarşılanması zaman maliyyə alətinin "bərpa olunmuş" hesab edilməsi və nəticədə Mərhələ 3-dən xaric yenidən təsnifləşdirilməsi Qrupun siyaseti çərçivəsindədir. Bərpa olunmadan sonra aktivin Mərhələ 2 və ya Mərhələ 1 kimi təsnifləşdirilməsi barədə qərar bərpa olunma zamanı yenilənmiş kredit dərəcəsi və onun ilkin tanınma ilə müqayisədə kredit riskində əhəmiyyətli artımın göstəricisi olub-olmamasından asılıdır.

Daxili reyting və DE-nin qiymətləndirilməsi prosesi

Qrupun Risklərin idarə edilməsi departamenti öz daxili reyting modellərindən istifadə edir. Qrup korporativ borcalanılan Moody's modelinə əsasən qiymətləndirən əsas portfellər üçün ayrıca modelləri istifadə edir. Kiçik və orta müəssisələr və istehlak kreditlərinə daxili dərəcələrdən istifadə etməklə müvafiq olaraq 1-dən 20-dək və 1-dən 4-dək dərəcələr verilir. Modellər həm keyfiyyət, həm kəmiyyət məlumatlarını özündə birləşdirir və borcalana aid məlumatlarla yanaşı, borcalanın davranışına təsir göstərə biləcək əlavə xarici məlumatlardan istifadə edir. Praktiki cəhətdən uyğun olduqda, onlar, həmçinin milli və beynəlxalq xarici reyting agentliklərinin məlumatlarına əsaslanır. Proqnoz məlumatı və 9 sayılı MHBS-ya uyğun riskin mərhələli təsnifləşdirilməsini özündə birləşdirən DE-lər hər bir dərəcə üçün təyin edilir. Bu proses hər bir iqtisadi ssenari üçün uyğun şəkildə təkrar olunur.

Xəzinedarlıq və bankdaxili münasibətlər

Qrupun xəzinedarlıq və bankdaxili münasibətləri və qarşı-tərəfləri maliyyə xidmətləri üzrə təşkilatlar, banklar, broker-dilerler, mübadilə məntəqələri və kliinq-hesablaşma mərkəzlərindən ibarətdir. Bu münasibətlər üçün Qrup maliyyə məlumatları və digər xarici məlumat (məs. xarici reytinglər) kimi ictimaiyyət üçün açıq olan məlumatı təhlil edir və yuxarıdakı cədvəldə göstərildiyi kimi daxili reyting təyin edir.

Korporativ və kiçik biznesin kreditləşməsi

Korporativ kreditlər üçün, borcalanlar Qrupun xüsusi kredit riski ilə məşğul olan işçiləri tərəfindən qiymətləndirilir. Kredit riskinin qiymətləndirilməsi aşağıdakılardan kimi müxtəlif əvvəlki dövrlər üzrə, cari və proqnoz məlumatlarını nəzərə alan kredit qiymətləndirilməsi modelinə əsaslanır:

- Borcalan tərəfindən hazırlanmış proqnozlar və büdcələrlə birlikdə əvvəlki dövrlər üzrə maliyyə məlumatı. Borcalanın maliyyə nəticələrini qiymətləndirmək üçün bu maliyyə məlumatlarına nail olunmuş və gözlənilən nəticələr, ödəmə qabiliyyəti əmsali, likvidlik əmsali və hər hansı digər müvafiq əmsallar daxildir.
- Xarici tərəflərdən alınan ictimaiyyət üçün açıq olan borcalanlara dair məlumatlar. Bu məlumatlara reyting agentlikləri tərəfindən verilmiş xarici reyting dərəcələri daxildir.
- Hər hansı makro-iqtisadi və ya coğrafi məlumat, məs. xüsusi sənaye üzrə müvafiq ÜDM-in artımı və borcalanın fealiyyət göstərdiyi coğrafi seqmentlər.
- Şirkətin fealiyyəti üçün münasib olan borcalanın rəhbərliyinin keyfiyyəti və bacarıqlarına dair istənilən digər əsaslandırmış məlumat.

Reyting əsaslarının mürəkkəbliyi və detallaşdırma dərəcəsi Qrupun risk hacmi və borcalanın mürəkkəbliyi və hacmine əsasən dəyişir. Bəzi daha sadə kiçik biznes kreditləri Qrupun pərakəndə məhsullar üçün modelləri daxilində qiymətləndirilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Istehlak kreditləri

Istehlak kreditlərinə təminatsız fərdi kreditləri kredit kartları və overdraftlar daxildir. Bu məhsullar, həmçinin ipoteka kreditləri və daha sada kiçik biznes kreditləri əsasən borc yükünün gəlirə nisbəti və ödənişin gəlirə nisbəti əmsallarına əsaslanan avtomatlaşdırılmış qiymətləndirmə aleti ilə qiymətləndirilir. Modelərin digər əsas giriş məlumatları ÜDM-in artımı, şəxsi gəlir/əmək haqqı səviyyələrində dəyişikliklər, şəxsi borc öhdəliyidir.

Qrupun daxili kredit reytingi dərəcələri aşağıdakı kimidir:

<i>KOM-lar üçün daxili reyting dərəcələri</i>	<i>Korporativ və maliyyə təşkilatları üçün Moody's-ə əsaslanan daxili/xarici reytinglər</i>	<i>Daxili reytingin təsviri</i>
1	Aaa	
2-4	Aa1-Aa3	Yüksək reyting
5-7	A1-A3	
8-10	Baa1-Baa3	
11-13	Ba1-Ba3	Standart reyting
14-16	B1-B3	
17-19	Caa1-Caa3	Standartdan aşağı reyting
20	Ca	
Defolt	C	Dəyərsizmiş

Kreditlər üçün daxili reyting kəmiyyət və keyfiyyət amillərinə əsaslanır. Yüksək reyting Mərkəzi Bank, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və digər pul vəsaitləri ilə təmin edilmiş maliyyə aktivləri üçün istifadə edilir.

Defolt halında risklərin həcmi

Defolt halında risklərin həcmi (DHRH) dəyərsizləşmənin hesablanması məruz qalan və həm müştərinin defoltla yaxınlaşdıqda risk həcminin artırılması qabiliyyəti, həm də potensial əvvəlcədən ödəmələrə ünvanlanan maliyyə alətlərinin ümumi balans dəyərindən ibarətdir. Mərhələ 1-ə aid edilən kredit üzrə GKZ-ni hesablaşdırmaq üçün, Qrup 12aGKZ-nin hesablanması üçün 12 ay erzində mümkün defolt hallarını qiymətləndirir. Mərhələ 2 və Mərhələ 3-ə aid edilən maliyyə aktivləri üçün defolt halında risklərin həcmi alətlərin müddəti ərzində baş verən hadisələr üçün nəzərə alınır.

Qrup GKZ-ləri mümkün risk həcmərinin nəticələrinin diapazonunu modeləşdirərək çox hissəli ssenarilərə uyğun şəkildə müxtəlif vaxtlarda müəyyən edir. Daha sonra 9 sayılı MHBS üzrə DE Qrupun modellərinin nəticələrinə əsasən hər bir iqtisadi ssenari üçün təyin olunur.

Defolt halında zərər

Korporativ kreditləşmə aktivləri üçün, DHZ-nin dəyərləri yarımlı iddən bir qiymətləndirilir.

Kredit riskinin qiymətləndirilmesi müəyyən DHZ dərəcəsi ilə nəticələnən standartlaşdırılmış DHZ-nin qiymətləndirilmesi modelinə əsaslanır. Bu DHZ dərəcələri hər hansı saxlanılan girovdan bərpə olunması və ya realizə ediləsi gözlənilən məbləğlə müqayisədə gözlənilən DHRH-i nəzərə alır.

Uyğun olduqda, maliyyə alətlərinin hər bir qrupu üçün 9 sayılı MHBS üzrə DHZ-i müəyyən etmək son məlumat istifadə edilir. Proqnoz məlumatlarının qiymətləndirilməsi zamanı, gözlənti müxtəlif ssenarilərə əsaslanır. Əsas giriş məlumatlarının nümunələrinə ipoteka kreditləri üçün əmlak qiymətləri daxil olmaqla girovların dəyəri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusu və qrupda zərərlərin göstəricisi olan digər faktorlarda dəyişikliklər daxildir.

Qrup gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin qiymətləndirilməsinə uyğun olan əsas parametrlərə əsaslanaraq pərakəndə kreditləşmə məhsullarını dəha kiçik oxşar portfellər üzrə seqmentləşdirir. Tətbiq edilən məlumatlar əvvəlk dövrlər üzrə toplanmış zərər haqqında məlumatlara əsaslanır və dəha geniş əməliyyat xüsusiyyətlərinin toplusunu (məs. məhsulun növü) və borcalanın xüsusiyyətlərini əhatə edir.

DHZ dərəcələri hər bir aktiv sinfinin Mərhələ 1, Mərhələ 2, Mərhələ 3 və AYKD seqmenti üçün qiymətləndirilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Kredit riskində əhəmiyyətli artım

Qrup GKZ-yə məruz qalan aktivlərə davamlı şəkildə nəzarət edir. Aletin və ya aletlər portfelinin 12aGKZ və ya AMəGKZ-yə məruz qalıb-qalmamasını müəyyən etmək üçün Qrup ilkin tanınmadan sonra kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmamasını qiymətləndirir.

Müştərinin/obyektin gözləmə siyahısına daxil edilməsi və ya kredit hadisəsi səbəbindən hesabın restrukturizasiya olunması kimi aktiv üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli artmasına tekan vermək üçün Qrup həmçinin ikinci dərəcəli keyfiyyət metodunu tətbiq edir. Bəzi hallarda, Qrup həmçinin yuxarıda "Defoltun tərif" bölməsində izah edilən hadisələri defoltun əksi kimi kredit riskində əhəmiyyətli artım kimi nəzərə ala bilər. Kredit dərəcələrində dəyişikliyə baxmayaraq, müqavilə üzrə ödənişlərdə 30 gündən artıq gecikmə olarsa, kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmış hesab olunur.

Eyni aktivlər qrupu üçün GKZ-ləri məcmu şəkildə qiymətləndirdikdə, Qrup ilkin tanınmadan sonra kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmamasını qiymətləndirmək üçün eyni prinsiplərdən istifadə edir.

Məcmu əsasla qiymətləndirilən maliyyə aktivlərinin qruplaşdırılması

Aşağıdakı amillərdən asılı olaraq, Qrup GKZ-ləri məcmu və ya fərdi əsasla hesablayır.

Qrupun GKZ-ni fərdi əsasla qiymətləndirdiyi aktiv siniflərinə aşağıdakılardan daxildir:

- Korporativ və kiçik biznes kreditləri üçün DE;
- Əvvəlcədən müəyyənleşdirilmiş həddən yuxarı olan və girov qoyulmuş Mərhələ 3-ə aid edilən korporativ və kiçik biznes kreditləri üçün DHZ.

Qrupun GKZ-ni məcmu əsasla qiymətləndirdiyi aktiv siniflərinə aşağıdakılardan daxildir:

- Bütün tələbat və ipoteka kreditləri üçün DE və DHZ;
- Mərhələ 1 və Mərhələ 2-yə aid edilən korporativ və kiçik biznes kreditləri üçün DHZ;
- Əvvəlcədən müəyyənleşdirilmiş həddən yuxarı olmayan və girov qoyulmamış Mərhələ 3-ə aid edilən korporativ və kiçik biznes kreditləri üçün DHZ.

Proqnoz məlumatı və müxtəlif iqtisadi ssenarilər

GKZ modellərində, Qrup aşağıda göstərilən iqtisadi giriş məlumatları kimi proqnoz məlumatının geniş diapazonuna əsaslanır:

- ÜDM-in artım dərəceləri;
- Inflyasiya;
- Monetar siyaset dərəcəsi;
- Real və nominal effektiv mübadilə məzənnələrinin dinamikası;
- Daşınmaz əmlakın qiyməti.

GKZ-lərin hesablanması üçün istifadə edilən giriş məlumatları və modellər maliyyə hesabatlarının tarixinə bazarın bütün amillərini əhatə etmir. Bunu əks etdirmək üçün, bu cür ferqlər əhəmiyyətli olduqda keyfiyyət düzəlişləri və ya təsnifat meyarları müvəqqəti düzəlişlər kimi edilir.

Qrup proqnoz məlumatını üçüncü tərəf mənbələrindən əldə edir (xarici reytinq agentlikləri, hökumət orqanları, məs. mərkəzi banklar və xarici maliyyə təşkilatları). Bankın kredit riski departamentinin ekspertləri çox hissəli ssenarilərə tətbiq edilən çəkiləri müəyyən edir. Əsas proqnoz iqtisadi dəyişkən göstəricilər/fərziyyələr GKZ hesablanması üçün her bir iqtisadi ssenaridə istifadə edilir.

Maliyyə aletləri ədalətli dəyərlər qeydə alınanda aşağıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yaranaca bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi eks etdirir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Maliyyə aktivlərinin siniflər üzrə kredit keyfiyyəti

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Qrupun daxili kredit reytingləri ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə Qrupun kredit reytingi sisteminiə əsaslanaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

	Qeydlər	Yüksək reyting	Standart reyting	Qeyri-standart reyting	Dəyərsiz- laşmış	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitləri istisna olmaqla)	5	Marhələ 1	1,071,046	64,068	-	1,135,114
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	Marhələ 1	195,288	242,640	5,001	442,929
		Marhələ 3	-	-	-	13,981
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	Marhələ 1	159,506	1,118,096	157,223	1,434,825
		Marhələ 2	424,006	243,909	419,746	1,087,661
		Marhələ 3	-	-	-	160,370
İnvestisiya qiymətli kağızları:	7	Marhələ 1	1,381,311	213,502	635	1,595,448
- DÜĞƏD ilə			-	-	-	51,137
- Amortizasiya hesablanmış dəyərlər		Marhələ 1	7,556	287,079	6,787	301,422
Istifadə edilməmiş kredit xətləri	21	Marhələ 2	34	18,271	11,531	29,836
		Marhələ 3	-	-	-	291
Akkreditivlər	21	Marhələ 1	5,560	12,117	958	18,635
		Marhələ 2	1,921	3,791	351	6,063
Verilmiş zəmanətlər	21	Marhələ 1	90	228,284	6,549	234,923
		Marhələ 2	170	45,315	40,695	86,180
		Marhələ 3	-	-	-	1,203
Diger maliyyə aktivləri	13	Marhələ 1	-	28,592	-	28,592
Cəmi			3,246,488	2,556,801	649,476	175,845
						6,628,610

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatmış il üzrə Qrupun kredit reytingi sisteminiə əsaslanaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

	Qeydlər	Yüksək reyting	Standart reyting	Qeyri-standart reyting	Dəyərsiz- laşmış	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitləri istisna olmaqla)	5	Marhələ 1	897,217	192,981	-	1,090,198
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	Marhələ 1	267,301	313,926	29,514	610,741
		Marhələ 2	-	-	14,214	14,214
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	Marhələ 1	392,613	1,125,719	84,864	1,603,196
		Marhələ 2	39,296	236,529	322,267	598,092
		Marhələ 3	-	-	-	162,621
İnvestisiya qiymətli kağızları:	7	Marhələ 1	936,768	168,427	-	1,105,195
- DÜĞƏD ilə		Marhələ 2	-	-	583	583
- Amortizasiya hesablanmış dəyərlər		Marhələ 1	-	38,812	-	38,812
Istifadə edilməmiş kredit xətləri	21	Marhələ 1	21,312	149,191	16,053	186,556
		Marhələ 2	-	23,123	6,738	29,861
Akkreditivlər	21	Marhələ 1	-	-	-	-
		Marhələ 2	13,495	10,774	205	24,474
Verilmiş zəmanətlər	21	Marhələ 1	841	657	17	1,515
		Marhələ 2	12,179	338,006	13,497	363,682
		Marhələ 3	2,110	31,652	29,308	63,070
Diger maliyyə aktivləri		Marhələ 1	-	-	-	971
Cəmi	13		-	10,277	-	10,277
			2,583,132	2,640,074	517,260	163,592
						5,904,058

Müştərilərə kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat ilə bağlı daha ətraflı məlumat 8-ci Qeyddə göstərilir.

Maliyyə zəmanətləri, istifadə edilməmiş kredit xətləri və akkreditivlər kreditlərə eyni qaydada qiymətləndirilir və ehtiyat ayrılır. Bax Qeyd 22.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Qrupun pul aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi cəmləşmə belədir:

	2020			2019				
	Azərbaycan Respublikası	İET	MDB və diger qeyri-İET dövlətləri	Cəmi	Azərbaycan Respublikası	İET	MDB və diger qeyri-İET dövlətləri	Cəmi
Maliyyə aktivləri								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	729,598	447,786	23,160	1,200,544	633,113	473,933	78,793	1,185,839
Ticarət olymatlı kağızları	-	-	-	-	-	-	-	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	53,520	372,133	30,772	456,425	70,974	503,913	49,507	624,394
İnvestisiya olymatlı kağızları	1,309,287	219,764	120,385	1,649,436	676,754	381,513	88,086	1,146,353
Tərəmə maliyyə aktivləri	1,300	6,468	157	7,925	121	86	250	457
Müşterilərə verilmiş kreditlər	2,108,201	270,324	230,293	2,608,818	1,822,674	239,632	234,682	2,296,988
Diger maliyyə aktivləri	23,838	4,344	-	28,182	7,276	2,686	-	9,952
	<u>4,225,744</u>	<u>1,320,819</u>	<u>404,767</u>	<u>5,951,330</u>	<u>3,210,912</u>	<u>1,601,763</u>	<u>451,318</u>	<u>5,263,993</u>
Maliyyə öhdəlikləri								
Banklar və dövlət fondları qrşısında öhdəliklər	1,038,127	29,301	73,124	1,140,552	727,535	86,908	47,700	862,143
Müşterilər qrşısında öhdəliklər	4,013,918	15,818	61,643	4,091,379	3,689,076	9,395	90,470	3,788,941
Diger borc öhdəlikləri	-	4,058	-	4,058	-	-	-	-
Tərəmə maliyyə öhdəlikləri	6,354	736	332	7,422	-	-	137	137
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	149,137	-	-	149,137	133,797	2,234	-	136,031
Subordinasiyalı borclar	27,165	-	-	27,165	27,111	-	-	27,111
İcarə öhdəlikləri	7,831	41	5,467	13,339	6,188	40	3,309	9,537
Diger maliyyə öhdəlikləri	14,927	4,629	1,329	20,885	3,887	3,998	1,007	8,892
	<u>5,257,459</u>	<u>54,583</u>	<u>141,895</u>	<u>5,453,937</u>	<u>4,587,594</u>	<u>102,575</u>	<u>142,623</u>	<u>4,832,792</u>
Xalis aktivlər(öhdəliklər)	(1,031,715)	1,266,236	262,872	497,393	(1,376,682)	1,499,188	308,595	431,201

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adı və ya fövgələdə şəraitdə ödəniş tarixində Qrupun ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik mövcud minimal bank emanatları məbləğindən əlavə müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrini təmin etmişdir və bundan əlavə likvidliyi nəzərə almaqla aktivləri idarə edir və gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Bu proses gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin qiymətləndirilməsini və tələb olunduqda əlavə maliyyələşdirmə əldə etmək üçün istifadə edilə bilən yüksək keyfiyyətli təminatın mövcudluğunu daxil edir.

Qrup pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satılıb bilən yüksək tələbatlı növbə-növ aktivlər portfelinə sahibdir. Bundan əlavə, Qrup ARMB, GMB və Bank Tənzimlənməsi və Nəzarəti Agentliyindən ("BTNA") mütləq ehtiyat yerləşdirmiş və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri emanatlarının səviyyəsindən asılıdır.

Likvidlik vəziyyəti Qrup tərəfindən Bankın təyin etdiyi müəyyən likvidlik əmsallarına əsaslanır. 31 dekabr tarixində bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2020, %	2019, %
Ani likvidlik əmsali (ARMB minimum 30% tələb edir) (bir gün ərzində alınacaq və ya satılacaq aktivlər / tələb əsasında ödənilən öhdəliklər)	66	64

Likvidlik mövqeyi PASHA Bank Georgia tərəfindən ilk növbədə GMB tərəfindən təyin edilmiş müəyyən likvidlik əmsalları əsasında fərdi qaydada qiymətləndirilir və idarə edilir.

	2020, %	2019, %
Likvidliyin ödənilməsi əmsali (GMB xarici valyuta üçün minimum 100% və milli valyuta üçün minimum 75% tələb edir) (yüksek keyfiyyətli likvid aktivlər / xalis pul vəsaitlərinin xərclənməsi)		

Xarici valyuta	160	156
Birgə	140	140

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)

	2020, %	2019, %
Xalis sabit maliyyələşdirmə əmsalı (sabit əmsal GMB tərəfindən tələb olunur) (mövcud sabit maliyyələşdirmə məbləği / tələb olunan sabit maliyyələşdirmə məbləği)	127	125

	2020, %	2019, %
Orta likvidlik əmsalı (1 yanvar 2020-ci ildən tələb edilmiş, monitoring məqsədləri üçün saxlanılır) (likvid aktivlərin orta həcmi / likvid öhdəliklərin orta həcmi)	39	52

31 dekabr 2020-ci ildə PASHA Yatırım Bankası A.S.-nın BTNA tərəfindən təyin edilmiş tələblər əsasında likvidlik əmsali 223% (31 dekabr 2019-cu il: 663%) olmuşdur. BTNA tərəfindən tələb edilən minimal likvidlik səviyyəsi 100% təşkil edir.

Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili

Aşağıdakı cədvəldə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Qrupun 31 dekabr tarixinə maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbinin mümkün olan ən tez tarixdə verilmiş hesab olunur. Bununla bərabər Qrup gözləyir ki, müştərilərin çoxu Qrup ödənişi aparmalı olduğu ən tez tarixdə ödənişi tələb etməyəcək və cədvəl keçmiş müddətlər üçün emanətlərin tələb edilməsi haqqında məlumat əsasında Qrupun hesablaşdırılmış pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirir.

Maliyyə öhdəlikləri	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi 2020
31 dekabr 2020-ci il					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	411,336	151,695	520,447	102,084	1,185,562
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	2,804,818	501,225	767,868	129,942	4,203,853
Digər borc öhdəlikləri	4,058	195	-	-	4,253
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	1,290	46,308	109,025	-	156,623
Subordinasiyalı borclar	140	1,141	23,628	7,442	32,351
Xalis ödənilmiş törəmə maliyyə öhdəlikləri	334	-	-	-	334
Ümumi ödənilmiş törəmə maliyyə öhdəlikləri:					
- Ödəniləcək müqavilə öhdəlikləri	47,057	36,970	343,551	-	427,578
- Alınacaq müqavilə öhdəlikləri	(47,358)	(39,716)	(343,956)	-	(431,030)
Icarə öhdəlikləri	1,539	4,617	5,589	2,412	14,157
Digər maliyyə öhdəlikləri	20,885	-	-	-	20,885
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	3,244,099	702,435	1,426,152	241,880	5,614,566

Maliyyə öhdəlikləri	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi 2019
31 dekabr 2019-cu il					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	305,356	79,729	416,168	97,680	898,933
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	2,802,903	592,092	351,914	98,453	3,845,362
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	3,425	3,502	140,590	-	147,517
Subordinasiyalı borclar	281	1,104	24,621	9,792	35,798
Xalis ödənilmiş törəmə maliyyə öhdəlikləri	137	-	-	-	137
Ümumi ödənilmiş törəmə maliyyə öhdəlikləri:					
- Ödəniləcək müqavilə öhdəlikləri	21,059	27,370	315,375	-	363,804
- Alınacaq müqavilə öhdəlikləri	(20,948)	(28,604)	(315,624)	-	(365,176)
Icarə öhdəlikləri	1,471	4,338	4,582	108	10,499
Digər maliyyə öhdəlikləri	8,892	-	-	-	8,892
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	3,122,576	679,531	937,626	206,033	4,945,766

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş müddəti tamamlanmış kreditlə bağlı təəhhüdləri göstərilir:

	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Qeyri-müəyyən	Cəmi
31 dekabr 2020-ci il	390,667	199,097	88,789	-	-	678,553
31 dekabr 2019-cu il	289,663	225,598	121,367	-	33,501	670,129

Qrup gözləyir ki, potensial öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayıcaq.

Qrupun öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyəti müəyyən müddət ərzində aktivlərin ekvivalent məbləğini reallaşdırmaq qabiliyyəlindən asılıdır. Bir il müddətində aidiyəti olan şəxslərin təşkilatlarından alınmış iri əmanətlərin cəmləşməsi mövcuddur. Bu vəsaitlərin iri məbləğdə çıxarılması Qrupun əməliyyatlarına mənfi təsir göstərə bilər.

Rəhbərlik hesab edir ki, yaxın gələcəkdə Qrupun maliyyələşdirməsi həmin səviyyədə saxlanacaq və bu vəsaitləri çıxarmaq zərurəti yaranarsa, Qrup əvvəlcədən bildiriş alacaq və lazımi ödənişləri aparmaq məqsədilə tez satılan aktivlərini sata biləcək.

Ödəmə müddətlərində fərqlərin təhlili cari hesablarda tarixi sabitliyi eks etdirmir. Onların ödənilməsi tarixən yuxandakı cədvəllərdə göstərilən müddətlərdən daha uzun müddətdə aparılmışdır. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə üç aydan az müddət ərzində ödənilməli məbləğlərə daxil edilmişdir.

Müşterilərə ödəniləcək məbləğlərə fiziki şəxslərin müddəti əmanətləri daxildir. Qanunvericiliyə uyğun olaraq Qrup bu depozitləri əmanətçinin tələbi ilə qaytarmağa borcludur.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlığı və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuzu xələf vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə getirib çıxara bilər. Qrup bütün əməliyyat risklərinin aradan götürüləməsi güman edə bilməz, lakin Qrup bu riskləri nəzarət sistemi və potensial risklərin izlenməsi və onlarla bağlı tədbirlərin görülməsi yolu ilə idarə edə bilər. Nəzarət sisteminə vəzifələrin səmərəli bölünməsi, daxil olma, təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyatın təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin ədaləti dəyerini faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri və pay alətlərinin qiymətləri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd etməsi riskidir. Qrup bazar riskini həssaslıq təhlilindən istifadə etməklə idarə edir. Qrupun iri bazar riski təmərküzləri yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə aktivlərinin ədaləti dəyerinin və ya gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin faiz dərəcəsinin artması/azalması nəticəsində ucuzlaşması/bahalaşması riskidir.

Cari ilin menfəətinin həssaslığı 31 dekabr 2019-cu il tarixinə dəyişen faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri əsasında hesablanmış bir il üçün xalis faiz gəliri üzrə faiz dərəcəsində ehtimal edilən dəyişikliklərin təsiridir. 31 dekabr 2019-cu il və 2018-ci il tarixlərinə Qrupun əhəmiyyətli məbləğdə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri mövcud deyil.

Valyuta riski

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyerinin xarici valyuta dərəcelərində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. Qrup yerli qaydalara uyğun olaraq valyuta pozisiyaları üzrə limitlər müəyyən etmişdir. Pozisiyalara gündəlik monitoring edilir.

Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi komitəsi valyuta riskini yerli valyutanın devalvasiyasının və digər makroiqtisadi göstəricilərin qiymətləndirilmiş əsasında açıq valyuta vəziyyətini idarə etməklə idarə edir. Bu Qrupa valyuta dərəcelərinin milli valyutaya qarşı əhəmiyyətli dəyişməsindən zərərləri minimallaşdırmaq imkanını verir. Yerli tənzimləyicilərin tələblərinə uyğunlaşmaq məqsədilə xəzinədarlıq Qrupun açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitoringini həyata keçirir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Valyuta riski (davamı)

31 dekabr 2020-ci ilde Qrupun xarici valyuta riskinə məruz qalması aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Gürcüstan larişi	Türk lirası	Digər valyuta	2020-ci il cəmi
Maliyyə aktivləri							
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	391,387	570,750	214,314	4,347	6,848	12,898	1,200,544
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	36,940	250,304	149,535	-	488	19,158	456,425
İnvestisiya qiymətli kağızları	1,013,840	601,959	9,748	16,843	7,046	-	1,649,436
Törəmə maliyyə aktivləri	892	6,253	6	128	114	532	7,925
Müşterilərə verilmiş kreditlər	1,146,285	815,756	416,926	48,717	92,769	88,365	2,608,818
Digər maliyyə aktivləri	19,540	2,866	1,283	3	4,345	145	28,182
Cəmi maliyyə aktivləri	2,608,884	2,247,888	791,812	70,038	111,610	121,098	5,951,330
Törəmə alətlərin təsiri	19,172	191,902	170,020	4,424	2,745	89,452	477,715
Maliyyə öhdəlikləri							
Banklar və dövlət fondları arasında öhdəliklər	621,499	282,838	104,625	13,500	29,558	88,532	1,140,552
Müşterilər arasında öhdəliklər	1,689,100	1,750,401	598,537	17,557	4,145	31,639	4,091,379
Digər borc öhdəlikləri	-	1,181	-	-	2,877	-	4,058
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	-	6,703	-	160	27	532	7,422
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	142,398	6,739	-	-	-	149,137
Subordinasiyalı borclar	-	27,165	-	-	-	-	27,165
İcara öhdəlikləri	7,422	5,758	-	118	41	-	13,339
Digər maliyyə öhdəlikləri	13,240	1,077	1,495	448	4,582	43	20,885
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,331,261	2,217,521	711,396	31,783	41,230	120,746	5,453,937
Törəmə alətlərin təsiri	-	86,452	181,641	10,709	5,253	86,928	370,983
Törəmə alətlərin təsirindən sonra xalis mövqə	296,795	135,817	68,795	31,970	67,872	2,876	604,125

31 dekabr 2019-cu ilde Qrupun xarici valyuta riskinə məruz qalması aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Gürcüstan larişi	Türk lirası	Digər valyuta	2019-cu il cəmi
Maliyyə aktivləri							
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	461,280	452,908	149,909	14,940	43,127	63,675	1,185,839
Ticarət qiymətli kağızları	-	-	-	-	-	-	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	48,327	443,009	133,058	-	-	-	624,394
İnvestisiya qiymətli kağızları	527,330	485,076	114,456	14,873	4,618	-	1,146,353
Törəmə maliyyə aktivləri	169	47	-	241	-	-	457
Müşterilərə verilmiş kreditlər	866,769	918,023	306,609	63,296	57,456	84,835	2,296,988
Digər maliyyə aktivləri	1,616	4,722	860	3	2,687	74	9,962
Cəmi maliyyə aktivləri	1,905,491	2,303,785	704,892	93,353	107,888	148,584	5,263,993
Törəmə alətlərin təsiri	-	112,407	-	7,745	-	-	120,152
Maliyyə öhdəlikləri							
Banklar və dövlət fondları arasında öhdəliklər	360,997	276,271	110,467	7,772	21,570	85,066	862,143
Müşterilər arasında öhdəliklər	1,335,710	1,804,717	538,325	45,203	2,981	62,005	3,788,941
Digər borc öhdəlikləri	-	-	-	-	-	-	-
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	-	135	-	-	-	2	137
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	127,691	6,106	-	2,234	-	136,031
Subordinasiyalı borclar	-	27,111	-	-	-	-	27,111
İcara öhdəlikləri	5,632	3,692	-	173	40	-	9,537
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,616	1,507	1,183	590	3,953	43	8,892
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	1,703,955	2,241,124	656,081	53,738	30,778	147,116	4,832,792
Törəmə alətlərin təsiri	-	6,809	-	-	3,388	551	10,748
Törəmə alətlərin təsirindən sonra xalis mövqə	201,536	168,259	48,811	47,360	73,722	917	540,605

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Valyuta riski (davamı)

Valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəllər 31 dekabrda Qrupun monetar aktivləri və öhdəlikləri üzrə əhəmiyyətli riskə məruz qaldığı valyutalar göstərilir. Təhlil, bütün digər göstəricilərin sabit qalması şəti ilə, valyuta dərəcəsinin AZN-ə qarşı məntiqi dərəcədə mümkün olan hərəkətinin konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabata təsirini hesablayır. Həssaslıq təhlilinə yalnız xarici valyuta ilə ifadə edilmiş mövcud monetar maddələr daxildir və onların dövrün sonunda çevrilməsi zamanı valyuta məzənnələrinde müəyyən edilmiş dəyişiklik edilir. Həssaslıq təhlilinə xarici kreditlər, eləcə də kreditin verildiyi valyuta kredit verənin və ya borc alanın valyutasından fərqli olanda, Qrup daxilində xarici əməliyyatlara kreditlər daxildir. Kapitala təsir konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabata və ya kapitalda potensial xalis azalma, müsbət məbləğ konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda və ya kapitalda potensial xalis artma, müsbət isə xalis potensial artma eks etdirir. 31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə aktivlərin dəyərləri əsasında vergidən əvvəlki mənfəətə təsir:

	2020		2019	
	ABŞ dolları / AZN +20%	ABŞ dolları / AZN -3%	ABŞ dolları / AZN +10%	ABŞ dolları / AZN -3%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	27,163	(4,075)	16,826	(5,048)
	2020	2019		
	Avro/AZN +22%	Avro/AZN -10%	Avro/AZN +10%	Avro/AZN -6%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	15,135	(6,880)	4,881	(2,929)
	2020	2019		
	Gürcüstan ləri / AZN +15%	Gürcüstan ləri / AZN -15%	Gürcüstan ləri / AZN +15%	Gürcüstan ləri / AZN -15%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	4,796	(4,796)	7,104	(7,104)
	2020	2019		
	Türk lirası / AZN +15%	Türk lirası / AZN -17%	Türk lirası / AZN +15%	Türk lirası / AZN -17%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	10,181	(11,538)	11,058	(12,532)

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Ədalətli dəyər iyerarxiyası

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini qiymətləndirmə mexanizmləri ilə müəyyən etmək və açıqlamaq üçün Qrup aşağıdakı iyerarxiyadan istifadə edir:

- Səviyyə 1: oxşar aktiv və öhdəliklər üçün feal bazarda müəyyən edilmiş (düzəliş edilməmiş) qiymətlər;
- Səviyyə 2: uçota alınmış ədalətli dəyərə əhəmiyyətli təsir göstərən, birbaşa və ya dolayı yolla bazarda müşahidə edilən ilkin məlumatlardan istifadə edən digər mexanizmlər;
- Səviyyə 3: uçota alınmış ədalətli dəyərə əhəmiyyətli təsir göstərən, müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan ilkin məlumatlardan istifadə edən mexanizmlər.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)

Ədalətli dəyəri açıqlamaq üçün Qrup aktiv və öhdəliklərin sınıflarını aktiv və ya öhdəliyin təbəti, xüsusiyyətləri və riskləri və ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri əsasında müəyyən etmişdir:

	Qiymətləndirmə tarixi	Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			Cəmi
		Aktiv bazarlarda qeydiyyata alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	
Ədalətli dəyəri ilə ölçülen aktivlər					
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜĞƏD ilə ölçülen	31 dekabr 2020-ci il	213,771	1,383,442	–	1,597,213
İnvestisiya qiymətli kağızları – MZƏD ilə ölçülen		339	1,368	–	1,707
Törəmə maliyyə aktivləri	31 dekabr 2020-ci il	–	7,925	–	7,925
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2020-ci il	1,200,544	–	–	1,200,544
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2020-ci il	–	456,425	–	456,425
Amortizasiya hesablanmış dəyərlər ölçulen investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2020-ci il	28,041	–	24,399	52,440
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2020-ci il	–	–	2,599,116	2,599,116
İnvestisiya əmlakı	31 dekabr 2020-ci il	–	–	36,857	36,857
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2020-ci il	–	–	28,182	28,182

	Qiymətləndirmə tarixi	Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			Cəmi
		Aktiv bazarlarda qeydiyyata alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	
Ədalətli dəyəri ilə ölçülen öhdəliklər					
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2020-ci il	–	7,422	–	7,422
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2020-ci il	–	1,154,532	–	1,154,532
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2020-ci il	–	–	4,089,046	4,089,046
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2020-ci il	–	149,971	–	149,971
Digər borc öhdəlikləri	31 dekabr 2020-ci il	–	–	4,058	4,058
Subordinasiyalı borçlar	31 dekabr 2020-ci il	–	–	27,165	27,165
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2020-ci il	–	–	20,885	20,885

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)

	Qiymətləndirmə tarixi	Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			Cəmi
		Aktiv bazarlarda qeydiyyata alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	
Ədalətli dəyəri ilə ölçülen aktivlər					
Ticarət qiymətli kağızları	31 dekabr 2019-cu il	-	-	-	895
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜĞƏD ilə ölçülen Törəmə maliyyə aktivləri	31 dekabr 2019-cu il	168,561	939,406	-	1,107,967
		-	457	-	457
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vasitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2019-cu il	1,185,839	-	-	1,185,839
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2019-cu il	-	624,394	-	624,394
Amortizasiya hesablanmış dəyərlərə ölçülen investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2019-cu il	24,143	-	15,830	39,973
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2019-cu il	-	-	2,271,826	2,271,826
İnvestisiya əmlakı	31 dekabr 2019-cu il	-	-	43,202	43,202
Diger maliyyə aktivləri	31 dekabr 2019-cu il	-	-	9,962	9,962
Ədalətli dəyərin Ölçülməsi Üçün İstifadə Edilən Göstəricilər					
	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyata alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyəri ilə ölçülen öhdəliklər					
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2019-cu il	-	137	-	137
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2019-cu il	-	862,071	-	862,071
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2019-cu il	-	-	3,789,139	3,789,139
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2019-cu il	-	137,580	-	137,580
Subordinasiyalı borçlar	31 dekabr 2019-cu il	-	-	27,111	27,111
Diger maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2019-cu il	-	-	8,892	8,892

26. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Ədalətli dəyərlə eks etdirilməmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıda Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərlə eks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri sınıflar üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərləri təqdim edilmişdir:

	Balans dəyəri 2020-ci il	Ədalətli dəyər 2020-ci il	Tanınmamış gəlir/(zərər) 2020-ci il	Balans dəyəri 2019-cu il	Ədalətli dəyər 2019-cu il	Tanınmamış gəlir/(zərər) 2019-cu il
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,200,544	1,200,544	-	1,185,839	1,185,839	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	456,425	456,425	-	624,394	624,394	-
Amortizasiya hesablanmış dəyərə investisiya qiymətləi kağızları	50,516	52,440	1,924	38,386	39,973	1,587
Müşterilərə verilmiş kreditlər	2,608,818	2,599,116	(9,702)	2,296,988	2,271,826	(25,162)
Diger maliyyə aktivləri	28,182	28,182	-	9,962	9,962	-
Maliyyə öhdəlikləri						
Banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklər	1,140,552	1,154,532	(13,980)	862,143	862,071	72
Müşterilər qarşısında öhdəliklər	4,091,379	4,089,046	2,333	3,788,941	3,789,139	(198)
Diger borc öhdəlikləri	4,058	4,058	-	-	-	-
Subordinasiyalı borclar	27,165	27,165	-	27,111	27,111	-
Buraxılmış borc qiymətləi kağızları	149,137	149,971	(834)	136,031	137,580	(1,549)
Diger maliyyə öhdəlikləri	20,885	20,885	-	8,892	8,892	-
Realizasiya edilməmiş ədalətli dəyərdə cəmi tanınmamış dəyişiklik			<u>20,559</u>			<u>(19,930)</u>

Qiymətləndirmə texnikaları və fərziyyələri

Aşağıda maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərlə eks etdirilmiş aktivlər və öhdəliklərin və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ədalətli dəyərlə ölçülməmiş, lakin ədalətli dəyəri açıqlanmış maddələrin ədalətli dəyərlərini müəyyən etmək üçün istifadə edilən metodologiya və fərziyyələr təsvir olunur.

Ədalətli dəyərləri balans dəyərlərinə təxmin etmək bərabər olan aktivlər

Tez satılı bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu fərziyyə tələbli depozitlərə və xüsusi bitmə müddəti olmayan emanət hesablarına da tətbiq edilir.

Törəmə alətlər

Bazarda müşahidə olunan giriş məlumatları əsasında qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə qiymətləndirilən törəmə alətlər əsasən faiz dərəcəsi svopları, valyuta forward müqavilələri və valyuta svop müqavilələridir. Ən çox tətbiq olunan qiymətləndirmə metodlarına cari dəyər hesablamalarından istifadə etməklə forward qiymətinin müəyyən edilməsi və svop modelləri daxildir. Modeller qarşı tərəflərin kredit ödəmə qabiliyyəti, valyuta spotu, forward dərəcələri və faiz dərəcəsi ayrıları də daxil olmaqla müxtəlif giriş məlumatlarının istifadə edilmesini nəzərdə tutur. Bazarda müşahidə olunmayan əhəmiyyətli giriş məlumatları əsasında qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə qiymətləndirilən törəmə alətlər əsasən uzunmüddətli opsiyonlardır. Bu törəmə alətlər binomial modellərdən istifadə etməklə qiymətləndirilir. Modeller bazar dərəcəsinin dəyişkənlili də daxil olmaqla müxtəlif müşahidə olunmayan fərziyyələri ehətə edir.

İnvestisiya qiymətləi kağızları

Hər hansı qiymətləndirmə metodları və ya qiymətin müəyyən edilmesi modellərindən istifadə etməklə qiymətləndirilən investisiya qiymətləi kağızları əsas etibarı ilə kvotasiya edilməyen kapitaldan və borc qiymətləi kağızlarından ibarətdir. Bu qiymətləi kağızların dəyəri bəzi hallarda yalnız bazarda müşahidə edilən məlumatları, digər hallarda isə bazarda hem müşahidə edilən, hem də müşahidə edilməyen məlumatları eks etdirən modellər vasitəsilə müəyyən edilir. Bazarda müşahidə edilməyen giriş məlumatlarına investisiya obyektiinin gələcək maliyyə göstəriciləri, onun risk profili, eləcə də investisiya obyektiinin fəaliyyət göstərdiyi sənaye sahəsi və coğrafi yurisdiksija ilə bağlı iqtisadi fərziyyələr daxildir.

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri

Kvotasiya edilməyen alətlərin, müşterilərə verilmiş kreditlərin, müştəri depozitlərinin, kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərin, banklar və dövlət fondları qarşısında öhdəliklərin, subordinasiyalı borcların və digər maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyərini ölçmek üçün gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti eyni şərtlər, kredit riski və qalan ödəmə müddəti olan borclar üçün hazırda mövcud olan dərəcələrlə diskont edilir.

27. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Qrupun müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş diskont edilməmiş ödəmə öhdəliyi "Risklərin idarə edilməsi" adlı 25-ci Qeydə göstərilir.

	2020			2019		
	1 il ərzində	1 ilidən artıq	Cəmi	1 il ərzində	1 ilidən artıq	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,200,544	-	1,200,544	1,185,839	-	1,185,839
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	389,433	66,992	456,425	573,209	51,185	624,394
İnvestisiya qiymətli kağızları	532,697	1,116,739	1,649,436	831,184	315,169	1,146,353
Törəmə maliyyə aktivləri	765	7,160	7,925	457	-	457
Müştərilərə verilmiş kreditlər	1,097,540	1,511,278	2,608,818	974,567	1,322,421	2,296,988
İnvestisiya emlakı	-	34,981	34,981	-	43,202	43,202
Əmlak və avadanlıqlar	-	39,766	39,766	-	46,036	46,036
Qeyri-maddi aktivlər	-	45,619	45,619	-	50,421	50,421
Istifadə hüququ olan aktivlər	-	12,300	12,300	3,968	5,174	9,142
Cari mənfaət vergisi aktivləri	146	-	146	3,198	-	3,198
Təxirə salılmış mənfaət vergisi aktivləri	-	3,168	3,168	-	4,466	4,466
Digər aktivlər	52,564	19	52,583	29,906	37	29,943
Cəmi aktivlər	3,273,689	2,838,022	6,111,711	3,602,328	1,838,111	5,440,439
Banklar və dövlət fondları sırasında öhdəliklər	559,230	581,322	1,140,552	401,199	460,944	862,143
Müştərilər arasında öhdəliklər	3,236,380	854,999	4,091,379	3,372,364	416,577	3,788,941
Digər borc öhdəlikləri	4,058	-	4,058	-	-	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	43,223	105,914	149,137	2,614	133,417	136,031
Törəmə maliyyə öhdəlikləri	662	6,760	7,422	137	-	137
Cari mənfaət vergisi öhdəliyi	12,798	-	12,798	560	-	560
Təxirə salılmış mənfaət vergisi öhdəlikləri	-	9,342	9,342	-	13,037	13,037
Subordinasiyalı borclar	-	27,165	27,165	-	27,111	27,111
İcarə öhdəlikləri	4,769	8,570	13,339	4,475	5,062	9,537
Kreditlə bağlı zəmanətlər və digər aktivlər üçün ehtiyat	10,546	-	10,546	10,550	-	10,550
Digər öhdəliklər	52,613	1,425	54,038	30,350	1,986	32,336
Cəmi öhdəliklər	3,924,279	1,595,497	5,519,776	3,822,249	1,058,134	4,880,383
Xalis aktivlər	(650,590)	1,242,525	591,935	(219,921)	779,977	560,056

Mənfi fərq bir il ərzində əlaqəli tərəflərdən ibarət müştərilər arasında öhdəliklərin əhəmiyyətli dərəcədə cəmləşməsi ilə bağlıdır. Rəhbərlik hesab edir ki, bu səviyyədə maliyyələşdirme Qrup üçün yaxın gələcəkdə də mövcud olacaq və sata biləcək.

28. Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıklamalar

24 sayılı "Əlaqəli tərəflərə aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıklamalar" MHBS-yə uyğun olaraq tərəflər bu haldə aidiyyəti olan hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial aidiyyəti olan tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Əlaqəli tərəflər Aidiyyəti olan şəxslər aidiyyəti olmayan tərəflərin həyata keçirə bilmədiyi əməliyyatlarda iştirak edə bilər və aidiyyəti olan şəxslər arasında əməliyyatlar aidiyyəti olmayan şəxslər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıqlamalar (davamı)

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatların həcmərihəcmi, ilin sonunda qalıq balansları və il üzrə əlaqəli xərc və gəlir aşağıda göstərilir:

	2020					2019				
	Səhmdarlar/ Yekun mülkiyyet- çilər	Ümumi nazərət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Diger	Cəmi	Səhmdarlar/ Yekun mülkiyyet- çilər	Ümumi nazərət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Diger	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	-	1,113	-	-	1,113	-	297	-	-	297
1 yanvara kredit qalığı, Ümumi	-	453,485	5,018	35,338	493,841	-	130,098	4,284	33,897	168,279
İl arzında verilmiş kreditlər	-	238,840	7,359	240,412	486,611	-	389,580	6,073	73,168	468,821
İl arzında kredit ödəmələri	-	(70,732)	(9,052)	(232,517)	(312,301)	-	(68,720)	(4,626)	(71,663)	(145,009)
Faiz hesablaşmaların Mazanne lərqi	-	1,828	23	189	2,040	-	2,003	75	-	2,078
31 dekabrda kredit qalığı, Ümumi	-	23,892	67	(209)	23,750	-	524	(788)	(64)	(328)
Çıxışlı: 31 dekabrda olan dayərsizləşmə ehtiyatı	-	(4,711)	(153)	(424)	(5,288)	-	(5,598)	(143)	(543)	(6,284)
31 dekabrda kredit qalığı, xalis	-	<u>642,602</u>	<u>3,262</u>	<u>42,789</u>	<u>688,653</u>	-	<u>447,887</u>	<u>4,875</u>	<u>34,795</u>	<u>487,557</u>
Kreditlər üzrə faiz gəliri	-	23,070	399	5,518	28,987	-	12,345	416	3,163	15,924
Istifadə hüququna ötənilən aktivlər	-	5,248	-	-	5,248	-	4,029	-	-	4,029
Diger aktivlər	-	681	-	129	810	25	498	-	26	549
Banklar və dövlət fondlarında ödəniləcək məbləğlər	-	86,347	-	-	86,347	-	49,928	-	-	49,928
Müddəti depozitlər	88,075	494,709	11,810	22,469	617,063	-	539,043	6,204	97,733	642,980
Tələbli depozitlər	253,348	271,695	2,901	426,652	954,596	173,750	348,748	3,892	375,406	901,796
Subordinasiyalı borclar	18,923	8,242	-	-	27,165	18,923	8,188	-	-	27,111
Buraxılmış borc qiyməti kağızları	99,587	37,824	-	-	137,411	85,199	37,882	-	-	123,081
Diger öhdəliklər	-	6,903	-	495	7,398	-	3,549	-	219	3,768
İcara öhdəlikləri	-	5,345	-	-	5,345	-	4,152	-	-	4,152
Tərəmə maliyyə öhdəlikləri	-	6,760	-	-	6,760	-	-	-	-	-
Ödenilməmiş kapital	-	343	-	-	343	-	343	-	-	343
Verilmiş zamanatlar	-	11,294	-	49,189	60,483	-	18,799	-	11,725	30,524
Verilmiş akkreditiyivlər	-	1,016	-	9,874	10,890	-	492	-	1,872	2,364
Istifadə edilməmiş kredit xəlləri	-	6,933	636	41,967	49,536	180	10,103	1,662	17,681	29,626
Faiz gəliri (kreditlər istisna olmaqla)	-	18	-	-	18	-	58	-	-	58
Depozitlər üzrə faiz xəci	(5,532)	(14,956)	(270)	(1,930)	(22,588)	(3,385)	(17,270)	(161)	(2,612)	(23,428)
Subordinasiyalı borclar üzrə fazi xəric	(561)	(432)	-	-	(993)	(561)	(14)	-	-	(575)
Haqq və komissiya gəliri	193	6,887	59	2,220	9,359	154	6,218	61	1,730	8,163
Haqq və komissiya xərci	-	(5,894)	-	(72)	(5,966)	(1,526)	(2,661)	-	(24)	(4,211)
Xarici valyutaların xalis gəlirləri/(zərərlər)	408	3,190	52	2,055	5,705	726	2,918	53	1,517	5,214
Xarici valyutalardan xalis gəlirləri/(zərərlər); məzannı fərqləri	(4,703)	15,061	-	-	10,358	-	3,469	-	-	3,469
Xarici valyutalardan xalis gəlirləri/(zərərlər); xarici valyutada tərəmə alətlərlə əməliyyatlar	-	1,988	-	-	1,988	-	28	-	-	28
Diger əməliyyat xərdəri	-	(2,166)	-	-	(2,166)	-	(3,014)	-	(40)	(3,054)
Diger gəlir	-	433	-	-	433	25	-	1	-	26

31 dekabr 2020-ci il tarixinə Qrupun 161,062 min AZN (2019-cu il: 181,315 min AZN) məbləğində borcalanlara verilmiş kreditlər və yerli banklarda yerləşdirildiyi depozitlərə görə əsas şirkətdən zəmanət almışdır və Qrup effektiv faiz dərəcəsinin bir hissəsi kimi ucota alınmış 2,201 min AZN (2019-cu il: 1,530 min AZN) məbləğində zəmanət haqqı ödəmişdir.

Əsas rəhbərlik heyətinin üzvlərinə ödənişlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Əmək haqqı və digər ödənişlər	(12,695)	(13,156)
Sosial siyortə məsrafçıları	(1,595)	(1,651)
Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər	(14,290)	(14,807)

29. Maliyyə fəaliyyətindən əmələ gələn öhdəliklərdə dəyişikliklər

	<i>Qeyd</i>	<i>Buraxılmış borc qiymətli kağızları</i>	<i>Subordinasiyalı borclar</i>	<i>Maliyyə fəaliyyətindən əmələ gələn öhdəliklər</i>
31 dekabr 2018-ci il tarixinə balans dəyəri		102,300	18,921	121,221
Emissiyadan daxilolmalar		103,825	8,772	112,597
Geri alınma		(70,901)	-	(70,901)
Ədalətli dəyərdə düzəliş		-	(343)	(343)
Məzənnə fərqi		1,132	(281)	851
Digər		(325)	42	(283)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	16, 17	136,031	27,111	163,142
Emissiyadan daxilolmalar		45,992	-	45,992
Geri alınma		(34,194)	-	(34,194)
Ədalətli dəyərdə düzəliş		-	32	32
Məzənnə fərqi		1,132	88	1,220
Digər		176	(66)	110
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	16, 17	149,137	27,165	176,302

30. Kapitalın adekvatlığı

Qrup fəaliyyətinə məxsus olan risklərdən qorunmaq məqsədilə kapital bazasını fəal şəkildə idarə edir. Qrupun kapitalının adekvatlığı, digər metodlarla yanaşı, ARMB, GMB və BTNA tərəfindən təyin edilmiş kapitalın adekvatlığı normativindən istifadə etməklə nəzarət edir.

Keçmiş il ərzində Qrup bütün kənardan müəyyən edilmiş kapital tələblərinə tam əməl etmişdir.

Qrup tərəfindən kapitalın idarə edilməsi siyasetinin əsas məqsədi – Qrupda kapitalla bağlı müəyyən olunmuş xarici tələblərin yerinə yetirilməsinin, habelə fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinqinin və kapitalın adekvatlığı reytinqlerinin dəstəklənməsinin təmin edilməsidir.

Qrup iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Qrup səhmdarlarla dividend ödənişləri məbləğində düzəlişlər edə, kapitali səhmdarlar qaytara və ya kapital qiymətli kağızlarını buraxa bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyaset və proseslərdə ciddi dəyişikliklər baş vermemişdir.

ARMB kapital adekvatlığı əmsali

ARMB öz qaydalarına uyğun olaraq banklardan 1 dərəcəli kapital və cəmi kapital üzrə kapitalın minimal adekvatlıq əmsalını, müvafiq olaraq, 6% (2019-cu il: 5.5%) və 11% (2019-cu il: 11%) dərəcələrində saxlamağı tələb edir.

2020-ci ilin yanvar ayında ARMB Cəmi Kapital üçün minimal kapitalın adekvatlığı əmsalını 11%-dən 12%-ə qaldırmışdır. Lakin, COVID-19 pandemiyasından qaynaqlanan iqtisadi tənəzzüla qarşı stimullaşdırıcı tədbirlər çərçivəsində 23 aprel 2020-ci ildə ARMB müvəqqəti olaraq bu əmsalı 11%-ə endirmək və 2021-ci ilə qədər 11% səviyyəsində saxlamaq qərarına gelmişdir.

	<i>2020</i>	<i>2019</i>
1 dərəcəli kapital	384,363	342,836
2 dərəcəli kapital	135,495	87,684
Çıxılsın: kapitaldan çıxılmalar	(149,301)	(149,301)
Cəmi nizamname kapitalı	370,557	281,219
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	2,387,253	2,363,195
Kapitalın adekvatlığı əmsali (1 dərəcəli kapital)	16.1%	14.5%
Kapitalın adekvatlığı əmsali (Cəmi kapital)	15.5%	11.9%

30. Kapitalın adekvatlığı (davamı)

GMB kapital adekvatlığı əmsalı

GMB banklardan ümumi kapitalın minimal adekvatlığı əmsalını 14.3% (31 dekabr 2019-cu il: 24.8%) dərəcəsində və Bazel III tələbləri əsasında hesablanmış risk dərəcəsi üzrə ölçülü aktivlərin 1 dərəcəli kapital/əsas 1 dərəcəli kapital əmsalını 7.8% (31 dekabr 2019-cu il: 9.4%) dərəcəsində saxlamağı tələb edir. 31 dekabr 2020-ci il tarixinə PASHA Bank Georgia-nın bu əsasla kapitalın adekvatlıq əmsalı 21.5% (31 dekabr 2019-cu il: 26.1%) və 1 dərəcəli kapital/əsas 1 dərəcəli kapital əmsalı 14.00% (31 dekabr 2019-cu il: 19.1%) olmuşdur.

BNNA kapital adekvatlığı əmsalı

BNNA banklardan nizamlayıcı kapital üçün kapitalın minimal adekvatlığı əmsalını risk dərəcəsi üzrə ölçülü aktivlərin 8.0%-i (31 dekabr 2019-cu il: 8.0%) dərəcəsində saxlamağı tələb edir. PAŞA Yatırım Bankasının standart kapital adekvatlığı standartı BNNA-ya uyğun hesablanır. 31 dekabr 2020-ci il tarixində bankın kapital adekvatlığı əmsalı 26.3% (31 dekabr 2019-cu il: 32.0%) olmuşdur.

31. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

COVID-19 infeksiyاسının yayılmasının qarşısını almaq üçün Azərbaycan hökuməti tərəfindən elan edilmiş səyahət məhdudiyyətləri, karantin, müəssisə və digər məkanların bağlanması, müəyyən ərazilərdə evdən çıxma qadağası kimi xüsusi karantin tədbirləri 18 yanvar 2020-ci il tarixində ləğv edilmişdir.

Nazirlər Kabinetinin 16 yanvar 2021-ci il tarixli "2021-2022-ci illər üçün Vaksinasiya Strategiyası" ilə bağlı sərəncamına uyğun olaraq Azərbaycan əhalisinin mərhələli peyvəndlənməsi başlamış və hazırkı maliyyə hesabatlarının buraxılması tarixinə əhalinin təxminən 4%-i artıq peyvəndlənmişdir.